

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen ja suoran rahastosijoittamisen vertailu

Ojanen, Jari & Salovaara Pietari

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen ja suoran rahastosijoittamisen vertailu

Jari Ojanen ja Pietari Salovaara
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Kesäkuu, 2009

Jari Ojanen ja Pietari Salovaara

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen ja suoran rahastosijoittamisen vertailu

Vuosi 2009 Sivumäärä 69

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, kannattaako ottaa vapaaehtoinen eläkevakuutus vai kannattaako sijoittaa suoraan rahastoihin. Eläkevakuutusta verotetaan eri tavoin kuin muita sijoittamisen ja säästämisen muotoja. Tutkimme, tekeekö rahastojen menestys eroa näiden kahden sijoitusmuodon välille, erityisesti verotuksen kohdalla. Tarkastelemme myös, vaikuttaako valtion eläkesäästämiselle myöntämä verovähennysoikeus sijoitusten loppuarvoon.

Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia, missä tilanteessa vapaaehtoinen eläkevakuutus ja missä tilanteessa suoraan rahastoihin sijoittaminen on kannattavaa. Työssämme vertaamme suoran rahastosijoittamisen ja vapaaehtoisen eläkevakuutuksen tuottoja. Pohdimme myös kehitysehdotuksia nykyisen vapaaehtoisen eläkevakuutukseen parantamiseksi.

Teoreettisessa viitekehityksessä käsitellään eri sijoitusinstrumentteja. Käsittelemme rahastoja, eläkevakuutusta, osakkeita sekä muutamia muita vaihtoehtoja. Työssä on keskitytty rahastoihin ja eläkevakuutukseen sekä osakkeita käsitellään hieman laajemmin, koska monet rahastot sisältävät osakkeita. Teoriaosuus auttaa ymmärtämään tutkimusta ja laskelmia.

Vertailemme näitä kahta sijoitusinstrumenttia todellisten Nordean rahastojen historiallisia arvoja hyväksi käyttäen. Laskemme, miten varat olisivat kehittyneet erilaisissa tilanteissa eläkevakuutuksen tai sijoitusrahaston kautta sijoitettaessa. Erilaisia tilanteita saamme aikaan muuttaen laskelmissa mm. aikaa ja säästettävää summaa. Säästämisaikana vaihdamme varoja rahastojen välillä ja tutkimme myös sen vaikutusta tuottoon.

Sijoitustilanteissa, joissa sijoitimme saman summan sekä eläkevakuutukseen että suoraan rahastoon, tuotti eläkevakuutus huonommin. Sen sijaan niissä tapauksissa, jossa sijoitettu nettosumma oli sama, eli eläkevakuutukseen sijoitettiin myös saatu verohyöty, ero ei ollut niin selvä. Näissä tapauksissa eläkevakuutus jäi toiseksi vain siinä tapauksessa, että rahastojen menestys oli huono. Kun rahastot menestyivät hyvin tai vaihtelivat satunnaisesti, eläkevakuutus tuotti paremmin. Lopuksi teimme vielä kehitysehdotuksia eläkevakuutuksen parantamiseksi ja pohdimme eläkevakuutuksen tulevaisuuden näkymiä.

Jari Ojanen and Pietari Salovaara

Voluntary pension insurance compared to fund investing

Year	2009	Pages	69
------	------	-------	----

The purpose of this thesis is to discover if it is better to save money into pension insurance or straight into funds. Pension insurance is taxed differently compared to other saving forms. How the success of the funds affects the final outcome of the investment was examined. These two saving methods have very different taxation especially because the pension insurance has a tax advantage, though with funds losses can be decreased from the winnings.

The purpose of this thesis is to discover in which case money should be saved in straight funds and in which case in pension insurance. In this thesis returns of these two saving methods are compared in many levels. There are also different improvement proposals to make pension insurance better.

The theoretical frame of reference of the thesis studies different saving instruments. Funds, pension insurance, shares and other choices are presented in this thesis. The theoretical frame also concentrates on shares because many of the funds have shares in them and pension insurance has funds in it. The theoretical section helps to understand the research and calculations.

These two saving methods are compared using Nordea's actual funds and real historical numerical values. Calculations show how the value of the savings grew in different scenarios while saving in pension insurance or straight to funds. In the scenarios for example time periods, the amount of monthly saving and profit rates are changed. During the saving period savings are transferred from funds to funds and studied how it affects return.

In scenarios where the same amount of money is invested into both of the saving instruments straight funds were better. In scenarios where the invested net amount was the same the difference was not so clear. The same net amount means that in pension insurance, also the tax compensation was invested. When the same net amount was invested straight funds were better only in the scenario where growth was bad, because in funds winnings can be decreased from the losses. When growth of the funds was random or good, pension insurance was a better choice. Finally there is an improvement plan for the pension insurance and study of its future.

Key words (pension insurance, pension, funds, saving and investing)

Sisällys

1 Johdanto.....	6
2 Tutkimusongelma ja tavoite.....	6
3 Suomen eläkejärjestelmä.....	7
4 Eläkevakuutus.....	10
4.1 Kulut.....	11
4.2 Verotus.....	12
4.2.1 Vanhat vakuutukset.....	13
4.2.2 Eläkkeen verotus.....	14
4.2.3 Työnantajan ottamat vapaaehtoiset eläkevakuutukset.....	14
4.3 Likviditeetti.....	14
5 Rahastot.....	14
5.1 Kulut.....	17
5.2 Verotus.....	18
5.3 Likviditeetti.....	18
6 Eläkevakuutuksen ja sijoitusrahaston edut ja haitat.....	19
7 Muita säästämistä- ja sijoitusmuotoja eläkkeen turvaksi.....	22
7.1 Osakkeet.....	22
7.2 Säästö- ja sijoitusvakuutus.....	25
8 Suoran ja eläkevakuutusten kautta tapahtuvien rahastosijoitusten vertailu.....	26
8.1 Nordea Amerikka.....	28
8.2 Nordea Euro korko.....	29
8.3 Nordea Eurooppa.....	30
8.4 Nordea Fennia.....	30
8.5 Nordea Japani.....	31
8.6 Nordea Maailma.....	32
8.7 Nordea Nordia.....	32
8.8 Nordea Pohjoismaat.....	33
9 Laskentamenetelmät	33
10 Tulokset.....	37
10.1 Satunnaissyklinen skenaario.....	38
10.2 Myötäsyklinen skenaario.....	40
10.3 Vastasyklinen skenaario.....	44
10.4 Tasainen 8 %:n vuosikasvu ja vaihto vuosittain.....	46
10.5 Tasainen 8 %:n vuosikasvu ilman vaihtoja.....	48
11 Tulosten analysointi.....	49
12 Kehitysehdotuksia.....	50

13 Eläkevakuutuksen tulevaisuuden näkymät.....	52
14 Eläkevakuutuksesta sanottua.....	54
15 Katsaus aiheesta tehtyihin tutkimuksiin.....	55
16 Tekijöiden päätössanat.....	56
Lähteet.....	59
Kuviot ja taulukot.....	61
Liitteet.....	62

1 Johdanto

Rahastoja tarjoavat erilaiset pankit, rahalaitokset ja vakuutusyhtiöt, kun taas sijoitussidonnaisia eläkevakuutuksia saavat Suomen lainsäädännön mukaan tarjota vain vakuutusyhtiöt. Eläkevakuutukset ovat ainoa verotuettu pitkäaikaiseen säästämiseen tarkoitettu tuote ja siinä on poikkeuksellinen veroetu, mutta niiden kuluja ei ole säännöstelty mitenkään ja niitä on hyvin vaikea verrata keskenään. Eläkevakuutusten verovähennysoikeus on muuttunut viimeksi vuonna 2006. Aikaisemmin verovähennys tehtiin ansiotuloista ja vuoden 2006 jälkeen se tehdään pääomatuloista.

Tutkimuksen tarkoituksena ei ole vertailla eri vakuutusyhtiöiden tarjoamien tuotteiden paremmuutta, vaan selvittää kulujen sekä verohyödyn vaikutusta kokonaistuottoon ja verrata sitä suoraan rahastosijoittamiseen. Tutkimukseen on valittu Nordean tarjoamia pitkäaikaisia rahastoja, joiden kokonaistuottoa vertaamme, kun sijoitus tehdään joko suoraan rahastoon tai rahastoon eläkevakuutuksen kautta. Eläkevakuutukset eroavat rahastoista mm. kulujen ja verotuksen osalta.

Aiheemme on erittäin ajankohtainen nykyisessä markkinatilanteessa. Viime aikoina osake- ja sijoitusmarkkinoilla on ollut valtavaa epävarmuutta, joten sijoitusrahastojen ja osakkeiden arvot ovat laskeneet voimakkaasti ympäri maailman. Media uutisoi aiheesta lähes joka päivä. Eläkepomme lähestyy ja ihmiset ovat huolissaan tulevaisuuden toimeentulosta. Suuret ikäluokat ovat jäämässä eläkkeelle, minkä johdosta työssäkäyvien määrä vähenee. Eläkkeiden ostovoima heikkenee jatkuvasti, koska eläkkeitä ei koroteta samaan tahtiin palkkojen kanssa.

Toivomme työmme auttavan päätöksissään niitä, jotka ovat harkinneet eläkevakuutuksen ottamista lakisääteisen eläketurvan lisäksi. Eläkevakuutusten myyjät saattavat antaa hieman erilaisen kuvan tuotteesta eivätkä välttämättä tarjoa vaihtoehtoisia sijoitustuotteita eläkkeen turvaksi. Suomessa on nykyään lähes miljoona eläkevakuutussäästäjää.

2 Tutkimusongelma ja tavoite

Työssämme selvitämme, kenelle vapaaehtoinen eläkevakuutus sopii. Tavoitteena on selvittää, millaisessa tapauksessa eläkesäästäminen on hyvä säästämisen ja sijoittamisen muoto. Tarkastelemme myös, onko mahdollista tehdä jokin muu säästösuunnitelma oman eläkkeen turvaamiseksi, esimerkiksi sijoittamalla omasta palkkatulosta ylijäävä osuus joidenkin muiden sijoitusinstrumenttien kautta. Vertaamme suoran rahastosijoittamisen ja vapaaehtoisen eläkevakuutuksen eroja sekä esittelemme kehitysehdotuksia nykyisen vapaaehtoisen eläkevakuutukseen parantamiseksi. Sen lisäksi selvitämme, miten eläkevakuutuksessa saatava verohyöty todellisuudessa vaikuttaa verrattaessa eläkevakuutusta muihin

sijoitus/säästöinstrumentteihin. Tutkimme, miten eläkevakuutuksen suhteellisen suuret kulut tai eläkevakuutuksen suhteellisen huono likviditeetti vaikuttavat, kun sitä verrataan suoraan rahastosijoittamiseen.

Aihe on rajattu suoran rahastosijoittamisen ja eläkevakuutuksen kautta tapahtuvan rahastosijoittamisen vertaamiseen sekä eläkevakuutuksen kehitysehdotukseen. Työssä vertaillaan erilaisia tapauksia, joissa vaihtelevat sijoitusaika sekä sijoitettava summa. Tutkimuksessa pyritään selvittämään, missä tilanteessa varsinainen eläkesäästäminen on kannattavampaa, kuin suora rahastosijoittaminen. Työ sisältää muutamia erilaisia säästämisen skenaarioita, joilla on pyritty löytämään sijoitustyyli tai tilanne, missä eläkevakuutus on parempi säästämisen muoto. Tavoitteena on myös tehdä vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen parannusehdotuksia, esimerkiksi miten lainsäädäntöä voisi muuttaa, jotta vapaaehtoisesta eläkevakuutuksesta tulisi houkuttelevampi sijoituskohte, tai miten vakuutusyhtiöt voisivat parantaa omia eläkevakuutus tuotteitaan.

Tuotteiksi on rajattu Nordean tarjoamat rahastot sekä eläkevakuutus. Eläkevakuutuksena on käytetty Nordean Selektä Eläkevakuutusta ja rahastoiksi on valittu Nordean rahastoja, jotka ovat yli 10 vuotta vanhoja. Rahastojen valintakriteeri perustuu siihen, että niistä on saatavilla informaatiota riittävän pitkältä ajalta. Työssä on laskettu se summa, minkä säästäjä saisi puhtaana käteen siinä vaiheessa, kun hän jää eläkkeelle ja tätä summaa käytämme vertaillessamme kahta sijoitustuotetta. Todellisuudessa eläkevakuutuksen takaisinnostoon on käytettävä vähintään kaksi vuotta, mutta tässä tutkimuksessa vertaamme säästettyä summaa eläkkeelle jäämisen hetkellä.

3 Suomen eläkejärjestelmä

Suomen eläkejärjestelmä muodostuu lakisääteisestä ja pakollisesta kansaneläkkeestä ja työeläkkeestä. Kansaneläkejärjestelmän tehtävä on taata kansalaisille perustoimeentulo eläkeaikana, kun taas työeläkejärjestelmän tavoitteena on työaikaisen kulutustason säilyttäminen myös eläkeaikana. (Hietaniemi & Ritola 2007)

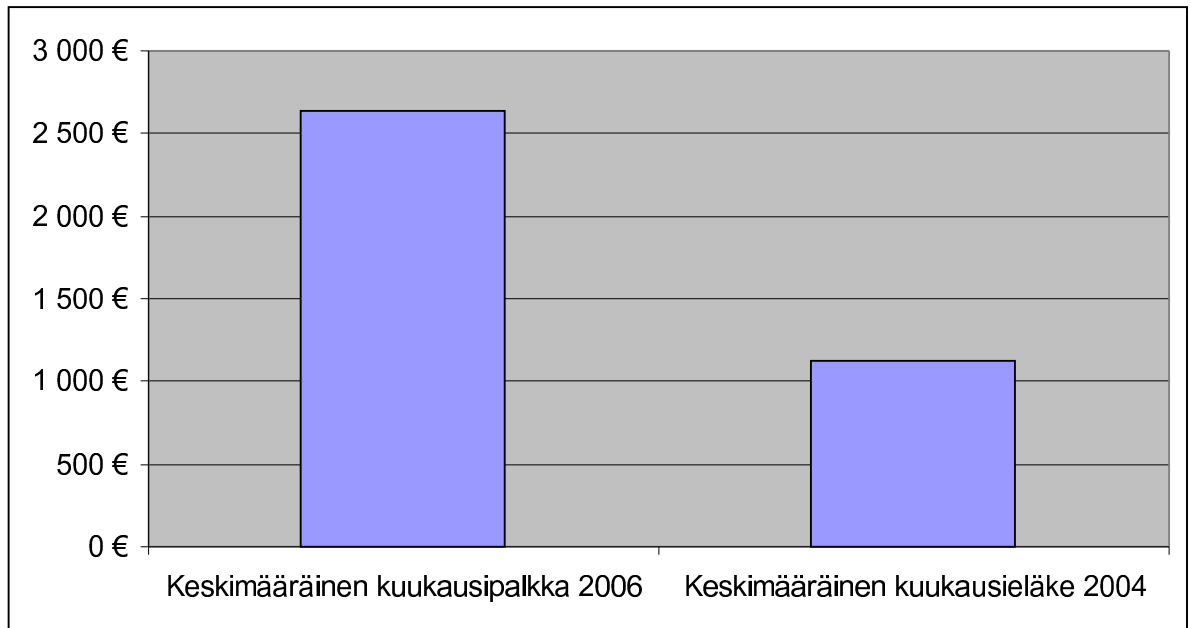
Kansaneläkejärjestelmän piiriin kuuluvat kaikki Suomessa asuvat henkilöt. Kansaneläke turvaa vähimmäistoimeentulon, mutta pienenee työeläkkeen kasvaessa. Täyden kansaneläkkeen saavat sellaiset yksinelävät henkilöt, joiden ansioeläke jää alle 51,54 € kuukaudessa, tällöin kansaneläkkeen määrä on 584,13 € kuukaudessa. Ansioeläkkeen ollessa yli 1207,38 € kuukaudessa ei makseta kansaneläkettä ollenkaan. Naimisissa oleville kansaneläke on hieman pienempi. Naimisissa oleville ei makseta kansaneläkettä, mikäli ansioeläke on yli 1075,32 € kuussa.

Työeläke eli ansioeläke karttuu työssäkäyntiaikana. Eläkkeen karttumiseen vaikuttavaan lainsäädäntöön tuli muutoksia 1.1.2005. Uudessa lainsäädännössä eläke lasketaan koko työuran ansioiden ja iän mukaan porrastettujen karttumisprosenttien perusteella.

Työeläkettä karttuu kaikesta vakuutetun tekemästä työstä 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta 68 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun. Työeläkkeen karttumista painotetaan siten, että vuosityöansioista karttuu 1,5 prosenttia 53 ikävuoteen asti, jonka jälkeen prosentti nousee kymmeneksi vuodeksi 1,9:ään.

Aikaisempien vuosien ansiot tarkistetaan eläkettä laskettaessa alkamishetken tasoon sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamalla palkkakertoimella, jonka muutoksessa palkkojen muutosten osuus on 80 prosenttia ja hintojen muutosten 20 prosenttia. (Kuntien ja valtion eläkeuudistukset eduskunnan käsittelyyn 2004.)

Monilla ihmisillä työeläkeosuus ei kuitenkaan ole karttunut toivotulla tavalla johtuen aukoista omassa työhistoriassa. Esimerkiksi pitkään jatkunut opiskelu, lyhyet työsuhteet, kotiäitiys, hoitovapaa tai pitkät työttömyysjaksot voivat jättää työhistoriaan pitkiä aukkoja, joista työeläkettä ei ole karttunut. Vuoden 2005 alusta tulleen lakimuutoksen ansiosta eläkettä karttuu myös laissa tarkemmin määritellyistä palkattomien aikojen etuuksista. Myös alle kolmevuotiaan lapsen hoito ja tutkintoon johtanut opiskelu kartuttaa eläkkeeseen verrattavaa etuutta. Tämä lainmuutos ei kuitenkaan auta niitä ihmisiä, joilla aukot työhistoriassa ovat olleet ennen vuotta 2005. Naisten työssäkäyntiin vaikuttaa huomattavasti lasten saanti ja myös ns. kotiäitejä on ollut ennen paljon enemmän. Vanha eläkkeidenkarttumisjärjestelmä ei ottanut huomioon sellaista työtä, josta ei suoraan karttunut taloudellista lisäarvoa yhteiskunnalle.

Kuvio 1. Suomalaisten keskipalkka ja eläke. (Eläketurvakeskuksen lehdistötiedote 11.10.2005.), (Tilastokeskus palkkatilastot 2006.)

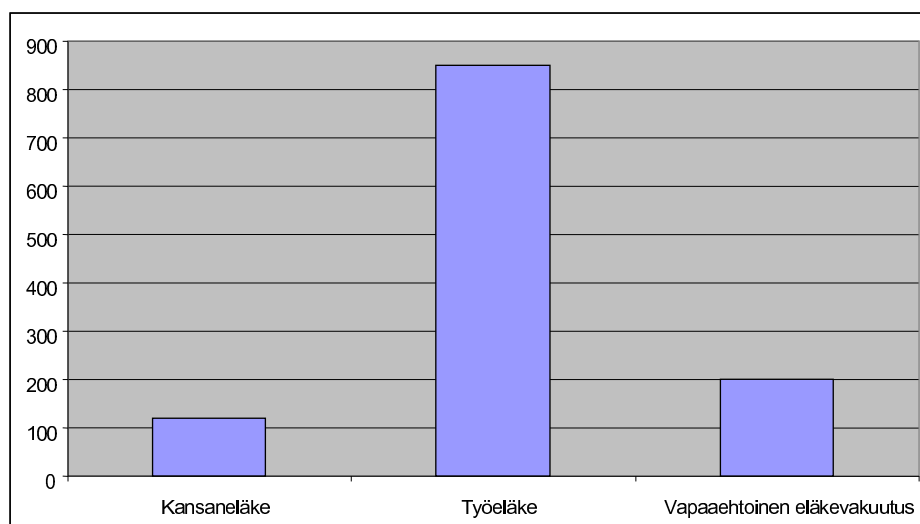
Kuviossa 1 pylväät kuvaavat suomalaisten keskipalkkaa ja keskimääräistä kokonaiseläkettä. Kuten voidaan todeta, on eläke huomattavasti matalampi kuin keskipalkka. Huomioitavaa kuitenkin on, että yleensä ihmiset ovat työssäkäyntiaikanaan jo maksaneet esimerkiksi asunnon, eikä näin ollen kuukausiansioiden tarvitse olla niin suuria. Asunnon ostaminen on sijoittamista ja näin ollen esimerkiksi vuokralla asuville hyvä vaihtoehto muulle eläkesäästämiseksi.

Vaikka henkilö olisi ollut töissä koko ikänsä, voi eläkkeen taso silti olla pettymys tai se ainakin on selvästi pienempi kuin mitä henkilön ansiotaso on ollut. Tästä johtuen on hyvä säästää tai sijoittaa ansaittuja varoja siten, että pystyy säilyttämään työssäkäyntiaikana saavutetun elintason myös eläkkeellä. Työeläkejärjestelmä ei myöskään toimi niin, että kansalaisen ansaitsemat eläkkeet olisivat korvamerkittyjä jokaiselle työssäkäyvälle. Karttuneita eläkkeitä ei sijoiteta mihinkään odottamaan kansalaisen eläkkeelle pääsyä, vaan nykyisten eläkeläisten eläkkeet maksetaan nykyisten työssäkäyvien eläkemaksuista. Nykyisten työssäkävijöiden eläkemaksuista 3/4:lla maksetaan nykyisiä eläkkeitä ja 1/4 sijoitetaan kasvamaan tuottoa tulevaisuutta varten. Tästä johtuen Suomen väestön ikärakenne rasittaa järjestelmää pahasti, koska eläkeläisten määrä kasvaa ja työssäkäyvien pienenee. Vaikka on kyse valtion järjestelmästä ja valtio tuskin jättää koko ikänsä veroja ja työeläkemaksuja maksaneita kansalaisiaan eläkkeettä, on kuitenkin hyvä varautua koko järjestelmän kaatumiseen.

Tulevaisuudesta on arvioitu, että lakisääteinen eläke on 40 % eläkkeelle jäädessä saatavasta palkasta. Lokakuussa 2004 eläketurvakeskuksen tekemän katsauksen mukaan keskimääräinen TEL-eläke oli 30.9.2004 vain noin 746 €/kk, josta vähennetään vielä verot.

4 Eläkevakuutus

Vapaaehtoinen eläkevakuutus on osa Suomen eläkejärjestelmää. Sitä kutsutaan eläketurvan kolmanneksi pylvääksi. Lakisääteinen ja pakollinen kansaneläke- ja työeläkejärjestelmä muodostavat eläketurvan ensimmäiset pylväät. Vapaaehtoiset eläkevakuutukset kuuluvat vakuutuslainsäädännön piiriin, jossa vakuutukset jaetaan henkilövakuutuksiin ja vahinkovakuutuksiin. Vakuutuslainsäädännössä pidetään eläkevakuutusta henkivakuutuksena. (Järvenoja & Saarinen 2001, 10, 14.)

Kuvio 2. Esimerkki Suomen eläkejärjestelmän pylväistä. (Tilastokeskus palkkatilastot 2006.)

Eläkevakuutuksessa säästetään sijoitussidonnaisiin tuotteisiin eli rahastoyhtiön tarjoamiin korko-, yhdistelmä-, osakerahastoihin tai takuusäästöihin eli korkosäästöihin. Mahdollisuutena on myös valita näiden yhdistelmä. Takuusäästöissä asiakkaalle luvataan tietty vuosikorko ja lisäkorko. Vuosikorko ilmoitetaan jokaisen vuoden alussa ja se määräytyy yleisen korkotason mukaan. Lisäkorko on seurausta mm. vakuutusyhtiön tuloksesta ja markkinatilanteesta. Lisäkorko ilmoitetaan erikseen jokaisen vuoden lopussa. Rahastojen arvo määräytyy markkinoiden mukaan aivan niin kuin muussakin rahastosäästämässä. Eläkkeen suuruus riippuu sijoitusten määrästä ja niiden kartuttamiseen käytetystä ajasta. (Rekonen 2003.)

Eläkevakuutukseen sisältyy henkivakuutus. Henkivakuutus varmistaa, että säästetyt varat siirtyvät läheisille, mikäli säästäjä menehtyy ennen kuin itse pääsee nauttimaan säästöistään.

Henkivakuutuksessa rahat on vakuutettu sijoittajan kuoleman varalta, jossa nykyisin on mahdollisuus pitää 100 %:n turva sekä säästö- että eläkeaikana. Aikaisemmin oli vaihtoehtoja 95 % ja 105 %. Mikäli rahoista on vakuutettu vain 95 %, niin kuoleman sattuessa omaiset saavat vain 95 % säästetyistä varoista. Mikäli turva olisi 105 % edunsaajat saavat enemmän rahaa, kuin sitä on todellisuudessa säästetty. 105 %:n turvalla vakuutus on hieman kalliimpi kuin 95 %:n turvalla. (Parvela 2008.)

Eläkevakuutus vastaa monilta osilta samoihin tarpeisiin kuin henkivakuutus. Suurimpana erona on, että eläkevakuutuksesta korvaukset maksetaan säännöllisesti toistuvina eläke-erissä, kun taas normaalista henkivakuutuksesta saa yleensä kertakorvauksen. Eläkevakuutuksen kuukausimaksu eroaa myös normaalista henkivakuutuksen vakuutusmaksusta, sillä valtio tukee sitä verokevennyksillä. (Antila, Erwe, Lohi ja Salminen 2008.)

Maksuohjelman voi keskeyttää milloin tahansa tai siihen voi tehdä maksuohjelman muutoksia. Eläkesäästäminen sopii kenelle tahansa, joka haluaa vaikuttaa tulevan eläkkeensä määrään. Se on erityisen hyvä säästämisen muoto niille joilla on eläkeikään vielä ainakin kymmenen vuotta. (Parvela 2008.)

4.1 Kulut

Jokaisesta eläkevakuutukseen menevästä maksusta peritään neljä prosenttia 3000 euroon asti vuosittain. Eläkevakuutuksessa on 0,7 % vuosihoidokulut 20 000 asti ja sen yli menevältä osalta se on 0,4 % vuodessa. Vakuutussäästöistä veloitetaan kuukausittain myös henkivakuutusmaksu. Maksun suuruus riippuu vakuutetun iästä, sukupuolesta ja vakuutusturvan määrästä. (Parvela 2008.)

Vakuutussäästöihin lisätään vastaavasti joka kuukausi kuolevuushyvitys. Kuolevuushyvitys maksetaan vakuutukseen niin kauan, kuin vakuutettu on hengissä ja hän maksaa henkivakuutusmaksuja. Kuolevuushyvitys on niin sanotusti hyvitys, ettei henkivakuutusta tarvitse maksaa vakuutetun perillisille. Kuolevuushyvityksen suuruus perustuu vakuutussäästöjen määrään, vakuutetun ikään sekä sukupuoleen. Kuolevuushyvitys on vähintään henkivakuutusmaksun suuruinen paitsi tilanteessa, jossa eläkeaikana henkivakuutuksella on katettu enemmän kuin 80 % vakuutussäästöistä. Tällöin henkivakuutusmaksu voi olla kuolevuushyvitystä suurempi. (Parvela 2008.)

Vakuutussäästöistä peritään kuukausittain yhden euron ylläpitopalkkio. Eläkevakuutuksessa on mahdollista saada yhden euron kuukausittainen alennus, jos vakuutusmaksujen maksutavaksi on valittu suoraveloitus. Nordeassa saa alennusta riippuen siitä mihin asiakassegmenttiin

kuuluu. Laskelmissamme yhden euron kuukausikulu on otettu laskelmiin mukaan, koska missään laskelmassa ei ole otettu huomioon erilaisia asiakas- tai maksutapa-alennuksia. (Parvela 2008.)

4.2 Verotus

Eläkevakuutuksia verotetaan Suomessa eri tavoin, kuin muita säästämisen muotoja. Kotitaloudet säästävät verojen jälkeisestä nettotulostaan ja sijoitusten tuotot verotetaan pääomatulona suhteellisella verokannalla. Eläkesäästäminen poikkeaa muista säästämisen muodoista sekä sijoitusvaiheessa, että tulon realisoitumisvaiheessa. (Ossa 2002.) Vaikkakin Suomessa vallitsee ns. kilpailuneutraliteetti eli sijoitusmuotojen verotuksen ei tule suosia tiettyjä sijoitusmuotoja. (Fassoulas 2002.)

Vapaaehtoisten eläkevakuutusten verohyöty muihin sijoitusmuotoihin nähden perustuu lähinnä kahteen tekijään. Ensinnäkin eläkevakuutusmaksut voidaan vähentää pääomatuloverotuksessa tietyin rajoituksin, jos pääomatuloja ei ole, voidaan vakuutusmaksu vähentää ansiotuloista erityisenä alijäämähyvityksenä. Tosin tulon realisoitumisvaiheessa sitä kuitenkin verotetaan pääomatulona, joten vakuutusmaksujen vähennysoikeus ei merkitse tulon kokonaan verottamatta jättämistä. Verojen maksu vain siirretään myöhempään ajankohtaan. Maksut siis vähennetään pääomatulona ja verotetaan pääomatulona, josta saadaan verohyötyä. Veroa ei siis jouduta maksamaan heti, vaan muuten verona maksettu tulo voidaan sijoittaa, jolloin se oikein sijoitettuna tuottaa voittoa. (Ossa 2002.)

”Verotuksessa vapaaehtoisena eläkevakuutuksena, jonka vakuutusmaksu on vähennyskelpoinen, pidetään sellaista vanhuuseläkevakuutusta tai perhe-eläkevakuutusta sekä tällaiseen liittyvää työkyvyttömyysvakuutusta ja työttömyyseläkevakuutusta, jonka perusteella maksettava eläke on tarkoitettu maksettavaksi toistuvina erinä puolivuositain tai lyhyemmin väliajoin edunsaajan jäljellä olevan eliniän tai vähintään kahden vuoden ajan. Määritelmässä ei ole rajoitettu, sitä minkälaisia ja minkä suuruisia suorituksia maksetaan. Kertamaksullisen eläkevakuutuksen maksu ei ole ollenkaan vähennyskelpoinen.” (Manninen 2000.) Eläkevakuutusten verotus ei noudata kilpailuneutraliteettia, joka vääristää pääomamarkkinoiden rakenteita. Lisäksi eläkevakuutuksia voivat tarjota vain vakuutusyhtiöt, mikä johtaa kilpailunpuutteeseen. (Ossa 2002.)

Eläkevakuutusmaksut ovat verotettuja. Verotuella tarkoitetaan sitä, että verolainsäätäjä poikkeaa normaalista veron rakenteesta tukemistarkoituksessa. Tämän määritelmän täyttääkseen verosäännöksen tulisi poiketa normaalista verojärjestelmästä. Verotuesta hyötyy vain tietty verovelvollisuusryhmä ja poikkeaman taustalla pitää olla lainsäätäjän tietoinen tavoite. Olennaista verotuen määrittelyssä on normiverojärjestelmän määrittely, jotta siitä

tehtävä poikkeama voidaan havaita. Pääpiirteissään normiverojärjestelmä määrittellään veropohjan ja veroasteikon avulla. (Niiranen 2006.)

Tuloverotuksen osalta veronalaista tuloa kutsutaan veropohjaksi. Veron osuus veronalaisesta tulosta puolestaan kutsutaan veroasteikoksi. Veronalainen tulo muodostetaan vähentämällä verovuoden tuloista luonnolliset vähennykset. Pääsääntöisesti verotuki toteutetaan tuloverotuksessa verovähennyksin. Eläkevakuutusmaksun vähennysoikeus on hyvä esimerkki verotuesta. Eläkevakuutuksen tuoton verovapaa kertyminen ei sen sijaan ole yhtä selkeä verotuki, koska se johtuu pikemminkin tuoton realisoimattomuudesta ja tuotteen rakenteesta, kuin lainsäätäjän tietoisesta tavoitteesta. (Niiranen 2006.)

Toiseksi verotusta saadaan lykättyä myöhempään ajankohtaan, koska vakuutusyhtiöitä ei koske tuottoverotus vaan tuotto kasvaa verovapaasti, toisin kuin muissa sijoitusmuodoissa, joissa tuotto verotetaan vuosittain. Tämä kasvattaa sijoituksen kokonaistuottoa. (Ossa 2002.)

Eläkevakuutus voi olla sijoitussidonnainen tai sidottu takuusäästöihin. Sijoitussidonnaisessa vakuutuksessa (ns. united linked - vakuutus) vakuutuksen ottaja voi itse valita sijoitusrahaston tai sijoitusrahastoja, joihin rahat sijoitetaan. Tästä seuraa veroetua sillä sijoittaja voi vaihtaa eri rahastoista toiseen ilman veroseuraamuksia eli voidaan käydä kauppaa sijoitusrahasto-osuuksilla verovapaasti. Valtio mahdollistaa yleensä myös siirtymisen perustekorkoiseen vakuutukseen tai muihin vähempiriskisiin vaihtoehtoihin. (Manninen.2000)

Eläkevakuutusmaksujen vähennyskelpoisuus ja siihen liittyvät säännöt tuntuvat muuttuvan melkein vuosittain ja se taas kasvattaa sijoituksen lainsäädäntöriskiä. (Verohallituksen julkaisu 84.06. 2006.) Meidän mieleemme tuli vielä yksi keino, jolla voisi minimoida verotusta. Eläkesäästäjä voisi siirtyä eläkevakuutuksen takaisinnosto vaiheessa asumaan matalan verotuksen maahan, jolloin voidaan saada hyvinkin suuri verohyöty.

4.2.1 Vanhat vakuutukset

Eläkkeen hyväksytyt alkamisikä on vaihdellut eri vuosina 55-62 ikävuoden välillä. Ennen 6.5.2004 otettuihin eläkevakuutuksiin sovelletaan vuoden 2009 loppuun asti sitä eläkkeen alkamisikää, joka oli hyväksytyt vakuutuksen ottamisaikana. Jos vakuutusehtojen mukaista eläkeikää ei muuteta 62 ikävuoteen tänä aikana, vakuutusmaksut muuttuvat vähennyskeltottomiksi vuoden 2010 alusta lähtien. (Verohallituksen julkaisu 84.06. 2006.)

4.2.2 Eläkkeen verotus

Nykyään vapaaehtoiset eläkkeet verotetaan kokonaan pääomatulona. Jos eläkevakuutus on otettu ennen 6.5.2004, eläke verotetaan osittain ansiotulona ja osittain pääomatulona. Ansiotulona verotetaan eläke, joka maksetaan ansiotulosta vähennettyjen vakuutusmaksujen ja niiden tuoton perusteella. Vakuutusyhtiö on velvollinen ilmoittamaan verohallinnolle, kumpaa eläkettä se on maksanut. Ennen vuotta 2005 loppuun maksettu vakuutus verotetaan kokonaan ansiotulona. (Verohallituksen julkaisu 84.06. 2006.)

4.2.3 Työnantajan ottamat vapaaehtoiset eläkevakuutukset

Työnantajan ottamien vapaaehtoisten eläkevakuutusten verotus kuuluu ansiotuloverotuksen piiriin. Maksettu eläke on ansiotuloa. Jos työnantaja maksaa yksilöllisen eläkevakuutuksen maksuja enemmän kuin 8 500 euroa vuodessa, tästä ylimenevä osuus on palkkaa. Työntekijä ei saa vähentää tätä osaa omassa verotuksessaan. Sen sijaan työntekijä saa vähentää oman maksuosuutensa kollektiivisen eläkevakuutuksen maksuista joko kokonaan tai osittain. Jos useammat työnantajat ovat maksaneet eläkevakuutusmaksuja, lasketaan ne verotuksessa yhteen ja ylimenevä osuus on palkkaa. (Verohallituksen julkaisu 84.06. 2006.)

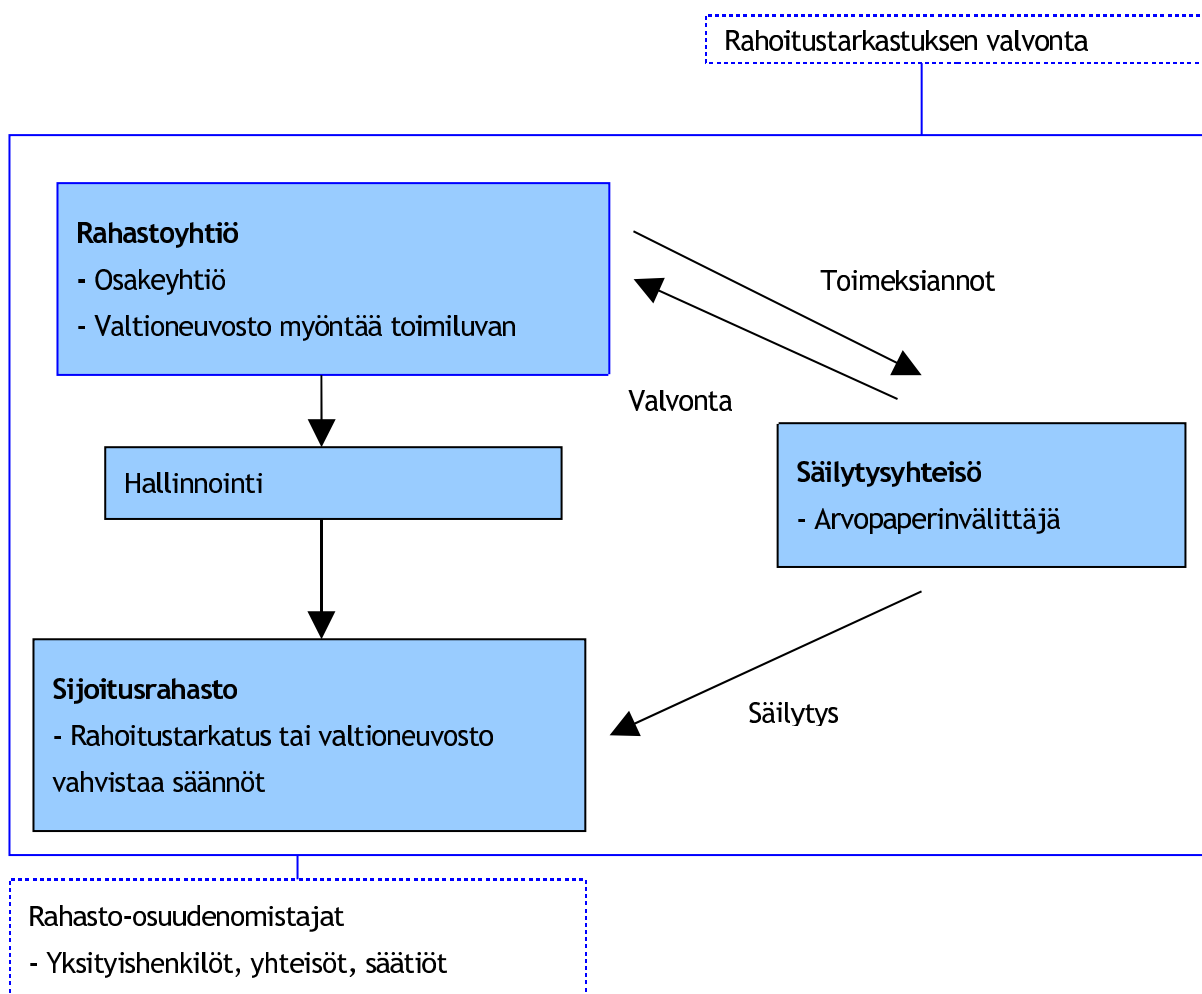
4.3 Likviditeetti

Säästöjä ei pysty muuttamaan likvideiksi kesken sopimuskauden ilman riittäviä perusteluja. Perusteluja ovat vakuutetun aviopuolison kuolema, avioliiton purkautuminen, vähintään vuoden kestänyt työttömyys tai vakuutettu on tullut pysyvästi työkyvyttömäksi. Työttömäksi jäädessään eläkesäästäjän on mahdollista alkaa nostaa ennen aikaista eläkettä. Selvitykset ja takaisinostopyyntö pitää kirjallisesti lähettää vakuutusyhtiöön, jolloin rahat tulevat 30 päivän kuluessa. (Selekta-eläkesijoitus ehdot.) Tulevaisuutta on vaikea ennustaa ja tulevia rahantarpeita ei etukäteen kukaan pysty arvioimaan. Näin sijoittaja, joka sijoittaa rahansa epälikvidiin sijoitusinstrumenttiin pelaa itsensä pois mahdollisista tulevaisuudessa eteen tulevista sijoitus mahdollisuuksista.

5 Rahastot

Sijoitusrahastolla tarkoitetaan erilaisista arvopapereista koostuvaa salkkua, jonka omistavat siihen sijoittaneet henkilöt, yritykset ja yhteisöt. Englanniksi sijoitusrahastoista käytetään nimeä Mutual Fund tai Open End Fund. Sijoitusrahastot voivat sisältää esimerkiksi osakkeita tai korkoinstrumentteja. Sijoitusrahastojen avulla piensijoittajat voivat tehokkaasti hajauttaa varansa, sekä päästä kiinni sellaisiin sijoituskohteisiin, joihin heillä ei muuten olisi mahdollisuutta. Rahaston varat omistaa rahasto-osuuksia omistavat henkilöt, yhteisöt ja

säätiöt, joten rahastoyhtiö ei omista hoitamiaan sijoitusrahastoja eikä voi käyttää varoja millään tavalla. Rahastoyhtiöt sen sijaan keräävät maksuja hallinnoimistaan rahastoista. (Martikainen 1998.)

Kuvio 3. Rahastosijoittamisen perusperiaate. (Puttonen ja Repo 2003.)

Rahastoyhtiöiden toimintaperiaate on yksinkertainen, ne keräävät sijoittajien varat yhteen, jonka jälkeen se sijoittaa rahat useisiin eri sijoituskohteisiin. Nämä varat muodostavat sijoitusrahaston. Rahastoyhtiöt hoitavat rahaston varoja sijoitusrahaston sijoituspolitiikkaa noudattaen. Sijoituspolitiikka tarkoittaa rahaston strategisia linjauksia. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, sijoitetaanko rahaston varat osake vai korkomarkkinoille, tai minkä maantieteellisen alueen osakkeisiin sijoitetaan. Sijoituspolitiikka selviää sijoitusrahaston säännöistä, jotka ovat rahoitustarkastuksen tai valtioneuvoston vahvistamia. (Puttonen & Repo 2003.)

Sijoitusrahastolaki määrittelee rahastoyhtiön seuraavasti: ”Rahastoyhtiö edustaa omissa nimissään rahasto-osuuden omistajia ja toimii näiden puolesta sijoitusrahastoa koskevissa asioissa sekä käyttää sijoitusrahastossa olevaan omaisuuteen liittyviä oikeuksia”(Puttonen ja Kivisaari 1997,28.) Sijoitusrahaston varat on jaettu rahasto-osuuksiin, joita sijoittajat voivat ostaa ja myydä. Rahasto-osuudet ovat aina samanhintaisia sekä ostajalle että myyjälle eli sijoitusrahaston sijoitusten käypä markkina-arvo jaettuna liikkeellä olevien rahasto-osuuksien lukumäärällä.(Tikkanen & Vartia 1997,43.)

Sijoitusrahasto-osuudet voidaan jakaa tuotto-osuuksiin ja kasvuosuuksiin. Tuotto-osuuksille jaetaan vuosittain tuottoa, joka perustuu rahaston sijoitusten korkoihin, osinkoihin sekä sijoituskohteiden arvonnousuihin. Kasvuosuuksissa tuotto taas lisätään osuuden arvoon ja sijoittaja saa tuoton vasta osuuden lunastuksen yhteydessä. (Puttonen & Repo 2003.)

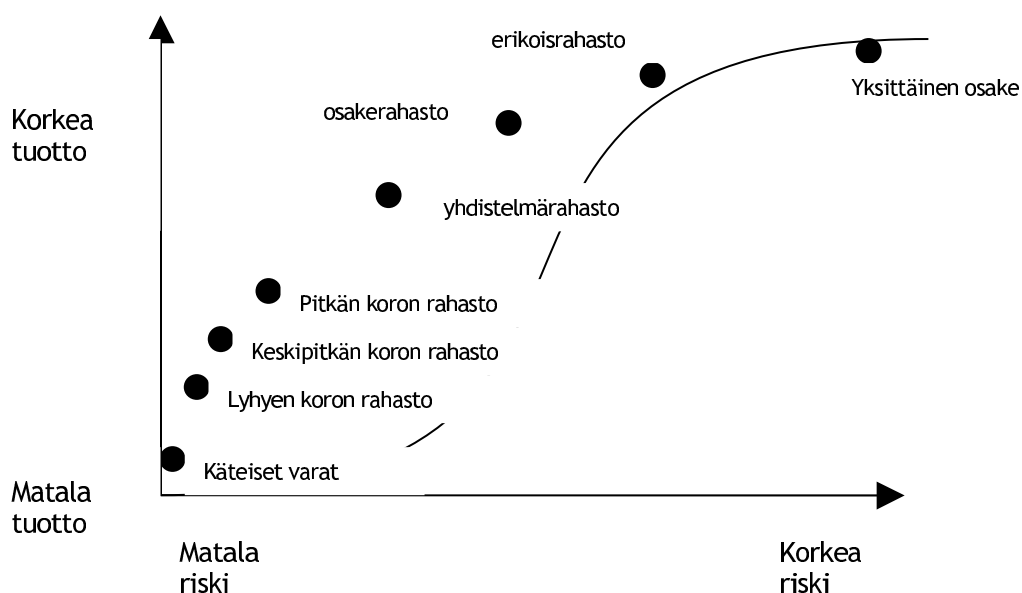
Sijoitusrahastoja on siis monia erilaisia, jotka eroavat toisistaan sijoituspolitiikkansa perusteella. Rahastot voidaan jakaa erilaisiin ryhmiin sen perusteella kuinka riskipitoisia ne ovat. Vastaavasti tuotot vaihtelevat riskin suuruuden mukaan. Lyhyen koron rahastot ovat kaikkein matalariskisimpiä ja niitä voidaan verrata pankkitiliin. Nämä rahastot sijoittavat varansa rahamarkkinasijoituksiin, esimerkiksi valtion, pankkien tai yritysten liikkeelle laskemiin korkoinstrumentteihin, joiden laina-aika on lyhyt, alle vuoden. Tavoitteena on yleensä ylittää pitkällä aikavälillä kolmen kuukauden euribor-koron tuotto. (Puttonen & Repo 2003.)

Tästä hieman enemmän riskiä sisältävät rahastot ovat pitkän koron sijoitusrahastot, jotka sijoittavat varansa joukkovelkakirjalainoihin. Näillä rahastoilla on myös hieman parempi tuotto-odotus. Nämä rahastot sisältävät hieman enemmän riskiä, koska niiden arvo saattaa myös laskea. Keskipitkän koron rahastot ovat pitkän ja lyhenkoron yhdistelmärahastoja, jotka voivat sijoittaa varansa sekä raha- että joukkovelkakirjamarkkinoille. (Puttonen & Repo 2003.)

Osakerahastot sijoittavat varansa nimensä mukaisesti joko kotimaisille tai kansainvälisille osakemarkkinoille sijoituspolitiikkansa mukaisesti. Nämä rahastot sisältävät jo jonkin verran enemmän riskiä ja vastaavasti tuotto-odotuskin on suurempi. Sijoituspolitiikka voi määrittellä myös sen, minkä tyyppisten yhtiöiden osakkeisiin sijoitetaan. Näitä voivat olla esimerkiksi yhtiöiden toimiala tai koko. (Puttonen & Repo 2003.)

Näiden lisäksi on olemassa yhdistelmärahastoja ja erikoissijoitusrahastoja. Yhdistelmärahastot sijoittavat varansa sekä osakemarkkinoille että korkomarkkinoille. Rahastojen sijoituspolitiikalla vahvistetaan minkälaisin painotuksin kyseinen rahasto sijoittaa eri markkinoille. Yhdistelmärahastot antavat salkunhoitajalle enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa rahaston tuottoon eri markkinatilanteissa. Esimerkiksi laskusuhdanteessa pystytään siirtämään rahaston painotusta korkomarkkinoille. (Puttonen & Repo 2003.)

Erikoissijoitusrahastot eroavat yhdistelmärahastoista siinä, että niille ei ole vahvistettu rahaston säännöissä prosenttiosuuksia kuinka paljon niiden tulee sisältää osakkeita tai korkoinstrumentteja. Erikoissijoitusrahastot voivat sisältää myös erilaisten rahastojen osuuksia, jolloin niitä voidaan kutsua kansankielellä rahastojen rahastoiksi. Myös vipu-, indeksi- ja hedge fund -rahastot voivat olla erikoissijoitusrahastoja. Erikoissijoitusrahastot ottavat suurempia riskejä kuin tavalliset sijoitusrahastot. (Puttonen & Repo 2003.)

Kuvio 4. Sijoitusinstrumenttien riskikäyrä. (Puttonen & Repo 2003.)

5.1 Kulut

Rahastoja myytäessä kulut riippuvat rahastoista. Korkorahastoiden myyminen on usein ilmaista. Rahastojen rahastoissa ja osakerahastoissa kulut ovat 0,5-2 % myyntisummasta. Voitoista on maksettava myös 28 prosentin lähdevero. Korkorahastoja voi usein ostaa ja myydä veloituksetta. Korkorahastojen tuotto- ja riskiodotukset ovat pienemmät kuin rahastojen rahastoissa tai osakerahastoissa. (Nordean hinnasto 2008.)

Rahastoja ostaessa kulut voivat olla hieman erilaiset eri rahastoissa. Yleensä merkintäpalkkiota veloitetaan 0,5-2 % sijoitetusta summasta. Joitakin korkorahastoja voi ostaa ilman merkintäpalkkiota. Rahastomerkinnoista saa alennusta myös riippuen siitä missä rahastoa merkitsee tai riippuen asiakkuudesta. Nordean kanta-asiakkaat voivat saada alennusta tekemällä rahastosäästösopimuksen. Työssämme emme kuitenkaan vertaile eri asiakastasoja, joten kaikissa laskelmissa käytetään perusasiakkaan kuluja, jotka ovat 1 % osakerahastoissa ja 0 % ainoassa mukana olevassa korkorahastossa. (Nordean hinnasto 2008.)

Rahastoissa säilytyspalkkiot on sisällytetty vuotuisiin palkkiohin. Rahastoista ei veloiteta erikseen rahaston omistamisesta tai rahojen säilyttämisestä. Hallinnointipalkkiot on huomioitu rahaston kurssissa eli rahastosta annettavasta arvosta on vähennetty jo hallinnointipalkkio ennen, kuin sen arvo julkaistaan. (Nordean hinnasto 2008.)

5.2 Verotus

Sijoitusrahastoista saadut tuotot ovat pääomatuloa, josta pidätetään veroa maksamisen yhteydessä 28 %. Sijoitusrahastoista kuitenkin vain tuottorahastot jakavat voittoa. Kasvurahastoista voitto tulee verotettavaksi vasta rahasto-osuuden myynnin yhteydessä luovutusvoittona. ([Sijoittajan vero-opas 2007.](#))

Verotus poikkeaa, mikäli sijoitetaan ulkomailla sijaitseviin rahastoihin. Verotus tapahtuu siinä maassa missä rahastot sijaitsevat. Useimmat valtiot perivät rahaston myynnistä lähdeveron, joka vaihtelee eri valtioiden välillä. Rahastoista ei kuitenkaan tarvitse maksaa kaksinkertaisia veroja vaan ulkomailla maksetut verot hyvitetään Suomen verotuksessa. Verojen tarkastaminen ja hyvityksen huomioiminen on sijoittajan tehtävä, ettei maksa veroja kahteen kertaan. (Korpela 2007.)

5.3 Likviditeetti

Rahastot on mahdollista muuttaa likvideiksi milloin tahansa. Niitä on mahdollista myydä tai ostaa jokaisena arkipäivänä. Rahastokauppojen ajot tehdään yöllä, joten suurimmassa osassa rahastoja rahat tulevat tai lähtevät tililtä seuraavana arkipäivänä tehdystä toimeksiannosta. Nordealla on myös erikoisrahastoja, joissa rahat tulevat tilille vasta muutaman pankkipäivän

päästä. Rahastojen likvidiksi muuttamisessa tärkeää on kuitenkin muistaa, että kurssien ollessa matalalla myyjä tekee tappiota. (Nordean hinnasto 2008.)

6 Eläkevakuutuksen ja sijoitusrahaston edut ja haitat

Sijoitusrahastojen suurin etu verrattuna suoraan osakesijoittamiseen on siitä saatava hajautushyöty. Kun monet ihmiset keräävät varansa yhteen, voidaan kertynyt potti hajauttaa tehokkaasti. Sijoittaja, joka tekee suoria osakesijoituksia, ei kykene tällaiseen hajauttamiseen ellei omista huomattavaa summaa rahaa. (Puttonen & Repo 2003.)

Säännöllinen säästäjä nauttii toisestakin hajautushyödystä, joka on aikaan hajauttaminen. Aikaan hajauttamisessa sijoituksia tehdään ajan kuluessa eikä koko sijoitusta tehdä yhdellä kerralla. Tämä on hyvä riskinhallintakeino markkinoiden heilahtelua vastaan. Näin vältetään koko sijoituksen osuminen epäedulliseen aikaan. Kun ostetaan rahasto-osuuksia tasaisesti joka kuukausi niin laskusuhdanteessa saadaan rahasto-osuuksia edullisemmin ja päinvastoin. Tämä takaa tasaisen kasvun säästösummalle pitkällä aikavälillä. Keskimääräinen hankintahinta muodostuu näin edulliseksi, koska rahasto-osuuksia hankitaan suhteessa enemmän, kun ne ovat edullisempia. (Parvela 2008.)

Jokaisella rahastolla on rahaston hoitajat, jotka aktiivisesti hoitavat rahaston varoja. Yleisesti voidaan ajatella että ns. tavalliset sijoittajat hyötyvät näiden sijoitusasiantuntijoiden kokemuksista ja tiedoista. Tämä hyöty vain kasvaa, jos kyseessä on rahastojen rahasto. Tällöinhän sijoittajalla on apunaan vieläkin suurempi joukko avustajia, kun rahastojen rahastolla on hoitaja ja vielä jokaisella rahastolla omat hoitajansa. (Puttonen & Repo 2003.)

Sijoittaja, joka on kiinnostunut sijoittamaan jonnekin muualle kuin Suomeen hyötyy myös rahastoista. Rahastojen avulla voidaan sijoittaa varat mille markkina-alueelle tahansa tai voidaan ostaa ulkomaisten rahastoyhtiöiden rahasto-osuuksia. Tämä on huomattavasti halvempaa kuin esimerkiksi ulkomaisten osakkeiden osto, joiden omistaminenkin on yleensä kallista. Sijoitusrahastoja on monenlaisia ja lähes kaikenlaisiin sijoituskohteisiin voidaan sijoittaa rahastojen kautta. (Puttonen & Repo 2003.)

Näistä yllä kuvatuista eduista nauttivat niin suoraan sijoitusrahastoihin säästävät kuin sijoitussidonnaisen eläkevakuutuksen kautta säästävät henkilöt. Sijoitussidonnaiset vakuutukset muistuttavat muutenkin hyvin paljon suoraa rahastosijoittamista. Suoran rahastosijoittamisen etu verrattuna eläkevakuutukseen näkyy selvästi kuluissa. Suoran rahastosijoittamisen kulut ovat huomattavasti pienemmät, kuin eläkevakuutuksen kautta tehdyssä rahastosijoittamisessa. Verotuksellisesti suora rahastosijoittaminen on edullisempaa

tappioita tehdessä, jolloin sijoittaja voi vähentää tappiot verotuksessaan seuraavien kolmen vuoden aikana. Tätä ominaisuutta eläkesäästäjä ei voi hyödyntää.

(Puttonen & Kivisaari 1997.)

Eläkevakuutuksen kautta säästävillä on yksi suuri etu suoraan rahastoihin säästäviin nähden. He voivat vaihtaa omaan salkkuunsa kuuluvia rahastoja maksutta. Normaalisti kun myy tai ostaa rahastoja, täytyy maksaa 1-2 % välityspalkkio ja vaihtaessa rahastosta toiseen kulu on 0,5 prosenttia. Eläkevakuutuksen omistajalla on mahdollisuus tehdä verkkopankissa rajaton määrä rahaston vaihtoja ilman kuluja. Mitä suuremmat ovat rahastojen arvot, sitä suuremmaksi etu muodostuu. Omia rahastoja voi vaihtaa kätevästi verkkopankin kautta. Verkkopalvelun avulla voi ostaa, myydä ja vaihtaa rahastoja. Verkkopankin kautta voi myös nähdä rahastojen arvot ja sen miten omat rahastot ovat menestyneet. (Parvela 2008.)

Eläkevakuutuksen kautta tehtävissä vaihdoissa ei tarvitse maksaa myyntivoitoista koituvia 28 %:n veroja, mutta jos rahastojen vaihtoja tekee eläkevakuutuksen ulkopuolella, niin jokaisen vaihdon välillä maksetaan voitoista 28 % veroa. Tämä on erittäin suuri etu verrattaessa eläkevakuutusta tavalliseen rahastokauppaan. Osa mainituista eduista koskee vain Nordean eläkevakuutuksia, mutta verotukseen liittyvät edut ovat valtion asettamia. Valtio tukee vapaaehtoista eläkesäästämistä verovähennysoikeudella. (Parvela 2008.)

Eläkevakuutukseen verrattaessa sijoitusrahastot ovat huonompia verovähennyskelpoisuudessa. Suorien rahastosijoitusten maksut eivät ole ollenkaan vähennyskelpoisia toisin kuin eläkevakuutuksissa. Eläkevakuutuksen maksut on mahdollista vähentää pääomatuloverotuksessa, kuitenkin enintään 5000 euroa vuodessa. Mikäli vakuutuksen ottajalla ei ole pääomatuloja, niin maksut vähennetään ansiotuloista. Ansiotuloista tehtävät vähennykset tehdään asuntolainan korkojen tapaan erityisenä alijäämähyvityksenä. Sellaisessa tapauksessa, että vakuutuksen ottajalla ei ole ollenkaan tuloja verottaja vähentää ne automaattisesti puolison verotuksesta. Puolison verotuksesta tehtävät vähennykset tehdään myös alijäämähyvityksenä ansiotuloverotuksessa, jos pääomatuloja ei ole. (Parvela 2008.) Valtionvarainministeriön siva-työryhmä 2003 on kuitenkin ehdottanut että myös muiden pitkäaikaiseen säästämiseen käytettävät sijoitusinstrumentit tulisivat verovähennyskelpoisiksi. (Työryhmämuistioita 2003.) Tämä veisi eläkevakuutukselta edun suhteessa suoraan rahastosäästämiseen.

Eläkevakuutuksen kertyneitä varoja ei voi lunastaa milloin tahansa. Eläkesäästöt ovat ennenaikaisesti käytettävissä ainoastaan mikäli asiakasta kohtaa avioero, aviopuolison kuolema, pysyvä työkyvyttömyys tai vakuutetun vähintään vuoden kestävä työttömyys. (Selekta-eläkesijoitus ehdot.) Koska säästetyt varat on mahdollista käyttää, mikäli joutuu pitkäaikaiseksi työttömäksi, voidaan sitä pitää ikäänkuin vakuutuksena työttömyyden varalle.

Eläkevakuutukseen kuuluu henkivakuutus, joka kattaa säästöt kokonaan tai osittain sekä säästö- että eläkeaikana. Henkivakuutus tarkoittaa sitä, että mikäli vakuutuksen ottaja kuolee vakuutusajana, vakuutusyhtiö maksaa vakuutus sopimuksen mukaan määräytyvän kuolemantapaussumman vakuutuksenottajan määrämille edunsaajille. Henkivakuutus päättyy eläkeajan päättyessä tai sen kuukauden lopussa, jonka kuluessa vakuutettu täyttää 90 vuotta. Mikäli 90 täyttäneellä on vielä eläkevakuutus hänen kuollessaan, sijoitetut varat jäävät henkivakuutusyhtiön haltuun. (Parvela 2008.)

Nordean Selektta-Eläkevakuutukseen säästänyt henkilö voi jäädä eläkkeelle jo 62-vuotiaana. Eläkkeen aloitusta, kestoa ja määrää pystyy itse muuttamaan omien tarpeidensa ja elämäntilanteensa mukaisesti. Myös puolisollla on mahdollisuus jäädä aikaisemmin eläkkeelle. Puoliso voi jäädä eläkkeelle samaan aikaan eläkevakuutuksen ottajan kanssa. Nordean eläkevakuutuksessa minimi säästösumma on 50 euroa kuukaudessa tai 600 euroa vuodessa. (Selektta-eläkesijoitus ehdot.)

Suuri haitta eläkevakuutuksesta tulee, mikäli sijoitus on ollut tappiollinen. Eläkevakuutuksen realisoitumisvaiheessa sijoittaja joutuu maksamaan 28 prosenttia veroa koko säästämästään summasta, myös tappiollisesta. Muissa sijoitus tai säästämisenmuodoissa veroja maksetaan vain voitosta. (Parvela 2008.)

Kulut ovat eläkevakuutuksessa erittäin suuret verrattuna muihin sijoitus/säästämismuotoihin. Tästä johtuen huonosti tuottavissa sijoitussidonnaisissa eläkevakuutuksissa on mahdollista kärsiä suuretkin tappiot. Pitkä säästöaika kuitenkin takaa yleensä positiivisen tuoton. (Parvela 2008.)

Jos päättää lopettaa eläkevakuutusmaksut eli siirtää vakuutuksen ns. vapaakirjalle, vakuutuksen kulut syövät tehokkaasti jo ansaittua pääomaa. Vapaakirjalle jättäminen tarkoittaa käytännössä sitä, että lopettaa eläkevakuutuksien maksamisen tai pitää taukoa maksuista. Jos on maksanut eläkevakuutukseen vain muutaman vuoden ja lopettanut syystä tai toisesta maksamisen vakuutukseen, niin eläkkeelle jäädessä kulut ovat syöneet koko tai lähes koko säästetyn pääoman. (Parvela 2008.)

Mielestämme eläkevakuutuksissa on kannattamatonta sijoittaa takuusäästöihin tai pienempi riskisiin rahastoihin esimerkiksi korko- tai yhdistelmärahastoihin. Näiden sijoitustuotteiden tuotto-odotukset jäävät niin mataliksi, että eläkevakuutuksen korkeat kulut ja inflaatio pitävät huolen siitä, että jopa pankkitalletus määräaikaiselle tai säästötillille tulee kannattavammaksi.

Sijoituksen pitkästä ajasta seuraa lainsäädäntöriskejä. Lainsäädäntöriski on esimerkiksi se, että vähennyskelpoisuutta on muutettu useasti. Esimerkiksi pääomatulovero saattaa nousta vuosien saatossa. Muissakin säästämisen muodoissa täytyy maksaa pääomatuloveroa, mutta voittoa voi kotiuttaa vapaasti ennen mahdollista veromuutosta. Eläkevakuutuksen verovähennysoikeus saattaa muuttua vuosien varrella, kuten on tapahtunut aikaisemminkin. (Manninen 2000.)

7 Muita säästämisen- ja sijoitusmuotoja eläkkeen turvaksi

Henkilö voi tehdä myös muita sijoitusinstrumentteja käyttäen säästösuunnitelman eläkkeensä turvaksi. Seuraavassa esittelemme joitakin esimerkkejä tällaisista instrumenteista ja vertailemme niitä eläkevakuutukseen periaatteen tasolla emmekä lähde spekuloidaan sen pidemmälle lopullisilla tuotoilla. Työmme tarkoituksena on selvittää miten sijoittaja saisi säästettyä eläkepäiviensä turvaksi. Tästä syystä emme lähde tässä osiossa vertailemaan eläkevakuutukseen sellaisia instrumentteja, jotka ovat joko hyvin riskipitoisia tai huonon tuotto-odotuksen omaavia tuotteita.

Rajaamme pois johdannaiset (optiot, futuurit, warrantit), joille on tyypillistä voimakas tuottojen vaihtelu. Sijoittaja, jonka päämääränä on saada mahdollisimman paljon varoja eläkkeelle, ei siedä näin suurta riskiä. Toisaalta näitä instrumentteja käyttämällä sijoittajan on mahdollista saada todella suuria voittoja. Johdannaisten kautta tapahtuva sijoitustoiminta on usein ammattimaista toimintaa, jossa voittojen tekemiseen tarvitaan paljon tietoa markkinoiden toiminnasta. Lähes aina johdannaiset ovat vain osa sijoittajan sijoitusstrategiaa, joilla yritetään esimerkiksi suojata sijoitus-salkkua.

Erilaiset pankki- ja määräaikaistalletukset sekä velkakirjat ja obligaatiot voivat olla hyvä vaihtoehto sijoittajalle, joka ei kestä sijoitustensa arvon alentumista. Pitkäaikaiseen säästämiseen ne eivät sen sijaan sovi. Tämä johtuu niiden pienistä tuotto-odotuksista. Pitkäaikaisessa sijoittamisessa inflaation merkitys korostuu. Inflaatio tarkoittaa tavaroiden ja tuotteiden hinnan nousua. Nykyinen kuluttajahintojen vuosimuutos eli inflaatio on 3,9 %:a (maaliskuu 08). Näinkin korkea inflaatio tekee määräaikaistallettamisesta kannattamatonta. Mikäli esimerkiksi ruuan hinta nousee 3,9 %:a vuodessa ja rahat on sijoitettu 5 %:n vuosituotolle, jonka voitto-osuudesta verottaja vie 28 %, ei sijoitus säilytä arvoansa. Kun 5 % tuotosta vähennetään 28 %, jäljelle jää 3,6 % eli alle nykyisen inflaatiotason. Rahan ostovoima on siis heikentynyt, vaikka se oli sijoitettu 5 % korolle. (Kuluttajahintaindeksi 2008.)

7.1 Osakkeet

Hyvin hajautetulla osakesalkulla saa usein melko pienellä riskillä melko hyviä tuottoja. Historiallisesti osakkeiden tuotto on ollut erittäin hyvä ja vain muutamat sijoituskohteet ovat pystyneet kilpailemaan niiden tuoton kanssa. Suomalaisten osakkeiden keskimääräinen vuotuinen tuotto on ollut 10,4 % vuoden 1970 maaliskuusta vuoden 2005 maaliskuuhun. Mikäli otetaan huomioon vielä yhtiöiden antamat osingot, tuotto lähentelee jo 15 %:a. (Lindström 2005,51.)

Osakesijoittamista voidaan myös hajauttaa aikaan, ostamalla osakkeita tasaisin väliajoin. Tällaisen salkun tekemiseen kuitenkin kuluu sen verran varoja, ettei muutama sata euroa kuussa sijoittava pysty rakentamaan sellaista salkkua. Sellaiset sijoittajat, joilla on mahdollisuus tähän voivat melko rauhassa odotella eläkepäiviä, eikä heillä tämän vuoksi ole samanlaista intressiä säästää eläkepäiviensä turvaksi. Osakesijoittajat ovat kuitenkin suuri ryhmä, eikä sijoitusmuotoa harrastaakseen tarvitse olla erityisen suurituloinen. Tästä syystä käsittelemme seuraavaksi osakesijoittamista vaihtoehtona eläkevakuutukselle. (Nikkinen 2002.)

Osakkeita voi myydä koska vain. Kaupat tapahtuvat yleensä nopeasti riippuen osakekurseista ja asiakkaan asettamasta rajahinnasta. Rajahinta on alin hinta mihin asiakas suostuu myymään osakkeensa tai korkein hinta mihin hän suostuu ostamaan. Kaupan toteuduttua rahat tulevat tai lähtevät tililtä 4 pankkipäivän päästä kauppapäivä mukaan lukien eli jos myynti tapahtuu maanantaina, niin rahat tulevat tilille torstaina. (Nordean hinnasto 2008.)

Osakkeita voi myydä internetin välityksellä tai konttorissa. Luonnollisesti omilla pankkitunnuksilla internetissä myyminen on edullisempaa. Konttorissa tehtävät osakekaupat sisältävät toimeksiantomaksun 8,41 € ja 1 % välityspalkkion kuitenkin vähintään 16,82 €. Verkkopankissa tehtävät kaupat maksavat 0,25 % välityspalkkion, vähintään 10 €. Internetissä tehdyistä kaupoista ei tarvitse maksaa toimeksiantomaksua eli verkkopankissa tehdyt kaupat ovat selkeästi halvempia. (Nordean hinnasto 2008.)

Osakkeiden säilytys arvo-osuustilillä maksaa Nordeassa 2 euroa kuussa, mutta asiakkuudesta riippuen se voi laskea 50 % eli yhteen euroon, mikäli on Nordean avainasiakas. Osakesalkun arvon ylittäessä 200 000 euroa, yli menevältä osalta kustannus on 0,002 %. Ulkomaisista osakkeista tulee lisäkustannuksia suomalaisiin osakkeisiin verrattuna. Ruotsalaiset, norjalaiset, tanskalaiset ja virolaiset osakkeet maksavat 0,10 prosenttia enemmän, muiden EU-maiden, USA:n, Kanadan ja Sveitsin 0,15 prosenttia enemmän ja muiden maiden osakkeet 0,40 prosenttia enemmän. Ulkomaisten osakkeiden osalta vähimmäismaksu on 61,56 euroa vuodessa sisältäen arvonnlisäveron. Osakkeiden myymiseen vaaditaan verkkopankkitunnuksiin liitettävä aktiivisalkkupalvelu, mikä maksaa 18 € kuukaudessa, myös aktiivisalkkupalvelusta voi saada alennusta riippuen asiakastasosta. (Nordean hinnasto 2008.)

Keskitymme työssämme vain pörssiyhtiöiden osakkeiden verotukseen. Pörssiyhtiöiden jakama osinkotulo on aina kokonaisuudessaan pääomatuloa, jonka verotus on muuttunut viime vuosina. Vuonna 2004 osinkotuloista ei tarvinnut maksaa lainkaan veroa, kun taas nykyisin osakesäästäjä joutuu maksamaan 19.6 prosentin veron osinkotuloistaan. Osinkotulojen verokanta on 28 % ja julkisesti noteerattujen yhtiöiden osingosta 30 % on verovapaata ja loput 70 % on veronalaista pääomatuloa, jolloin päästään 19.6 prosenttiin. Osinkojen verotuksessa on siirrytty yksinkertaisesta verotuksesta kaksinkertaiseen siten, että nykyään sekä yritys että osakkeenomistaja maksavat voitoistaan veroa. ([Sijoittajan vero-opas 2007.](#))

Kun osakkeet myydään, maksetaan niistä luovutusvoittovero. Myyntihinnasta vähennetään todellinen hankintameno tai käytetään hankintameno-olettamaa. Hankintameno-olettama on verottajan käyttämä verotusperuste, josta kerrotaan enemmän seuraavassa kappaleessa. Verotettava voitto määräytyy muunmuassa omistujan ja omaisuuden saamistavan perusteella. Luovutusvoittoa voi syntyä myös muulla tavoin kuin myymällä, esimerkiksi annettaessa osakkeet lahjaksi. Luovutushinnasta tehtyjen vähennysten jälkeen koko summa on verotettavaa pääomatuloa, jonka veroprosentti on 28 %. Alle tuhannen euron vuotuisista luovutusvoitoista ei kuitenkaan tarvitse maksaa lainkaan veroa. ([Sijoittajan vero-opas 2007.](#))

Hankintameno-olettamaa voi käyttää luonnollinen henkilö niin halutessaan. Hankintameno-olettama on yli 10 vuotta omistetussa osakkeessa 40 % myyntihinnasta ja alle 10 vuotta omistetusta 20 %. Hankintameno-olettamassa verottaja olettaa, että yli 10 vuotta vanhojen osakkeiden arvo on noussut 60 % ja nuorempien osakkeiden arvo 80 %. Voitto-osuus on oletetusti joko 60 % tai 80 %, mistä menee verottajalle 28 %. ([Sijoittajan vero-opas 2007.](#))

Jos käytetään hankintameno-olettamaa, verottajalle tarvitsee ilmoittaa vain osakkeiden hankinta aika. Osakkeen omistajan kannattaa käyttää sitä menetelmää, joka tulee hänelle edullisemmaksi. Esimerkiksi jos osakkeen todellinen hankintameno on pienempi kuin hankintameno-olettamaa käytettäessä, kannattaa osakkeen omistajan käyttää hankintameno-olettamaa, koska silloin verotettava voitto jää pienemmäksi. ([Sijoittajan vero-opas 2007.](#))

Jos arvopapereita on ostettu eri aikoina, samalle arvo-osuustilille käytetään FIFO(First In First Out) menetelmää, jolloin verottaja olettaa että ensin ostetut myydään ensimmäisenä. Jos sijoittaja kuitenkin pystyy todistamaan kirjallisesti osakkeiden osto ajankohdan, voi hän käyttää todellista hankintamenoa verotuksessaan. Vähennyskelpoisia kuluja verotuksessa ovat osakkeiden oston ja myynnin yhteydessä perittävät välityspalkkiot. Jos osakkeen omistaja haluaa tietää selvästi, mitkä osakkeet on ostettu minäkin ajankohtana hän voi avata itselleen useamman kuin yhden arvo-osuus tilin osakkeiden säilytystä varten.

([Sijoittajan vero-opas 2007.](#))

Maksullisessa osakeannissa eli uusmerkinässä, sekä maksuttomassa eli rahastoannissa alkuperäisten ja uusien osakkeiden yhteenlasketut hankintamenot jaetaan yhteenlasketulla osakkeiden lukumäärällä. Näin saadaan osakkeiden todellinen hankintameno, jos osakkeen omistaja haluaa käyttää sitä verotuksessaan. Hankintameno-olettamaa voidaan myös käyttää osakeannissa hankittujen osakkeiden luovutusvoittoa laskettaessa.

[\(Sijoittajan vero-opas 2007.\)](#)

Splitissä hankintameno jaetaan uudella osakkeiden lukumäärällä, eli samalla tavalla kuin rahastoannissa. Splitattujen osakkeiden hankinta-aika on kuitenkin sama kuin alkuperäisten osakkeiden hankinta-aika. Splittauksessa jaetaan osakkeita jonkin suhteen mukaan. Osakkeiden määrä moninkertaistuu ja hinta pienenee samassa suhteessa. Esimerkiksi jos yrityksellä olisi 100 kappaletta 100 euron arvoisia osakkeita ja ne halutaan splitata, niin splittauksen jälkeen yrityksellä voisi olla 200 kappaletta 50 euron arvoisia osakkeita. Osakkeiden kokonaisarvo säilyy samana. Splittaukselta käytetään esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa osakkeen arvo alkaa olla niin korkea, että se hidastaa kaupankäyntiä.

[\(Sijoittajan vero-opas 2007.\)](#)

Luovutustappiot saa lyhentää vain luovutusvoittojen verotuksessa, tappioiden syntymisvuoden ja seuraavan kolmen vuoden aikana. Tappioita ei voi lyhentää muiden pääomatulojen verotuksessa. Tappiot on selvitettävä saman vuoden verotuksessa jolloin ne ovat syntyneet. Luovutustappioita ei kuitenkaan nykyisin voi vähentää verotuksessa, jos vuoden aikana myytyjen arvopapereiden hankintamenot ovat enintään 1000 euroa.

[\(Sijoittajan vero-opas 2007.\)](#)

7.2 Säästö- ja sijoitusvakuutus

Sijoitusvakuutuksia on olemassa sijoitussidonnaisia ja perinteisiä sijoitusvakuutuksia. Sijoitusvakuutusten tuotto määräytyy samaan tapaan kuin tavallistenkin rahastojen tuotot. Ainoa erotus on oikeastaan sijoitusvakuutuksessa mukana tuleva henkivakuutusosa. Kuten muidenkin sijoitusten, myös sijoitusvakuutusten tuotto on veronalaista pääomatuloa. Sijoitusvakuutuksen ja säästövakuutuksen ero on siinä että, sijoitusvakuutuksessa sijoitettava summa sijoitetaan kerralla, kun taas säästövakuutuksessa summaa säästetään maksamalla säännöllisiä maksuja. (Ossa 2002.)

Vakuutusten tuotto tulee verotettavaksi vasta vakuutuksen päätyttyä. (Selekta-sijoitus ehdot) Varsinainen verohyöty sijoitusvakuutuksesta tulee kuitenkin näkyviin vasta perintöä suunniteltaessa. Lähiomaiset voivat saada verottomana perintöä sijoitusvakuutuksesta 35 000 euroa edunsaajaa kohden. Tällöin verottoman perinnön osuuden voi nostaa hyvinkin korkealla

tilanteessa jossa edunsaajia on monta. Sijoitus ja säästövakuutuksen avulla voi myös antaa lapsilleen tai lapsenlapsilleen lahjana 8500 euroa kolmen vuoden sisällä ilman lahjaveroa. (Ossa 2002.)

Kuten eläkevakuutuksessa myös sijoitussidonnaisissa säästö- ja sijoitusvakuutuksissa voidaan vaihtaa rahastoista toiseen vakuutuksen sisällä, ilman että tarvitsee maksaa välissä voitosta veroa. Tämän verohyödyn avulla voidaan keinoitella jonkin verran suuremmat tuotot, koska muuten verottajalle maksetut verot voidaan sijoittaa eteenpäin kasvamaan tuottoa. (Selekta-sijoitus tuoteseloste.)

Sijoitus- ja säästövakuutukseen kuuluu henkivakuutusurva. Tällöin vakuutus sopimusta tehdessä sovittu kuolemantapauskorvaus maksetaan vakuutuksen ottajan määräämälle edunsaajalle. Kuolemantapauskorvaukset ovat verottomia vakuutetun lähiomaisille 35 000 euroon asti. Kuolemantapauskorvauksen edunsaajan ollessa puoliso, saa hän aina verottomana puolet korvauksesta, vaikka puolikas korvaus ylittäisikin 35 000 euroa. Avopuoliso, jonka kanssa vainajalla on tai on ollut lapsi voi saada verottomana vain 35 000 euroa. (Ossa 2002.) Kuolemantapauskorvaukset ovat muille kuin lähiomaisille pääomatuloveron alaista tuloa, joka voi joissakin tapauksissa olla pienempi kuin progressiivinen perintövero. (Sijoittajan vero-opas 2007.)

8 Suoran ja eläkevakuutusten kautta tapahtuvien rahastosijoitusten vertailu

Aiomme seuraavaksi vertailla suoraa rahastosijoittamista eläkevakuutuksen kautta tapahtuvaan sijoittamiseen. Vertailemme näitä kahta sijoitusmuotoa erityyppisten sijoittajaprofiilien kautta. Henkilöt ovat täysin kuvitteellisia, eivätkä pohjaudu oikeisiin henkilöihin. Valitsimme kahden ikäisiä ja eri summan sijoittavia henkilöitä. Emme eritelleet koehenkilöiden sukupuolta, koska säästöjen kasvulle ei ole merkitystä onko säästäjä mies vai nainen.

Eläkevakuutuksessa mukana oleva vakuutusmaksu on kuitenkin erisuuruinen. Miesten vakuutusmaksu on suurempi, kuin naisten. Vakuutusmaksut ovat myös erisuuruisia eri-ikäisille. Vanhemmat henkilöt maksavat suuremman vakuutusmaksun. Vakuutusyhtiöillä on laskurit vakuutusmaksun laskemiselle. Me emme kuitenkaan ota laskelmissamme huomioon tätä seikkaa, koska se ei suoraan vaikuta sijoitusten tuottoon. Sijoittaja, joka ei sijoita eläkevakuutuksen kautta, omistaa mahdollisesti myös jonkinlaisen henkivakuutuksen. Henkivakuutuksen kuluja ei oteta tässä huomioon.

Koehenkilöt kuuluvat kahteen erisuuruisen summan säästävään ryhmään. Ryhmät ovat sellaisia jotka säästävät 400 euroa kuukaudessa ja toiset ryhmät säästävät 100 euroa

kuukaudessa. Eläkevakuutuksen kautta sijoittaessa henkilöt voivat saada 1400 euron verohyödyn vuodessa. Verot voidaan vähentää joko pääomatuloista tai ansiotuloista. Ansiotuloista voidaan kuitenkin vähentää vain siinä tapauksessa, että henkilöllä ei ole ollenkaan pääomatuloja. Pääomatuloja saava voi vähentää 5000 euroa vuodessa pääomatuloistaan. Pääomatuloja verotetaan 28 %:n verokannalla jolloin päästään 1400 euron verohyötyyn. Maksimi verohyödyn saadakseen sijoittajan on sijoitettava siis koko summa eli 5000 euroa vuodessa. Jos esimerkiksi sijoittaja sijoittaa vain 2000 euroa vuodessa, saa hän verohyötyä 560 euroa ($2000 \times 0,28 = 560$). Sama pätee ansiotuloista vähennettäessä. Sijoittaja ei voi vähentää maksuja suoraan ansiotuloistaan vaan se tehdään erityisen alijäämähyvityksen avulla. Tämä tarkoittaa sitä että henkilö voi vähentää 28 prosenttia säästämästään summasta ansiotuloveroistaan 5000 euroon asti. Näin molemmista veroista vähennettäessä päästään samaan verohyötyyn.

Ne henkilöt, jotka säästävät 400 euroa kuukaudessa saavat käytettyä lähes koko verohyödyn ($400 \times 12 = 4800$). Valitsimme tämän summan juuri tästä syystä. Maksimi verohyödyn saadakseen henkilön tulisi sijoittaa 416,66 euroa kuukaudessa ($416,66 \times 12 = 4999,92$), tästä pyöristimme summan lähimpään sataan euroon laskelmien selkeyttämiseksi. Pienemmän summan, 100 euroa kuussa, valitsimme kahdesta syystä. Ensimmäiseksi se on tarpeeksi paljon pienempi kuin 400 euroa, jotta saamme kyllin selkeästi näkyviin kuukausittaisen säästösumman merkityksen. Toinen syy liittyy ihmisten kykyyn säästää, 100 euroa on sen verran pieni summa, että kaikkien töissä käyvien pitäisi pystyä laittamaan sen verran rahaa sivuun kuukausiansioistaan. Säästämiseen huomattavasti vaikuttavia syitä ovat säästösummien määrä, aika, riski, tuotto prosentti ja sijoitusten seuraaminen. Tämän vuoksi valitsimme kummastakin ikäryhmästä 100 euroa ja 400 euroa kuukaudessa sijoittavan henkilön. Kuukausisäästö tapahtuu aina kuukauden ensimmäisenä päivänä.

Näiden kahden summan lisäksi laskelmissamme esiintyy kolmas kuukausittainen säästö summa 138,89 euroa kuukaudessa. Tämä summa on kuukausittainen 100 euron säästö summa lisättyä kuukausittaisella verohyödyllä ($100/0,72=138,89$). Tällöin henkilö ikään kuin sijoittaa eläkevakuutukseen saman nettosumman vuodessa kuin jos hän sijoittaa 100 euroa kuukaudessa suoraan rahastoon. Vastaavasti suorassa rahastosijoituksessa henkilö sijoittaa vain 100 euroa tätä 138,89 euroa vastaan. Näin yritämme saada näkyviin miten sijoitus kasvaa, kun sijoitetaan myös veroetuna saatava summa.

Esimerkkihenkilöitä valittaessa yritimme saada mahdollisimman monta eri näkökulmaa sijoittamisen kannalta ja samalla poistaa turhat elementit, kuten sukupuolen. Samanlaiset sijoitusneuvot eivät sovi kaikenlaisille sijoittajille. Yritämme saada tätä seikkaa esille työssämme. Tutkimme minkälaisille sijoittajille sopii suora rahastosijoittaminen ja minkälaisille sijoittajille sopii eläkevakuutuksen kautta sijoittaminen. Otamme huomioon

mahdollisuuden, että suora rahastosijoittaminen tai eläkevakuutuksen kautta sijoittaminen voi olla jokaisessa tapauksessa parempi vaihtoehto. Aktiiviselle sijoittajalle voi olla hyötyä, että eläkesäästön kautta rahastoja voi merkitä ja lunastaa veloituksetta. Passiiviselle sijoittajalle voi olla hyötyä sijoittaa suoraan rahastoon, koska merkintäpalkkio on pienempi, kuin eläkesijoituksen kautta. Yritämme löytää näihin kahteen säästämisen muotoon eroja niiden kulujen ja verotuksen kannalta.

Tulevaisuudesta on mahdoton saada informaatiota, joten oletamme, että rahastojen tuotot tulevat olemaan samanlaisia kuin tähänkin asti. Saamme tietoa rahastojen tuottohistoriasta maksimissaan 10 vuotta taaksepäin rahastosta riippuen. Osa rahastoista ei ole vielä ehtinyt kymmenen vuoden ikään. Oletamme, että rahastot jatkavat kasvuaan kymmenen vuoden sykleissä. Jos rahasto on nuorempi, kuin kymmenen vuotta emme kelpuuta sitä esimerkkirahastoksi.

Valitsimme rahastoiksi seuraavat Nordean rahastot: Amerikka, Euro korko, Eurooppa, Fennia, Japani, Maaailma, Nordia ja Pohjoismaat. Kaikki rahastot ovat yli kymmenen vuotta vanhoja ja keskittyvät oman alueensa yritysten osakkeisiin, joukkolainoihin sekä rahamarkkinavälineisiin. Eri pankeilla ja vakuutusyhtiöillä on erilaisia eläkevakuutuksia tarjottavana. Niiden kulut ovat hieman toisistaan poikkeavia. Työmme tarkoituksena ei ole vertailla eri yhtiöiden tuotteiden välisiä eroja, vaan eri sijoitusmuotoja. Tästä syystä ei ole väliä minkä pankin tai vakuutusyhtiön tuotteet valitsimme. Seuraavaksi esittelemme lyhyesti valitut rahastot.

8.1 Nordea Amerikka

Nordea Amerikka on Suomen sijoitusrahastolain perusteella perustettu sijoitusrahasto, jonka aloituspäivä on 31.10.1997. Nordea Amerikka plus sulautui rahastoon 28.10.2007. Rahaston tavoitteena on tuottaa pitkällä aikavälillä arvonnousua hajauttamalla varat rahastolain ja rahaston sääntöjen perusteella. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Nordea Amerikka sijoittaa sellaisten yhtiöiden osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin joiden kotipaikka on Yhdysvalloissa tai Kanadassa. Rahasto noudattaa eri toimialojen suhteellista painotusta USA:n osakemarkkinoilla toimialajakauman mukaan. Rahaston varoista voidaan vaihtelevasti sijoittaa siten, että rahaston varoista vähintään 67 % ja korkeintaan 100 % sijoitetaan osakemarkkinoille. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Nordea on kehittänyt rahastonsa salkunhoitoon erityisen All Equity -osakesijoitusprosessin. Sen tavoitteena on hyvä suhteellinen tuotto kaikissa markkinatilanteissa riippumatta siitä, minkä tyyppiset osakkeet ovat kulloinkin markkinoilla suosiossa. All Equity prosessissa yhdistellään erilaisia osakemarkkinoiden lisätuoton lähteitä valitsemalla ydinsalkkuun

osakkeet yritysten taloudellisten perustekijöiden sekä osakkeen arvostustason ja matalan riskin perusteella. Lopullisen salkun koostumukseen vaikuttavat vielä aktiivinen näkemys markkinatilanteesta sekä allokaatiopainotukset. Nordea voi käyttää rahaston sijoitustoiminnassa myös johdannaisia saavuttaakseen lisätuottoja ja tehostaakseen riskienhallintaa. Rahastossa on sekä tuotto- että kasvuosuuksia. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Rahaston riskiprofiili on melko korkea verrattuna korko- tai yhdistelmärahastoihin, koska osakkeisiin liittyy aina hieman suurempia riskejä. Rahaston euromääräiseen arvoon vaikuttaa myös euron suhde dollariin. Rahasto on hyvä vaihtoehto rahastosäästäjälle ja sijoittajalle, joka haluaa hyötyä Pohjois-Amerikan osakemarkkinoiden pitkän aikavälin tuottomahdollisuuksista kustannustehokkaasti ja vaivattomasti. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Nordea Amerikka rahasto-osuuksien merkintä- ja lunastuspalkkio on 1,0 % Nordean konttorissa ja verkkopankissa merkintäpalkkio 0,8 %. Vaihdettaessa rahastosta toiseen Rahastoyhtiön hallinnoimaan rahastoon veloitetaan vaihtopalkkiona 0,5 % siirtyvien varojen määrästä. Minimimerkintä on 1 osuus. Rahastosäästösopimuksessa vähimmäissäästöerä on 40 euroa. Rahaston hallinnointipalkkio on 1,6 % p.a. rahaston arvosta ja se sisältää korvauksen säilytysyhteisölle. (Nordean rahastot nyt 2008.)

8.2 Nordea Euro korko

Nordea euro korko on rahamarkkinarahasto, jonka sijoitukset ovat lyhytaikaisia, keskimäärin alle vuoden. Rahaston salkunhoidon tavoitteena on saavuttaa pitkällä aikavälillä arvonnousua hajauttamalla varat sijoitusrahastolain ja rahaston sääntöjen mukaisella tavalla. Rahasto sijoittaa pääasiassa EU-alueen lyhyisiin joukkolainoihin ja rahamarkkinavälineisiin, jotka ovat euromääräisiä. Näitä ovat esimerkiksi velkasitoumukset sekä sijoitus-, kunta- ja yritystodistukset, joiden liikkeeseenlaskijoita ovat vastaavasti valtiot, rahoituslaitokset, kunnat ja yritykset. Rahasto sijoittaa myös rahoituslaitosten liikkeeseen laskemiin rahamarkkinavälineisiin, joiden luottoriskin arvioidaan olevan mahdollisimman vähäinen. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Rahasto on lyhyen koron rahasto, jonka korkoriski on mahdollisimman vähäinen. Rahaston sijoituskohteeksi valitaan vain sellaisia liikkeellelaskijoita, joiden luottokelpoisuus on erittäin hyvä, tämän ansiosta salkkuun liittyvä luottoriski on vähäinen. Koska rahasto sijoittaa vain euromääräisiin korkotuotteisiin, valuuttariskiä ei ole. Rahasto sopii lyhytaikaiseksi sijoituskohteeksi tai riskiä välttävälle sijoittajalle. Korkorahasto-osuuksien merkinnästä ja lunastuksesta ei peritä palkkiota. Vaihdettaessa rahastosta toiseen Rahastoyhtiön hallinnoimaan rahastoon veloitetaan vaihtopalkkiona 0,5 % siirtyvien varojen määrästä. Rahasto-osuuksien vaihto tuotto-osuuksista kasvuosuuksiin ja päinvastoin on maksuton.

Minimimerkintä on 1 osuus. Rahastosäästösopimuksessa vähimmäissäästöerä on 40 euroa. Rahaston hallinnointipalkkio on 0,6 % p.a. rahaston arvosta ja se sisältää korvauksen säilytysyhteisölle. (Nordean rahastot nyt 2008.)

8.3 Nordea Eurooppa

Nordea Eurooppa on osakerahasto, jonka tavoitteena on saavuttaa pitkällä aikavälillä arvonnousua hajauttamalla varat rahaston sääntöjen mukaisella tavalla. Rahasto sijoittaa pääasiassa länsieurooppalaisten yhtiöiden osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin. Yhtiöt valitaan eurooppalaisista toimialojensa parhaimmistosta, joilla on hyvä tuloksen tekokyky ja joiden osakkeiden arvostus on houkuttelevalla tasolla. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Rahaston varat sijoitetaan vähintään 40:n eri yhtiön osakkeisiin, siten että vähintään 67 % ja enintään 100 % sijoitetaan osakemarkkinoille. Rahasto voi käyttää myös johdannaisia saavuttaakseen lisätuottoja ja tehostaakseen riskienhallintaa. Riskiprofiiltaan rahasto edustaa osakerahastojen pieniriskisimpiä ja sijoittuu yhdistelmärahastojen lähimaastoon. Rahasto sijoittaa myös euroalueen ulkopuolisiin eurooppalaisiin yhtiöihin, joten myös valuuttariski on olemassa. Rahasto sopii hyvin osaksi hajautettua rahastosalkkua ja suorien osakesijoitusten vaihtoehdoksi tai niiden rinnalle. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Euroopparahasto-osuuksien merkintä- ja lunastuspalkkio on 1,0 %. Nordean verkkopankissa merkintäpalkkio on 0,8 %. Vaihdettaessa rahastosta toiseen Rahastoyhtiön hallinnoimaan rahastoon veloitetaan vaihtopalkkiona 0,5 % siirtyvien varojen määrästä. Rahasto-osuuksien vaihto tuotto-osuuksista kasvuosuuksiin ja päinvastoin on maksuton. Minimimerkintä on 1 osuus. Rahastosäästösopimuksessa vähimmäissäästöerä on 40 euroa. Rahaston hallinnointipalkkio on 1,6 % p.a. rahaston arvosta ja se sisältää korvauksen säilytysyhteisölle. (Nordean rahastot nyt 2008.)

8.4 Nordea Fennia

Nordea Fennia on osakerahasto, jonka tavoitteena on saavuttaa pitkällä aikavälillä arvonnousua hajauttamalla varat rahaston sääntöjen mukaisella tavalla. Rahasto sijoittaa pääasiassa suomalaisten yhtiöiden osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin. Tämän lisäksi rahasto voi sijoittaa yhtiöihin, jotka ovat mukana vertailuindeksissä. Rahastoon valitaan parhaiden suomalaisten yhtiöiden joukosta sellaisia, joilla on hyvä tuloksetekokyky ja houkutteleva osakkeiden arvostus. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Rahasto sijoittaa varat siten, että vähintään 67 % ja enintään 100 % sijoitetaan osakemarkkinoille vähintään 40 eri yhtiöön. Tämäkin rahasto voi sijoitustoiminnassaan käyttää johdannaisia tehostaakseen riskienhallintaa ja saavuttaakseen lisätuottoja. Riskiprofiililtaan tämä rahasto edustaa hieman suurempi riskistä osakerahastoa, koska rahasto sijoittaa ainoastaan yhteen maahan. Sijoituksiin liittyvä riski eli mahdollisuus tuotonvaihteluun on suurempi kuin sijoituksensa laajemmin hajauttavassa osakerahastossa. Valuutariskiä sen sijaan ei ole, koska sijoitetaan pääasiassa euromääräisiin sijoituskohteisiin. Rahasto sopii paremmin pitkäaikaiseksi sijoituskohteeksi sellaiselle, joka haluaa hyötyä Suomen osakemarkkinoiden pitkäaikaisista tuottomahdollisuuksista. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Nordea Fennia rahasto-osuuksien merkintä- ja lunastuspalkkio on 1,0 %. Nordean verkkopankissa merkintäpalkkio on 0,8 %. Vaihdettaessa rahastosta toiseen Rahastoyhtiön hallinnoimaan rahastoon veloitetaan vaihtopalkkiona 0,5 % siirtyvien varojen määrästä. Rahasto-osuuksien vaihto tuotto-osuuksista kasvuosuuksiin ja päinvastoin on maksuton. Minimimerkintä on 1 osuus. Rahastosäästösopimuksessa vähimmäissäästöerä on 40 euroa. Rahaston hallinnointipalkkio on 2,0 % p.a. rahaston arvosta ja se sisältää korvauksen säilytysyhteisölle. (Nordean rahastot nyt 2008.)

8.5 Nordea Japani

Japani on korkean riskin osakerahasto. Rahaston varat on sijoitettu yrityksiin, joiden kotipaikka on Japani ja osakesidonnaisiin arvopapereihin. Yhtiöt on valittu sillä perusteella, että ne kuuluvat oman toimialansa parhaimmiston. Rahastossa vähintään 67 % ja enintään 100 % varoista on sijoitettu osakkeisiin. Osakkeita on 40 eri yrityksestä. Rahaston salkunhoidossa käytetään Nordean kehittämää, All Equity -osakesijoitusprosessia. Tavoitteena on hyvä suhteellinen tuotto eri markkinatilanteissa riippumatta siitä, minkä tyyppiset osakkeet ovat kulloinkin markkinoilla suosiossa. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Salkun ydin muodostuu matalan riskin yrityksistä. Salkussa käytetään myös lisäarvon tuojana erilaisia johdannaisia. Rahasto sisältää sekä kasvu että tuotto osuuksia. Rahaston sisällä olevat tuotto-osuudet kasvattavat rahaston arvoa. Rahaston vertailuindeksi on MSCI Japan 1.6.2001 alkaen (hintaindeksi). Rahaston vähimmäissijoitusajaksi suositellaan viittä vuotta. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Rahasto-osuuksien merkitsemis- ja lunastuspalkkio on 1 % konttorissa ja 0,8 % verkkopankissa. Mikäli osuuksia vaihtaa toiseen rahastoon, palkkio on 0,5 %. Vaihdettaessa kasvuosuudet tuotto-osuuksiin tai toisinpäin, palkkiota ei veloiteta. Rahaston hallinnointipalkkio on 1,6 %

vuodessa ja se on sisällytetty jo rahaston kasvuun eli sitä ei erikseen veloiteta asiakkaan omaisuudesta. (Nordean rahastot nyt 2008.)

8.6 Nordea Maailma

Maailma on melko korkean riskin osakerahasto. Se sijoittaa maailman suurimpien pörssien osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin. Osakkeita on vähintään 40 eri yhtiöstä. Yhtiöt ovat hyvän markkina aseman saavuttaneita ja hyvän maineen omaavia yrityksiä. Osakkeiden osuus rahaston arvosta on vähintään 67 prosenttia ja enintään 100 prosenttia. Osakkeisiin on pyritty sijoittamaan siten, että ne ovat monilta eri toimialoilta ja ettei yhden alan huono menestys vaikuta rahaston arvoon liikaa. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Rahaston sisällä käytetään All Equity menetelmää, jossa pyritään varmistamaan suhteellisen hyvä tuotto kaikissa markkinatilanteissa sijoittamalla erikokoisten yritysten osakkeisiin. Salkussa on myös matalan riskin yrityksiä takaamassa tuoton rahastolle. Rahaston suositeltava minimisijoitusaika on viisi vuotta. Rahaston vertailuindeksinä toimii MSCI World (hintaindeksi) 1.4.2001 alkaen. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Rahasto-osuuksien merkitsemis- ja lunastus palkkio on 1 % konttorissa ja 0,8 % verkkopankissa. Mikäli osuuksia vaihtaa toiseen rahastoon, palkkio on 0,5 %. Vaihdettaessa kasvuosuudet tuotto-osuuksiin tai toisinpäin, palkkiota ei veloiteta. Rahaston hallinnointipalkkio on 1,6 % vuodessa ja se on sisällytetty jo rahaston kasvuun eli sitä ei erikseen veloiteta asiakkaan omaisuudesta. (Nordean rahastot nyt 2008.)

8.7 Nordea Nordia

Nordia on korkean riskin rahasto, joka sijoittaa pohjoismaisiin osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin. Yhtiöt ovat yrityksiä, joiden kotipaikka on Suomessa, Ruotsissa, Norjassa tai Tanskassa. Mukana voi olla myös yrityksiä, jotka ovat mukana viiteindeksissä VINX Benchmark Cap EUR NI - nettoindeksi (painorajoitettu) 2.1.2007 alkaen. Sijoitukset keskittyvät suurimpiin yrityksiin ja vaihdetuimpiin osakkeisiin. Osakkeiden paino salkussa on vähintään 67 % ja enintään 100 %. Sijoituksissa voidaan käyttää myös johdannaisia, jotta voidaan saavuttaa lisätuottoja. Rahaston suositeltava vähimmäissijoitusaika on viisi vuotta. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Rahasto-osuuksien merkitsemis- ja lunastuspalkkio on 1 % konttorissa ja 0,8 % verkkopankissa. Mikäli osuuksia vaihtaa toiseen rahastoon, palkkio on 0,5 %. Vaihdettaessa kasvuosuudet tuotto-osuuksiin tai toisinpäin, palkkiota ei veloiteta. Rahaston hallinnointipalkkio on 2,3 %

vuodessa ja se on sisällytetty jo rahaston kasvuun eli sitä ei erikseen veloiteta asiakkaan omaisuudesta. (Nordean rahastot nyt 2008.)

8.8 Nordea Pohjoismaat

Pohjoismaat on korkean riskin rahasto, joka sijoittaa pohjoismaisiin osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin. Yhtiöt ovat yrityksiä, joiden kotipaikka on Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa tai Islannissa. Rahastossa sijoitetaan suurimpiin ja vaihdetuimpiin yrityksiin. Rahaston varoja ei sijoiteta tasaisesti kaikkiin maihin vaan sinne missä kulloinkin katsotaan olevan menestyvimpiä yrityksiä. Rahastoa ei rajoiteta samalla lailla kuin indeksiä. Se voi sisältää enemmän tai vähemmän jonkun pohjoismaan osakkeita kuin indeksi. Pohjoismaat rahasto keskittyy enemmänkin yrityksiin kuin maa tai toimialajakaumaan. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Osakkeita on hajautettu vähintään 40 eri yritykseen. Rahaston varoista vähintään 67 % ja enintään 100 % on sijoitettu osakemarkkinoille. Vähimmäissijoitusajaksi suositellaan vähintään viittä vuotta. Rahaston vertailuindeksinä toimii painorajoitettu VINX Benchmark Cap EUR - tuottoindeksi (netto, verojen jälkeen) 2.1.2007 alkaen. (Nordean rahastot nyt 2008.)

Rahasto-osuuksien merkitsemis- ja lunastuspalkkio on 1 % konttorissa ja 0,8 % verkkopankissa. Mikäli osuuksia vaihtaa toiseen rahastoon, palkkio on 0,5 %. Vaihdettaessa kasvuosuudet tuotto-osuuksiin tai toisinpäin, palkkiota ei veloiteta. Rahaston hallinnointipalkkio on 2,3 % vuodessa ja se on sisällytetty jo rahaston kasvuun eli sitä ei erikseen veloiteta asiakkaan omaisuudesta. (Nordean rahastot nyt 2008.)

9 Laskentamenetelmät

Olemme siirtäneet Nordean internet-sivuilta käyttämiemme rahastojen kuukausittaiset tuotot 10 vuoden ajalta exceliin. Nordean taulukoissa tuotot on laskettu aina kuukauden ensimmäisenä arkipäivänä. Kuviossa 5 sivulla 34 on esimerkki miten tuloksia on laskettu. Kuviossa vasemmassa laidassa näkyy rahaston arvon päivämäärä. Sijoitusrahaston nimen kohdalla näkyy kyseisen rahaston Nordean sivuilta saadun tuoton suhdeluku, joka on verrattu aina vuoden ensimmäiseen arvoon. Vuoden ensimmäisen päivän arvo on 100 ja muut luvut ovat suhteutettu tähän lukuun. Tuottosarakkeessa on laskettu kuukausittainen tuotto sijoitetulle kuukausierälle. Tuoton arvo on se arvo, mikä kyseisellä rahalla on vuoden lopussa. Ensimmäisellä vaakarivillä tuottosarakkeessa näkyy siis vuoden ensimmäisen sijoitetun kuukausierän tuotto vuoden lopussa. Seuraavalla vaakarivillä on vuoden toisen kuukausierän

tuotto ja niin edelleen. Viimeisellä vaakarivillä näkyy kuukausierien yhteen laskettu tuotto vuoden päätyttyä.

Myötäsyklinen sijoitus suoraan rahastoon 100 €/kk			Merkintäpalkkio		
Päivämäärä	Amerikka	Tuotto	1 %		
2.1.1998 17:00	100	119,58	KK erä		
2.2.1998 17:00	102,346631	117,25	100		
2.3.1998 17:00	107,453347	112,20	Merkintäpalkkion jälkeen		
1.4.1998 17:00	115,627444	104,11	99		
4.5.1998 17:00	115,739189	103,99	Vaihtopalkkio		Lähdevero
1.6.1998 17:00	110,928595	108,76	0,50 %	28 %	
1.7.1998 17:00	117,113644	102,63			
3.8.1998 17:00	114,845234	104,88	Säästövuosien lkm.		Vaihtopalkkio
1.9.1998 17:00	96,4297687	123,11	1	6,67	
1.10.1998 17:00	98,0500615	121,51	Tuotto vaihtopalkkion jälkeen		
2.11.1998 17:00	106,140351	113,50	1328,11		
1.12.1998 17:00	116,476701	103,26	Yhteensä	Vero	Tappio/Tuotto
		1334,78	1334,78	39,23	140,11
31.12.1998 17:00	120,784445				
Päivämäärä	Pohjoismaat	Tuotto	Vanhan rahaston tuotto		
1.1.1999 17:00	100	182,61	2425,316		
1.2.1999 17:00	98,2386881	184,38			
1.3.1999 17:00	95,9611297	186,65			
1.4.1999 17:00	98,846037	183,77			
3.5.1999 17:00	104,615852	178,00			
1.6.1999 17:00	107,956271	174,66			
1.7.1999 17:00	115,851807	166,76			
2.8.1999 17:00	111,448527	171,17	Säästö vuosien lkm.		Vaihtopalkkio
1.9.1999 17:00	112,966899	169,65	2	22,47	
1.10.1999 17:00	111,600364	171,01	Tuotto vaihtopalkkion jälkeen		
1.11.1999 17:00	121,925296	160,69	4470,57		
1.12.1999 17:00	144,245369	138,37	Yhteensä	Vero	Tappio/Tuotto
		2067,72	4493,04	547,25	1954,46
30.12.1999 17:00	182,614637				

Taulukko 1. Esimerkki Excelin kahden vuoden tuotto laskelmasta.

Seuraavalla pystyrivillä näkyy merkintäpalkkio, joka on yksi prosentti osakerahastoissa. Korkorahastoissa ei ole merkintäpalkkiota. Merkintäpalkkion alla on kuukausittainen säästösomma ja tämän jälkeen todellinen sijoitettava summa merkintäpalkkiolla vähennettynä. Eläkevakuutuksissa merkintäpalkkio on neljä prosenttia riippumatta onko kyseessä korko vai osakerahasto. Merkintäpalkkion alla näkyy vaihtopalkkio, joka vähennetään vaihdettaessa rahastosta toiseen. Vaihtopalkkio on vähennetty vuoden kokonaistuotosta. Vaihtopalkkiota ei peritä eläkevakuutuksen sisällä tapahtuvista muutoksista. Vaihtopalkkion

alla on lähdevero, joka on 28 % tuotosta. Suorissa rahastosijoituksissa vero peritään aina, kun vaihdetaan rahastosta toiseen.

Kolmessa skenaariossa satunnais-, myötä- ja vastasyklissä on sijoitettu ensin yhden vuoden ajan yhteen rahastoon. Vuoden vaihtuessa vaihdetaan koko rahasto-osuus toiseen rahastoon ja jatketaan kuukausisijoittamista samaan rahastoon eli kulloinkin rahaa on vain yhdessä rahastossa. Laskelmat ovat rajattu aina yhteen rahastoon kerrallan, että laskelmat pysyvät järkevässä mittakaavassa. Laskelmissa ei tutkita riskiä, joten hajautus ei ole laskelmien kannalta oleellista. Vaihtoja on otettu mukaan, jotta saadaan vertailtua miten rahastojen vaihtelu vaikuttaa kuluihin sijoitusmuotojen välillä, koska eläkevakuutuksen sisällä vaihtaminen on ilmaista. Asiakkaita neuvotaan usein tarkistamaan sijoituksensa edes yhden vuoden välein, joten tämä perustelee valintaamme vaihdoista yhden vuoden välein.

Teimme myös skenaarion, missä kasvu olisi tasaista 8 % nousua vuodessa. Tasaisen kasvun laskelmissa vertasimme myös sellaista vaihtoehtoa, että asiakas ei vaihda varoja rahastoista toiseen vuosien varrella. Tässä tapauksessa tutkitaan onko eläkevakuutus kannattava, mikäli ei aio koskea säästöihinsä koko säästöaikana. Sijoituksia tulisi hoitaa tasaisin väliajoin, mutta on olemassa jonkin verran eläkevakuutuksia joiden rahastoja ei ole vaihdettu koko säästöaikana kertaakaan. Tällaisia tapauksia ovat esimerkiksi jos on säästetty koko aika johonkin yhdistelmärahastoon, missä salkun hoitaja hoitaa rahastojen vaihtelut rahaston sisällä. Nordean yhdistelmärahastoista ei peritä lisäkuluja rahaston sisällä tapahtuvista rahastomuutoksista.

Varsinaisen taulukon oikealle puolella on näkyvissä tilanne aina jokaisen vuoden lopulla. Siinä näkyy säästetyt vuodet, tuotto vaihtopalkkion jälkeen, vaihtopalkkio, tuotto/tappio sekä verot. Tuotto vaihtopalkkion jälkeen on se summa, joka on kertynyt kaikilta edellisiltä vuosilta, sen sijaan tuotto/tappio on vain kyseiseltä vuodelta. Verot on laskettu erilleen eikä niitä vähennetä mistään, koska näin ei tehdä todellisuudessa. Verot maksetaan vasta jälkeenpäin ja näin mahdollisista tappioista tehtävät vähennyksetkään eivät sekoita laskelmaa. Laskelmat ovat nähtävissä kokonaisuudessaan liitteissä.

Eläkesäästöt 40 vuotta			
Tulokset jos sijoitettava summa on 138,89 €/KK			
Sijoitetut varat			Verohyöty
66666,67			18666,67
Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen			Merkintäpalkkiot yhteensä
48000			2666,67
Tuotto ennen veroja			
14193319,64			
Maksettavat vero nostettaessa			Tuotto+verohyöty
3974129,5			10237856,81
Tuotto verojen jälkeen			Vuosikulut
10219190,14			354847,28
Sijoitusvuosien lukumäärä			Kaikki kulut
40			4331643,45

Taulukko 2. Esimerkki yhden laskelman lopputuloksista.

Jokaisen skenaarion tiedoista on tehty vastaava taulukko, kuin taulukossa 2, jotka on esitetty liitetiedoissa. Suorissa rahastosijoituksissa ja eläkevakuutuksissa taulukot ovat erinäköiset, koska kulujen muodostuskin on erilainen. Eläkevakuutustaulukoissa näkyy esimerkiksi verohyödyt ja vuosikulut, mitä ei löydy suorien rahastojen taulukoista. Sijoitetut varat sisältää kaikki vuosien varrella sijoitetut rahat. taulukossa 2 ilmenee vuosien aikana kertyneet kulut eriteltyinä niiden menojen mukaan.

Taulukossa 2 on kahdet verot. Toiset ovat ne verot mitä asiakas on saanut palautuksin vuosien varrella ja toiset verot ovat ne, mitkä säästäjä maksaa nostaessaan säästönsä. Taulukot kuvaavat sitä kuinka paljon erilaisiin kuluihin kuluu rahaa vuosien mittaan. Merkintäpalkkio osoittaa kuinka paljon säästäjältä on otettu rahaa, kun hän on merkinnyt rahastoja eli kuinka paljon rahaa veloitetaan pääomasta ennen kuin sillä lunastetaan rahasto-osuuksia. Vuosikulut sisältävät eläkevakuutuksen vuosipalkkiot. Kaikki kulut sisältävät pankille maksettavat kulut sekä valtiolle maksettavat verot.

Tuloksista näkee eroja, mitä näiden kahden sijoitusmuodon välillä on, mutta päätarkoitus kummassakin on sama eli tienata varoja eläkettä varten. Helpointa on verrata säästäjälle käteen jäävää osuutta suhteessa sijoitettuun pääomaan.

Taulukot osoittavat, että molemmat sijoitusmuodot ovat erittäin kannattavia niiden tarjoajille markkinasuhteista huolimatta, kun taas säästäjälle tärkeintä suurelle tuotolle ovat voittoa tuottavat markkinat. Rahastojen tarjoajat saavat tuottonsa erilaisista palkkioista ja asiakkaiden merkinnöistä, lunastuksista ja vaihdoista. Lunastuspalkkiot ovat tietenkin sitä suuremmat mitä suurempi rahamäärä on kyseessä eli myös rahaston tarjoajalle on hyötyä markkinoiden kasvusta. Rahastojen tarjoajille markkinoiden huononeminen tarkoittaa usein

sitä, että ihmiset eivät merkitse rahastoja lisää, mutta tässä tapauksessa rahastojen tarjoaja saa taas lunastuspalkkioita. Rahastoyhtiön edun mukaista on tarjota mahdollisimman kiinnostavia ja tuottavia rahastoja saadakseen säästäjät kiinnostumaan niistä.

10 Tulokset

Seuraavaksi esitämme laskelmien tulokset. Olemme laskeneet rahastojen tuotot käyttäen apuna todellisia historiallisia tuottoja. Näin ollen ei voida olettaa, että tulevaisuudessa tuotot kehittyisivät samalla tavalla. Rahastojen tuotot tulevat vuosilta 1997-2007. Tämä aikaväli on hieman ongelmallinen siitä syystä, että IT-kuplan puhjettua vuonna 2001 näimme poikkeuksellisen suuren romahduksen osakemarkkinoilla. Tämän johdosta oikeastaan kaikki osakemarkkinoille sijoittavat rahastot romahtivat. Laskelmissamme oletamme rahastojen tuottojen jatkuvan aina 10 vuoden syklin jälkeen alusta. Tämä johtaa siihen että 40 vuoden laskelmassa sijoittajamme kokee neljä IT-kuplan puhkeamista. Todellisuudessa näin suuria pudotuksia ei ole osakemarkkinoilla tapahtunut niin usein.

Rahastot ovat pitkän aikavälin sijoitushorisontissa melko uusi sijoitusinstrumentti Suomessa ja tämän takia on vaikea löytää todellista dataa rahastojen tuotoista yli 10 vuoden ajalta. Muualla maailmassa esimerkiksi Isossa Britanniassa rahastoja on ollut olemassa jo yli 100 vuoden ajan.

Työssämme halusimme käyttää todellista dataa rahastojen tuotoista. Todennäköisesti rahastojen tuotot tulevat kehittymään samoin tavoin kuin tähänkin asti. Jotkut rahastot pärjäävät paremmin kuin toiset ja jotkut sijoittajat onnistuvat paremmin valitessaan sijoituskohteita. Tästä syystä olemme luoneet kuvitteellisen sijoittajan, joka olisi aina onnistunut vaihtamaan parhaiten tuottavaan rahastoon. Kutsumme tätä myötäsykliseksi skenaarioksi. Toinen luomamme sijoittaja taas sijoittaa aina huonoiten tuottavaan rahastoon. Tästä sijoittajasta käytämme nimitystä vastasyklinen skenaario. Kolmas sijoittaja sijoittaa rahastoihin sattumanvaraisesti, tämä taitaa olla lähinnä todellisen sijoittajan toimintatapaa. Joka tapauksessa tämän sijoittajan tuotot sijoittuvat jonnekin myötäsyklisen ja vastasyklisen skenaarion väliin ja se näkyy taulukoissa nimellä satunnaissyklinen skenaario. Näin saamme näkyviin eroja eläkevakuutuksen ja suoran rahastosijoittamisen paremmuudesta eri tuotto vaihtoehdoilla. Meillä on erittäin korkean tuoton skenaario, erittäin huonon tuoton skenaario ja yksi siltä väliltä.

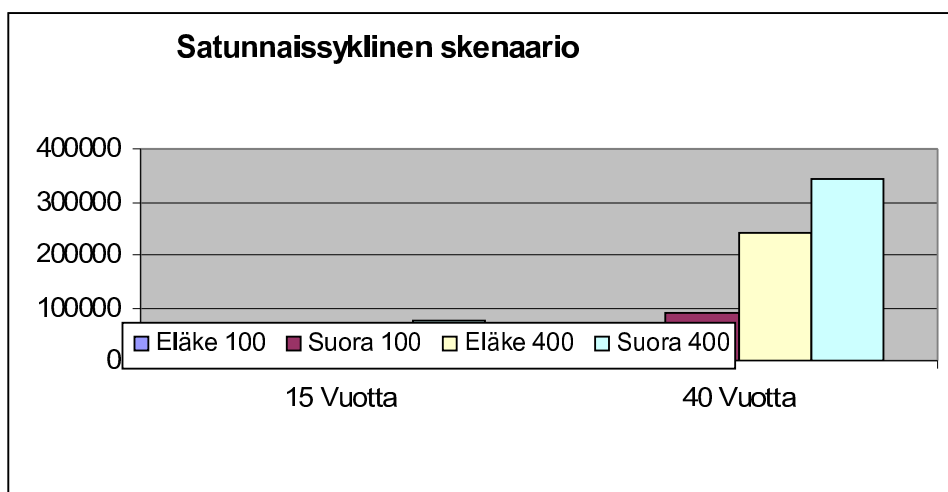
IT- kuplan puhkeamisen vuoksi myötäsyklinen skenaario on pärjännyt huomattavasti paremmin, koska sijoittaja on onnistunut siirtämään rahansa juuri romahduksen sattuessa korkopapereihin. Pisimmässä 40 vuoden skenaariossa sijoittaja on onnistunut tekemään tämän neljä kertaa. Epätyypillistä tässä 10 vuoden jaksossa on myös osakkeiden huima nousu ennen

vuoden 2001 romahdusta. Tämä asia lisää entisestään myötäsyyklisen skenaarion huimaa tuottoa.

Vastasyklisessä skenaariossa vastaavasti tuotot ovat erityisen huonot, koska sijoittaja on noususuhdanteessa pitänyt varansa korkorahastoissa ja romahduksen sattuessa ollut mukana osakemarkkinoilla. Tämän skenaarion sijoittaja kokee romahduksen neljä kertaa 40 vuoden aikana. Lyhyemmän aikavälin sijoituksessa, jossa sijoitusaika on 15 vuotta sijoittaja nostaa varat aina juuri kokemansa ”toisen” IT-kuulan puhkeamisen jälkeen. Tämä asia saa tuotot näyttämään erityisen huonoilta.

Työssämme toistuvalla markkinatilanteella ei ole merkitystä tulosten kannalta, koska kumpikin säästämisen muoto kokee samat ylläkuvatut ongelmat. Tarkoituksenamme on saada eroja näkyviin ja näillä skenaarioilla se onnistuu selvästi.

10.1 Satunnaissyklinen skenaario

Kuvio 5. Satunnaissyklisen skenaarion tuotot 100 ja 400 euron sijoituksilla kuukaudessa 15 ja 40 vuotta.

Kuviossa 5 on kuvattu miten sijoitukset muuttuvat, jos ensin sijoitetaan vuoden ajan yhteen rahastoon joka kuukausi. Vuoden vaihtuessa rahasto vaihdetaan toiseen ja jatketaan sijoittamista siihen joka kuukausi. Sijoitukset tehdään jokaisen kuukauden ensimmäisenä arkipäivänä. Kuviossa vasemmanpuoleiset pylväät kuvaavat 15 vuoden sijoituksia joko 100 euron tai 400 euron kuukausisijoituksilla. Oikeanpuoleiset pylväät kuvaavat 40 vuoden sijoituksia joko 100 euron tai 400 euron kuukausisäästöllä.

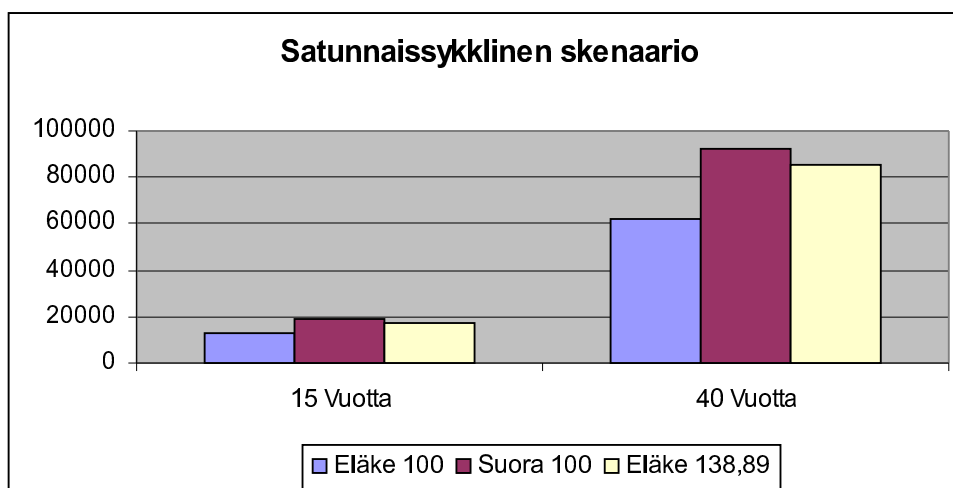
Rahastot, joihin eri vuosina sijoitetaan, on valittu sen mukaan, mikä oli edellisen vuoden menestynein rahasto. Oikeassa elämässä sijoittaja, joka seuraa jonkin verran markkinoita voisi toimia juuri tällä tavalla. Tilastot osoittavat, että ihmiset sijoittavat eniten silloin, kun

rahastojen tai markkinoiden arvot ovat korkealla. Tunneperäisistä syistä sijoittava henkilö voisi sijoittaa aina sellaiseen rahastoon, joka on menestynyt hyvin viime aikoina.

Siinä suhteessa tämä skenaario noudattaa samaa kaavaa kuin myötä- ja vastasyklinen skenaario, että rahasto-osuudet vaihdetaan aina vuoden vaihteessa toiseen rahastoon. Mukana on myös yksi lyhyen koron rahasto, mitä yleensä käytetään niin sanottuna turvapaikkana markkinoiden ollessa laskusuhdanteessa. Satunnaissykkisessä skenaariossa on oletettu, että asiakas säästää vuoden yhteen rahastoon ja tämän jälkeen tutkittuaan rahastoja hän vaihtaa omaisuutensa toiseen rahastoon ja jatkaa sijoittamista siihen. Se mihin rahastoon asiakas vaihtaa ei ole kulujen kannalta merkitystä, koska kulut ovat aina samat, mikäli hän vaihtaa rahastosta toiseen.

Eläkesijoituksen ja suoran rahastosijoituksen ero 15 vuodessa 100 euron sijoituksella on 6.137,43 euroa suoran rahastosäästämisen hyväksi ja suuremmissa 15 vuoden sijoituksissa eroa on jo 21.678,88 euroa. Pidemmillä aikavälillä erot kasvoivat tässä taulukossa entisestään ollen 100 euron sijoituksessa 29.463,18 ja 400 euron sijoituksessa 98.918,94 euroa.

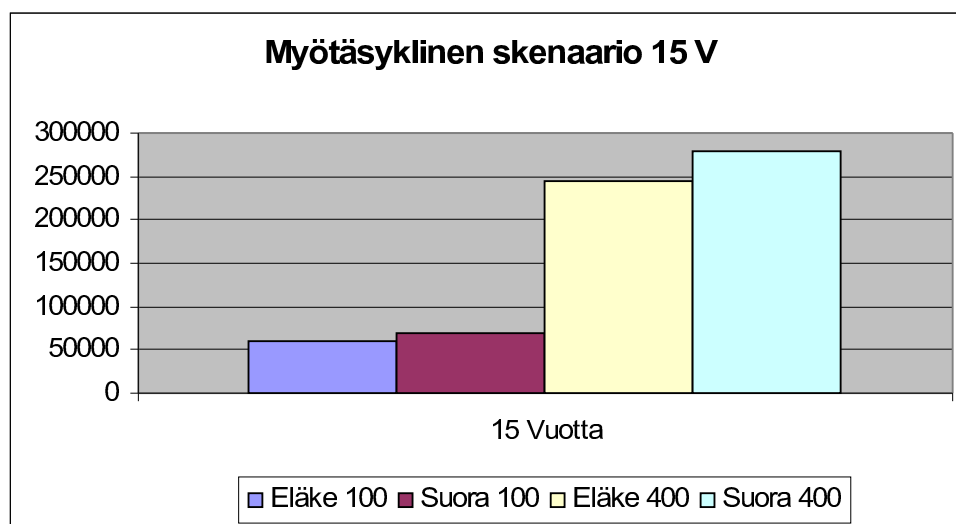
Myös satunnaissykkisessä skenaariossa suora rahastosijoittaminen tuotti suuremman tuloksen, kuin eläkesäästäminen. Säästämällä 400 euroa kuukaudessa 15 vuoden ajan suoraan rahastoon pystyi ansaitsemaan melkein saman summan, kuin sijoittamalla 100 euroa kuukaudessa eläkevakuutukseen 40 vuoden ajan. Yleensä pankit suosittavat säästämään pitkään pienempää summaa, kuin lyhyen aikaa suurta summaa, mutta tässä kuvassa asia ei välttämättä ole näin.

Kuvio 6. Satunnaissykklinen skenaario 100 euron sijoitus verrattuna 138,89 euron sijoitukseen 15 ja 40 vuotta.

Kuviossa 6 on otettu mukaan myös 138,89 euron kuukausisäästö, että voidaan verrata mitä hyötyä on eläkesäästämisen veronpalautuksista. Sijoittamalla 138,89 euroa eläkevakuutukseen saa veronpalautuksia 38,89 euroa kuussa, joka on 28 % koko summasta. Sijoittamalla 100 euroa suoraan rahastoon ja 138,89 euroa eläkevakuutukseen on vuoden aikana sijoitettu nettosumma yhtä suuri. Tässäkin kuvassa sijoittamalla hieman suuremman summa eläkevakuutukseen saatiin aikaan paras tulos. Sijoittamalla 15 vuotta suuremman summan eläkevakuutukseen tienasi 1434,30 euroa vähemmän kuin suorassa rahastosäästämisessä ja säästämällä 40 vuotta ero oli 6.703,47 euroa.

10.2 Myötäsyklinen skenaario

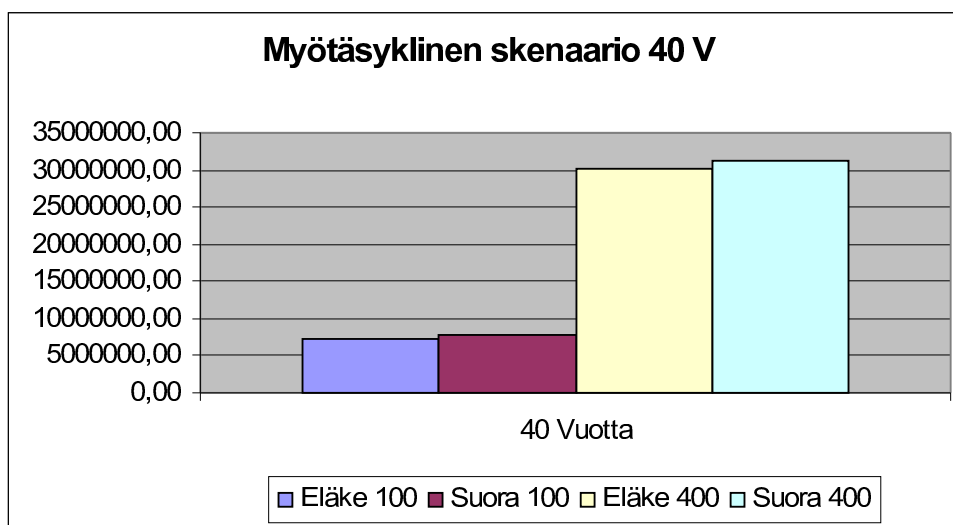
Kuvio 7. Myötäsyklinen skenaario 15 vuotta 100 ja 400 euron kuukausisijoituksilla.

Kuviossa 7 myötäsyklisen skenaarion taulukoissa on laskettu 15 ja 40 vuoden sijoituksilla parhaat mahdolliset tuotot. Rahastoihin ja eläkevakuutukseen on sijoitettu kuukausittain sama summa ja vuoden välein vaihdettu koko omaisuus toiseen rahastoon, joka menestyi parhaiten kyseisenä vuonna. Myötäsyklisessä skenaariossa olemme tienneet etukäteen, mikä rahasto tuotti parhaiten minäkin vuonna. Mukana on myös yksi lyhyen koron rahasto, missä rahat ovat olleet turvassa laskukausina. Myötäsyklisen laskelmista saadaan kulujen merkitys erittäin hyvin tuottavassa sijoituksessa. Rahastosijoituksissa on otettu huomioon, että tappiollisten vuosien tuotot voi vähentää kolmena seuraavana vuonna voitoista, tosin best case scenariossa jokainen vuosi tuotti voittoa. Eläkevakuutuksessa verot vähennettiin vasta nostettaessa koko eläke pois. Kuvissa näkyvät summat ovat ne summat mitkä säästäjälle jää

konkreettisesti käteen 15 vuoden säästämisen jälkeen. Summista on vähennetty kaikki kulut sekä verot eli kyseessä on puhtaasti käteen jäävä osuus.

Tässä kuviossa on 15 vuoden sijoitus 100 euron ja 400 euron kuukausisäästöillä. Säästöt on tehty jokaisen kuukauden ensimmäisenä arkipäivänä. Tarkat arvot taulukossa ovat: 100 euroa kuussa sijoitettuna eläkevakuutukseen 59.196,17 euroa, 100 euroa kuussa sijoitettuna suoraan rahastoon 69.730,13 euroa, 400 euroa kuussa sijoitettuna eläkevakuutukseen 244.209,06 euroa ja 400 euroa kuussa sijoitettuna suoraan rahastoon 278.919,90 euroa.

Sadan euron sijoituksissa suoraan rahastoon sijoittamalla on tienannut 10.533,96 euroa enemmän. Tämä on noin 17,8 % enemmän ja jos tämä laskettaisiin vuosikorkona, niin erotus olisi noin 1,82 % vuodessa. Eläkesäästön vuosikorko olisi noin 14,53 % ja suoran rahastosijoittamisen 16,35 %. Molemmat korot ovat huimia ja paljon yli yleisen keskiarvon. Osakesijoituksien tuotto pitkällä aikavälillä on noin 8-9 % vuodessa. 400 euron sijoituksissa suoraan rahastoon sijoittanut tienasi 34.710,84 euroa enemmän. Eläkesijoittamisen keskimääräinen vuosikorko oli 14,89 % ja suorassa rahastosijoittamisessa 16,42 %:n vuosikorkojen erotus on 1,53 %. Kummassakin tapauksessa puhutaan alle kahden prosentin vuosituotto eroista.

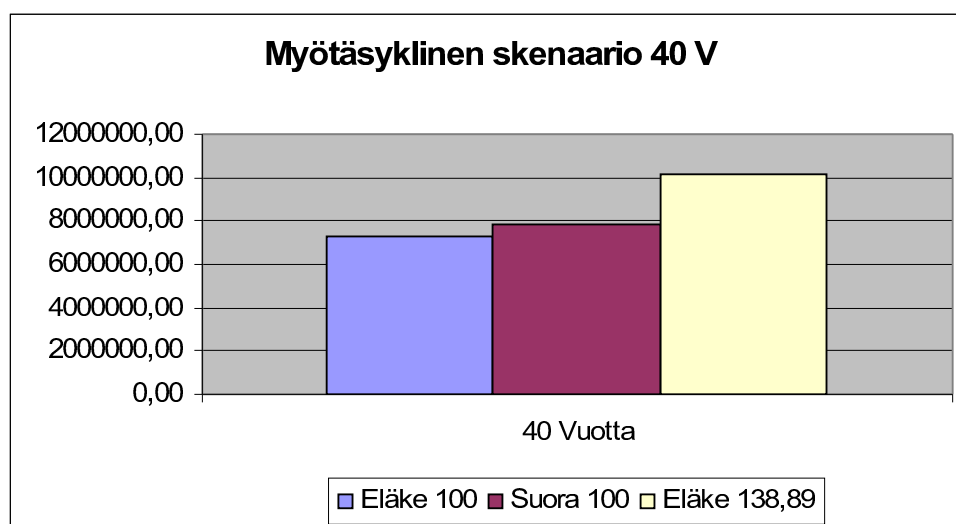

Kuvio 8. Myötäsyklinen skenaario 40 vuotta 100 ja 400 euron kuukausisijoituksilla.

Kuviossa 8 on sijoitettu rahastoon ja eläkevakuutukseen 40 vuotta joko 100 euroa tai 400 euroa kuun ensimmäisenä arkipäivänä. Sijoituksista nostettaessa saatavat voitot ovat seuraavat: 100 euron eläkevakuutuksesta sai 7.272.369,04 euroa, 100 euron suora rahastosijoitus sai 7.810.822,10, 400 euron eläkesijoituksesta sai 30.065.310,94 ja 400 euron suorasta rahastosijoituksesta sai 31.243.288,41 euroa.

Sadan euron sijoituksissa eroa oli 538.453,06 enemmän suoran rahastosijoituksen hyväksi. Suoraan sijoittamalla sai noin 7,4 % enemmän tuottoa ja vuotuisena tuottona ero oli ainoastaan noin 0,24 %. Neljänsadan euron sijoituksessa eroa kertyi 1.177.977,47 euroa. Suoraan sijoittamalla sai noin 3,9 % paremman tuloksen. Vuotuisena tuottona 400 euron sijoituksien ero oli ainoastaan noin 0,13 %. Eroista voimme todeta, että mitä kauemmin ja mitä enemmän säästää sitä pienemmäksi prosentuaalinen ero muuttuu. Mutta sijoittajalle yli miljoonan euron ero tuntuu varmasti valtavalta. Kummallakin tavalla sijoitettuna vuotuiset korot olivat hieman päälle 19 prosenttia.

Neljänkymmenen vuoden sijoituksista saadut tulokset ovat erittäin suuret. Tämän suuruisiin tuloksiin tavallinen sijoittaja ei normaalisti yllä, mutta näistä tilastoista nähdään, minkälaiset erot saadaan aivan ääripään sijoituksilla.

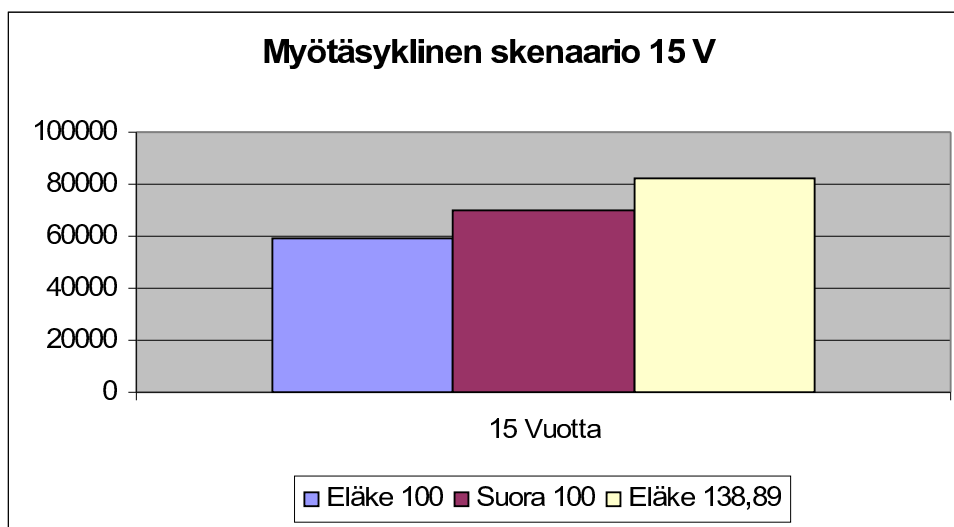

Kuvio 9. Myötäsyklinen 100 euron sijoitus suoraan rahastoon sekä eläkevakuutukseen ja 138,89 euron sijoitus eläkevakuutukseen 40 vuoden ajan.

Kuviossa 9 on neljänskymmenen vuoden sijoitus 100 euron sijoituksilla sekä 138,89 euroa eläkesijoitukseen. Kuukausittainen sijoitettava summa 138,98 euroa on valittu samoin perustein, kuin edellisessäkin taulukossa. Sadan euron sijoituksissa ei ole suurta prosentuaalista eroa. Eläkesijoituksen arvo on 7.272.369,04 euroa, suoran rahastosijoituksen loppuarvo on 7.810.822,10 euroa ja 138,89 euron kuukausisijoituksen arvo on 10.153.573,90 euroa.

Suora rahastosijoittaja saa eläkkeelle jäädessään 7,4 prosenttia suuremman eläkerahan, kuin 100 euroa eläkevakuutukseen sijoittava. Mikäli sijoitti 138,89 euroa kuukaudessa, saa noin 39,6 % suuremman omaisuuden, kuin sijoittamalla 100 euroa kuussa eläkevakuutukseen.

Tässäkin kuviossa suurempi sijoitus eläkesijoitukseen takasi suurimman tuloksen. Rahaa sijoitetaan vuodessa yhtä paljon kuin suorassakin rahastosijoituksessa, vaikka osa rahoista saadaan takaisin vasta seuraavan vuoden veronpalautuksissa. Suositeltavaa olisi siis sijoittaa suurempi summa eläkevakuutukseen tai pienempi summa suoraan rahastoon. Pelkästään rahallisesti katsottuna 100 euroa eläkevakuutukseen sijoittava saa pienemmän potin eläkkeelle jäädessään ja veronpalautuksista saamansa rahat hän on mitä todennäköisimmin käyttänyt vuosien varrella normaaliin elämiseen.

Kuvio 10. Myötäsyklinen 15 vuotta 100 euron sijoitus verrattuna 138,89 euron sijoitukseen.

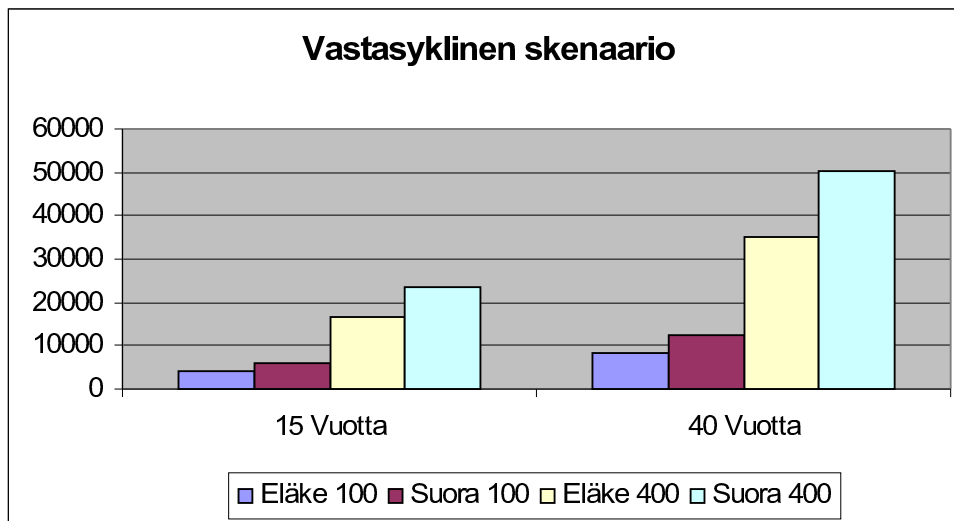
Kuviossa 12 on 100 euron sijoitukset kummallakin sijoitustavalla sekä 138,90 euroa kuussa eläkesijoitukseen. Sijoitettava summa, 138,90 euroa, eläkevakuutukseen on otettu mukaan, siitä syystä, että voidaan verrata, miten tulokset muuttuvat jos veronpalautuksina saadut rahat sijoitettaisiin myös vakuutukseen. Eläkevakuutuksesta saadaan takaisin veronpalautuksina 28 % sijoitettavasta summasta. Jos vakuutukseen sijoittaa 138,90 euroa niin veronpalautuksia tästä summasta saa noin 38,90 euroa, joten vuodessa kulutetuksi rahaksi saadaan sama 1200 euroa.

Veronpalautukset maksetaan kerran vuodessa, mutta tässä sijoittaja on ottanut huomioon, että saa rahat myöhemmin takaisin eli vuodessa säästettävä summa on sama, kuin sijoittaisi 100 euroa suoraan sijoitukseen. Verohyötyä on vaikea verrata laskelmissa, mutta tämä on yksi tapa laskea verohyöty mukaan sijoitukseen.

Eläkevakuutuksiin sijoitettujen rahojen tuotot olivat 59.196,17 euroa ja suuremmalla summalla 82.600,91 euroa. Kummassakin vuotuinen korkoprosentti oli noin 14,5 %. Suoraan rahastoon sijoittamalla ansaitsi 69.730,13 euroa. Suoran rahaston sijoitusmuodon vuotuiseksi korkoprosentiksi muodostui noin 16,4 %. Sijoittamalla ennakkoon myös veronpalautuksina

tulevat rahat pystyi saamaan kaikista suurimman säästön aikaan, mikä on sinänsä loogista, koska sijoitettava summa oli melkein neljäkymmentä prosenttia suurempi kuin kahdessa toisessa tapauksessa.

10.3 Vastasyklinen skenaario

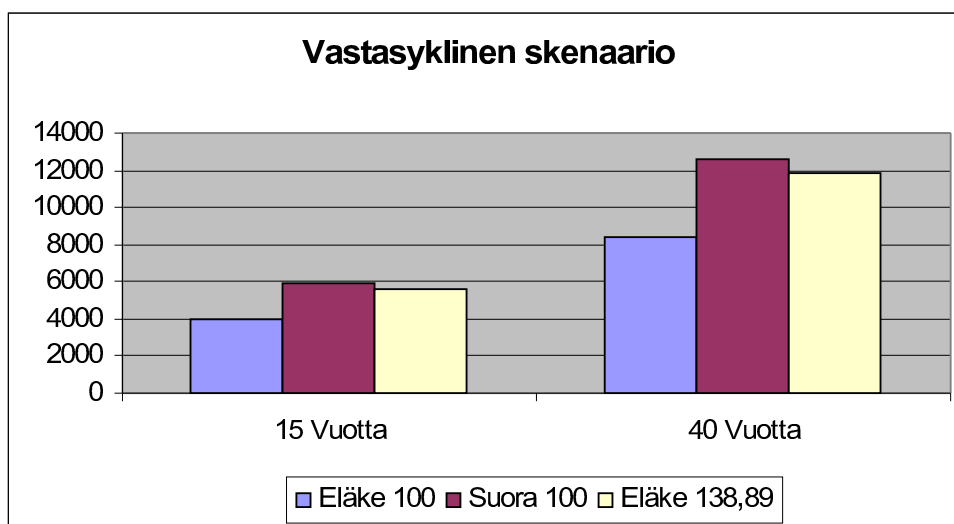
Kuvio 11. Vastasyklisen skenaarion tuotot 100 ja 400 euron sijoituksilla kuukaudessa 15 ja 40 vuotta.

Kuviossa 11 on kuvattu nimensä mukaisesti huonoin mahdollinen todellinen tilanne joka sijoittajalle olisi voinut sattua. Sijoittaja on sijoittanut 100 euroa tai 400 euroa samalla lailla kuin edellisissäkin tapauksissa, aina kuun ensimmäisenä arkipäivänä. Tässä tapauksessa on sijoitettu aina huonoimmin tuottavaan rahastoon. Olemme katsoneet, mitkä rahastot tuottivat huonoiten minäkin vuonna ja sijoittaneet rahat tähän rahastoon. Tämä on siis myötäsyklisen skenaarion vastakohta. Todellisuudessa tuskin edes tietämättömin ja huono-onnisiin sijoittaja onnistuisi sijoittamaan näin huonosti, mutta tapaus on mielenkiintoinen verrattaessa eläkevakuutuksen ja suoran rahastosijoituksen eroja. Tarkoituksenamme oli saada näkyviin suojaako eläkevakuutus sijoittajaa huonoina aikoina.

Vasemman puoleisessa pylväikössä on kuvattuna sijoitusten loppuarvot 15 vuoden kuluttua. Silloin 100 euron säästösummalla eläkevakuutuksen loppuarvo oli 4.000,95 euroa ja tuotto prosentti -23 %. Jos säästäjä olisi sijoittanut rahansa suoraan rahastoihin, olisi hänellä 1.915,16 euroa enemmän. Suoran rahastosijoituksen tuotto prosentti on -17 %. Suuremmalla 400 euron sijoituksella eroa syntyy jo 7.169,24 euroa suoran rahastosijoituksen hyväksi. Oikean puoleisessa pylväikössä on kuvattuna sijoitusten loppuarvot 40 vuoden kuluttua. Tässäkin tapauksessa suoralla rahastosijoituksella tekee pienemmän tappion. Sadan euron sijoituksen erotus on 4.174,40 euroa suoran rahastosijoittamisen eduksi. Kun taas 400 euron kuukausittaisella säästösummalla saa 40 vuoden kuluttua 15.194,61 euroa enemmän, kuin

eläkevakuutukseen sijoittamalla. Suoraan rahastoihin sijoittamalla tekee siis pienempää tappiota kuin eläkevakuutuksen kautta sijoittamalla silloin kun kurssit ovat laskusuhdanteessa.

Paremmat tuotot suorassa rahastosijoittamisessa johtuvat verovähennysoikeudesta tappioita tehdessä. Sijoittaja voi vähentää tekemänsä tappiot seuraavien kolmen vuoden tuotoista. Vastasyklisessä skenaariossa säästäjä ei maksa ollenkaan veroja, koska on tehnyt tappiota lähes jokaisena vuotena. Vastaavasti eläkevakuutuksessa ei samanlaista verovähennys oikeutta ole, koska siinä sijoitetut varat ovat osittain jo sinänsä verovähennyskelpoisia. Eläkevakuutuksessa sijoittaja joutuu tulon realisoitumisvaiheessa maksamaan nostamistaan maksueristä 28 % veron, sillä ei ole väliä onko sijoituksen loppuarvo tappiollinen vai ei. Tästä syystä eläkevakuutuksen kautta sijoittaminen näyttäisi olevan erittäin epäedullinen sijoitusinstrumentti sellaisina aikoina kun osakkeet ovat laskusuhdanteessa. Toisaalta rahastosäästäjän ei olisi välttämättä kannattanut myydä osuuksiaan tappiolla joka vuosi.

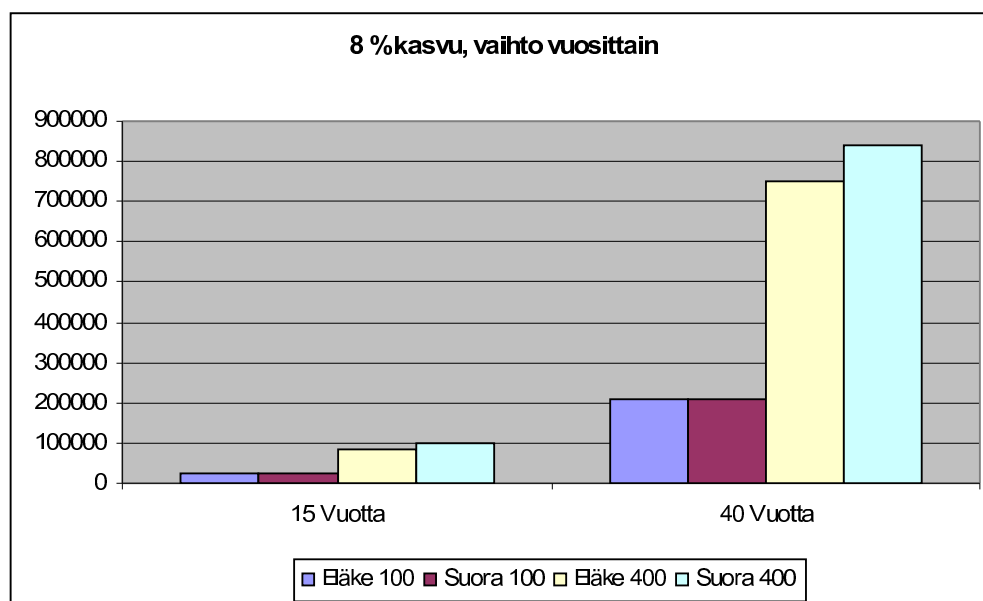

Kuvio 12. Vastasyklinen 100 euron sijoitus suoraan rahastoon sekä eläkevakuutukseen ja 138,89 euron sijoitus eläkevakuutukseen 40 ja 15 vuoden ajan.

Kuviossa 12 on kuvattuna sijoitusten loppuarvo 100 euron säästösummalla kummallakin säästötavalla. Tämän lisäksi on kuvattuna eläkevakuutus 138,89 euron säästösummalla. Kuten aiemmin on mainittu, näin saadaan näkyviin tilanne jos saatu verohyöty olisi sijoitettu eteenpäin. Sekä 15 vuoden että 40 vuoden jälkeen suurin summa rahaa on jäljellä 100 euron suoralla rahastosijoituksella. Mielenkiintoista on huomata, että eläkevakuutus häviää suoralle rahastosijoitukselle tässä skenaariossa vaikka säästösumma on huomattavasti suurempi. Tässä skenaariossa on hyvä muistaa verrata sijoituksen loppuarvoa sijoitettujen varojen määrään. Suoraan rahastosijoitukseen on 100 euron kuukausisäästöllä 40 vuoden aikana säästetty rahaa 48 000 euroa ja sijoituksen loppuarvo on verojen jälkeen 12 606,41 euroa.

Voidaan siis todeta parhaankin vaihtoehdon tuotot melkoiseksi pettymykseksi. Vaikka eläkevakuutus on erittäin epäedullinen instrumentti tuoton jäädessä nolnaan tai sijoituksen ollessa tappiollinen, ei se välttämättä ole sijoittajan kannalta relevanttia tietoa, koska tarkoituksena sijoitusinstrumentteja valitessa on saada voittoa. On myös hyvä muistaa, että todellisuudessa osakemarkkinoille sijoittaessa näin suurien tappioiden tekeminen olisi ollut lähes mahdotonta. Tämä johtuen siitä, että teknokuplan puhkeamisia ei satu niin usein.

10.4 Tasainen 8 %:n vuosikasvu ja vaihto vuosittain

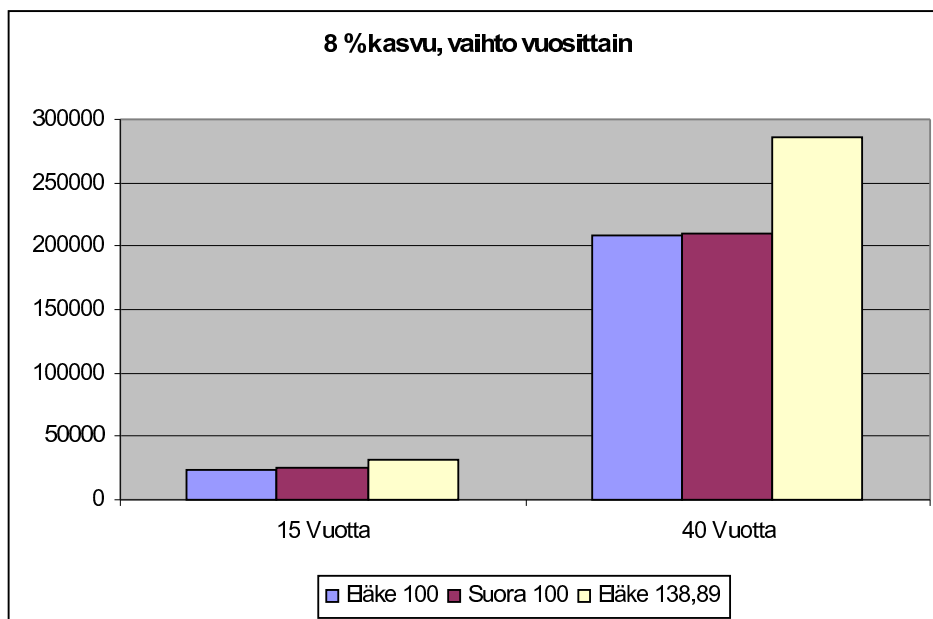

Kuvio 13. Rahaston kasvu 8 % vuodessa.

Kuvion 13 skenaariossa on vertailtu sijoitusmuotojen eroja, mikäli rahastojen arvo nousisi koko säästämisen ajan tasaista 8 %:n vuosivauhtia. Kumpaankin säästämismuotoon on sijoitettu, joko 100 euroa tai 400 euroa jokaisen kuukauden ensimmäisenä arkipäivänä. Jokaisen vuoden vaihteessa sijoitukset on vaihdettu toiseen rahastoon. Kuvassa sijoitusaika on 15 ja 40 vuotta, kuten muissakin skenaarioissa. Kasvuprosentiksi on valittu 8 %, koska pitkällä aikavälillä osakkeiden kasvu on noin 8-9 prosenttia vuodessa.

Suoralla rahastosäästämisellä ja eläkevakuutuksella ei ole kovin suurta eroa. Taulukossa oleva rahamäärä on se rahamäärä, mikä asiakkaalle on säästynyt siinä vaiheessa, kun hän on jäämässä eläkkeelle. Kyseisistä summista on jo vähennetty kaikki verot ja kulut eli kyseessä on puhtaana käteen jäävä osuus. Eroa syntyy sitä enemmän mitä suurempi sijoitettava summa on ja mitä pidempi sijoitettava aika on. Ero on suurimmillaan 91.000 euroa siinä tapauksessa, että sijoitettava summa on 400 euroa ja sijoitettava aika on 40 vuotta. Pienimmillään ero on,

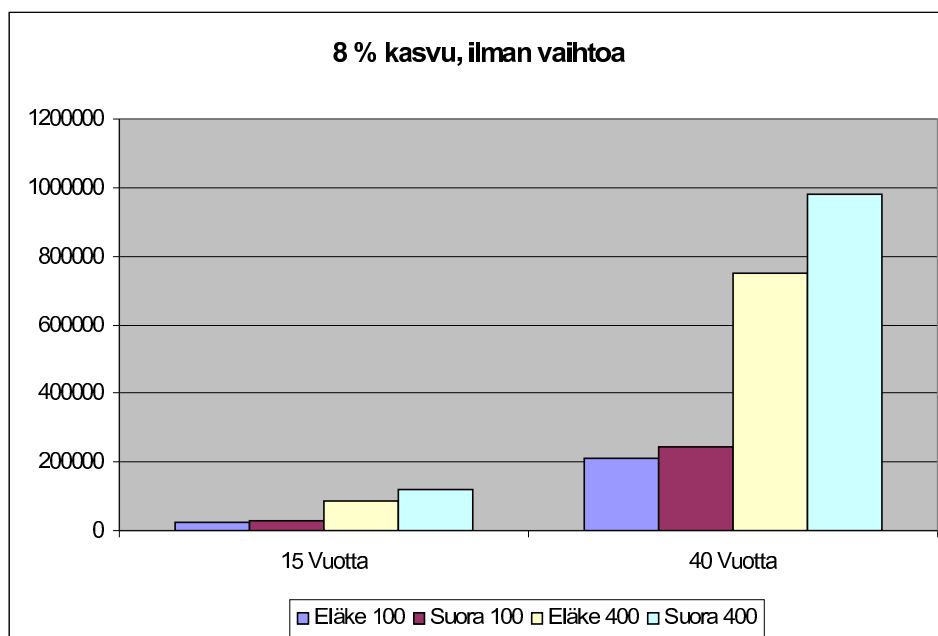
kun sijoitettava aika on 15 vuotta ja summa on 100 euroa kuukaudessa. Tässä tapauksessa ero on ainoastaan 1.191 euroa.

Kuvio 14. 8 %:n vuosikasvu kun sijoitettava summa on 100 tai 138,89 euroa kuukaudessa.

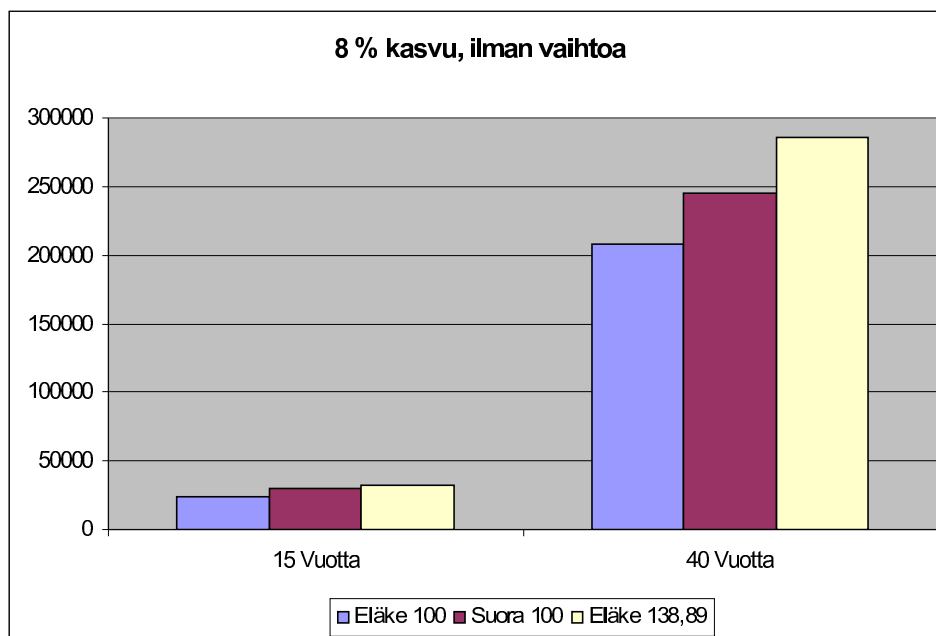
Kuvion 14 skenaariossa vuosikasvu on tasainen 8 % vuodessa ja vuoden vaihteessa tapahtuu aina koko omaisuuden vaihto toiseen rahastoon samalla tavalla, kuin edellisessä kuvassa. Kuvio 14 eroaa kuvioista 13 siinä, että vertailuun on otettu eläkesäästämiseen 100 euron ja 138,89 euron kuukausisäästäjä. Tässä 138,89 euron sijoituksessa on otettu huomioon eläkevakuutuksen verohyvitys eli sijoitettava nettosumma vuodessa on 100 euroa, vaikka kuukausittainen summa onkin suurempi, kuin kahdessa muussa pylväessä. Eläkesäästösumma 100 euroa on siis todellisuudessa pienin sijoitettu summa, kun otetaan huomioon eläkevakuutuksen veronpalautukset. Eläkevakuutus osoittautuu paremmaksi säästämismuutoksi, mikäli vuodessa sijoitettava nettosumma on sama, vaikka kuukausitasolla sijoitettava summa ei näin ollen ole sama.

10.5 Tasainen 8 %:n vuosikasvu ilman vaihtoja

Kuvio 15. 8 %:n vuosikasvu ilman, että rahastoja vaihdetaan vuoden vaihtuessa.

Kuviossa 15 on säästetty joko 100 tai 400 euroa, mutta vuoden lopussa ei ole tehty vaihtoa toiseen rahastoon kuten aikaisemmissa laskelmissa. Eläkevakuutuksen yksi suurista eduista on, ettei vaihdoista tarvitse maksaa, mutta tässä laskelmassa on vertailtu sellaisia sijoittajia, jotka eivät ole aktiivisia vaihtajia tai eivät muuten ole kiinnostuneita seuraamaan markkinoita. Kuten jo aikaisemmin on mainittu, niin tällaisia säästäjiä voivat olla sellaiset säästäjät, jotka sijoittavat esimerkiksi yhdistelmärahastoon, jossa salkunhoitaja tekee rahaston sisällä vaihtoja Nordean näkemyksen mukaan rahaston ehdoissa määritellyllä tavalla. Neljäkymmenen vuoden ja 400 euron säästöissä ero on suurimmillaan ja se on jopa 228.402 euroa. Ero kasvaa ajan ja summan kasvaessa. Pienimmillään ero on kun sijoitettava summa on 100 euroa ja säästäminen jatkuu 15 vuoden ajan. Ero on tässä tapauksessa 5.911 euroa.

Kuvio 16. 8 %:n vuosikasvu ilman vuoden lopussa tapahtuvaa vaihtoa.

Kuviossa 16 on otettu taas huomioon eläkevakuutuksen verohyvitys eli vuodessa sijoitettu nettosumma on sama jos on sijoitettu 100 euroa kuukaudessa suoraan rahastoon tai jos on sijoitettu 138,89 euroa eläkevakuutukseen. Tässäkin laskelmassa eläkevakuutus vie voiton, kun kyseessä on sama nettosumma vuositasolla.

11 Tulosten analysointi

Kaikissa tapauksissa, joissa sijoitimme saman summan sekä eläkevakuutukseen että suoraan rahastoon, tuotti eläkevakuutus huonommin. Sen sijaan niissä tapauksissa, jossa sijoitettu nettosumma oli sama, eli eläkevakuutukseen sijoitettiin myös saatu verohyöty, ero ei ollut niin selvä. Näissä tapauksissa eläkevakuutus jäi toiseksi vain vastasyklisessä skenaariossa. Satunnaissyklisessä ja myötäsyklisessä skenaariossa eläkevakuutus tuotti paremmin. Skenaariossa, missä laskettiin kasvua tasaisella tuotolla, säästämismuotojen erot eivät olleet suuret, kun sijoitettava summa oli 100 euroa kuussa. Summan kasvaessa ja ajan pidentyessä eroa tuli selvästi enemmän. Suora rahastosijoittaminen oli selvästi parempi vaihtoehto pitkällä aikavälillä. Tasaisella kasvulla laskettaessa samalla nettosummalla eläkevakuutus oli parempi vaihtoehto. Skenaariossa, jossa vuosittaiset vaihdot jätettiin pois, suora rahastosijoittaminen pärjäsikin paremmin.

Sijoitetun nettosumman ollessa sama laskelma antaa todellisemman kuvan tuottojen kehityksestä. Aloittaessaan säästämisen suurin osa ihmisistä ajattelee sitä summaa, joka heidän on mahdollista säästää kuukausittain. Harvat ihmiset tulevat ajatelleeksi sitä vaihtoehtoa, että voisivat sijoittaa 100 euron sijasta 138.90 euroa, koska saavat

veronpalutuksina 38,90 euroa jokaisesta sijoittamastaan 138,90 eurosta. Eli nettosijoitus olisi sama 100 euroa. Tästä johtuen palvelevat ne laskelmat paremmin suurinta osaa ihmisiä, missä sijoitetaan sama summa kumpaankin sijoitusinstrumenttiin.

Kun sijoitetaan samansuuruiset summat kuukausittain eläkevakuutukseen sekä suoraan rahastoon jäävät eläkevakuutuksen tuotot pienemmäksi. Tämä johtuu eläkevakuutuksen suurista kuluista sekä sen melko raskaasta verotuksesta takaisinnostovaiheessa. Kun saatu verohyöty sijoitetaan eteenpäin, kasvaa tuotto niin paljon etteivät edes suuret kulut ja raskas verotus realisoitumisvaiheessa riitä kääntämään tilannetta suoran rahastosijoittamisen eduksi. Tämä pätee kuitenkin vain siinä tilanteessa, että vakuutuksen sisällä olevat rahastot tuottavat hyvin. Tappiollisten vuosien verovähennysoikeus suorassa rahastosijoittamisessa kääntää tilanteen sen eduksi silloin, kun kokonaissäästöajan tuotto jää huonoksi.

12 Kehitysehdotuksia

Eläkevakuutus tulisi olla mahdollista siirtää rahalaitoksesta toiseen. Tässä tulee ongelmaksi kuitenkin se, etteivät eri rahalaitokset tarjoa samoja rahastoja. Yksi vaihtoehto voisi olla, että rahat täytyy ensin siirtää takuusidonnaisiin säästöihin ja sen jälkeen ne voisi siirtää toiseen rahalaitokseen takuusidonnaisiin säästöihin. Tämän jälkeen asiakkaalla olisi taas mahdollista sijoittaa rahat edelleen rahastoihin. Siirto toiseen rahalaitokseen voisi tapahtua samankaltaisesti kuin osakkeiden siirto rahalaitoksista toiseen. Mikäli haluaa siirtää koko säästön kerralla, siitä ei menisi kuluja. Silloin uudessa rahalaitoksessa vain avattaisiin uusi eläkevakuutus johon rahat siirretään vanhasta rahalaitoksesta.

Vaihtoehtona voisi olla myös osittainen siirto, esimerkiksi sellaisissa tapauksissa jos toisen rahalaitoksen rahastot alkaisivat erityisesti kiinnostaa tai haluaa lisätä hajautusta. Tässä markkinatilanteessa ihmisiä pelottaa myös isojen rahalaitosten kaatuminen. Rahastoyhtiöt eivät kaadu jos itse pankki tai muu rahalaitos kaatuu, mutta rahastoja on jouduttu silloin tällöin lopettamaan tai yhdistämään toisiin rahastoihin huonon menestyksen johdosta. Esimerkiksi Nordean rahastot eivät ole sidottu itse pankkiin. Vaikka Nordea menisi konkurssiin, rahastojen arvo ei katoa, koska rahastoja hallinnoi Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy ja varat on sidottu osakkeisiin tai muihin arvopapereihin.

Usein eläkevakuutuksen kulut vaikuttavat suurilta verrattuna rahastoihin. Eläkevakuutukseen sijoitetuista rahoista otetaan 4 %:n merkintäpalkkio, kun rahastomerkinnoista taas veloitetaan 1 %. Monesti ihmiset miettivät, että miksi sijoittaa varojaan johonkin mistä niitä ei saa pois pitkään aikaan ja joutuu maksamaan vielä 3 prosenttiyksikköä enemmän kuluja. Jos merkintä kustannuksia pienennettäisiin esimerkiksi 2 prosenttiin, se voisi vaikuttaa ihmisten

säästämisen halukkuuteen positiivisesti. Ero tavalliseen rahastosäästämiseen ei olisi enää niin suuri.

Savon Sanomien haastattelussa Leppiniemi väittää, että vapaaehtoisen eläkevakuutuksen hintoja on voinut surutta korottaa vuosien mittaan, koska verolainsäädäntömme mukaan se on ainoa eläkesäästämisen muoto, joka saa verotukea. Helsingin kauppakorkeakoulun laskentatoimen professorin mukaan vakuutusyhtiöiden tarjoamien eläkevakuutusten hinnoittelu ei ole läpinäkyvää, joten hintoihin on voitu lisätä erilaisia piilokustannuksia ja kustannukset peritään etupainotteisesti. Vapaaehtoisille eläkevakuutuksille on kuitenkin sosiaalista tilausta, sillä huhti-marraskuussa suomalaiset ovat saaneet postissa eläkeotteet. (Kauppalehti Online 20.5.2008.)

Lopputuloksen verotusta voisi myös muuttaa hieman. Tällä hetkellä, kun eläkettä aletaan nostaa, verotetaan koko osuutta 28 % huolimatta siitä onko se tuottanut voittoa tai tappiota. Parempi vaihtoehto voisi olla, että säästettyyn pääomaan ei kosketa, jos voittoa ei ole kertynyt riittävästi. Esimerkiksi jos henkilö on saanut säästettyä 100.000 € ja siihen tuottoa 30.000 € eli yhteensä 130.000 euroa, niin tästä summasta ei voitaisi verottaa enempää kuin 30.000 €. Nykyisellään säästäjältä veloitetaan 28 % 130.000 eurosta eli hänelle jää 93.600 €, mikä on vähemmän rahaa, kuin hän on sijoittanut vuosien varrella. Meidän ehdotuksemme mukaan häneltä ei voida verottaa enempää, kuin saavutettu tuotto mikä tässä tapauksessa olisi 30.000 € ja eläketuloksi hän saisi 100.000 euroa. Toisaalta eläkevakuutuksissa on muista sijoitusmuodoista täysin poikkeava käytäntö palautettaessa osa sijoitetuista rahoista takaisin veronpalautuksina jo säästöaikana.

Kulurakenteiden muutokset olisivat erittäin hyviä muutoksia asiakkaan kannalta, mutta valtio ja rahalaitokset eivät ole kovin halukkaita laskemaan niitä, koska tuote menee kaupaksi näilläkin ehdoilla ja se on silti erittäin kannattava asiakkaalle. Rahalaitosten intressi on tehdä tuottoa omistajilleen, joten luonnollisempia kehityksen kohteita ovat itse tuotteet ja niiden sisältö eikä välttämättä niiden kulurakenteet. Kilpailu lisää kulurakenteen muokkausta. Eläkevakuutusten kuluja on yleensä vaikea verrata eri tarjoajien välillä, joten kuluihin ei usein tehdä muutoksia.

Eläkesijoituksen säästöaika on melko pitkä. Tämä on toisaalta valtava etu muihin sijoitusmuotoihin, koska rahoja ei saa käyttöönsä kuin äärimmäisen elämänmuutoksen sattuessa. Mutta se pelottaa myös monia, koska tulevaisuudesta ei voi koskaan tietää. Onneksi sijoituksia on mahdollista saada takaisin edes joissain tilanteissa. Vakuutusehdoissa pitäisi kuitenkin olla enemmän kuluttajaa suojaavat ehdot, koska kyseessä on pitkä aika. Kuluttaja on heikoilla, mikäli lainsäädäntö muuttuu kesken vakuutuskauden.

Eläkevakuutuksen sisällä olevia sijoitusmahdollisuuksia tulisi lisätä. Tämä lisäisi tuotteen laatua vähentämättä valtion tai vakuutuksen tarjoajan tuottoja, kuten kulurakenteiden muutos tekee. Eläkevakuutuksen sisällä voisi olla mahdollisuus sijoittaa myös osakkeisiin, warrantteihin, indeksilainoihin tai muihin joukkolainoihin. Vakuutuksen ottajalla voisi olla mahdollisuus liikuttaa varojaan vakuutuksen sisällä tuotteesta toiseen ja verot tuotoista maksettaisiin vasta siinä vaiheessa, kun vakuutusta aletaan lunastaa takaisin eläkkeelle jäätyessä. Tässä tapuksessa vakuutussäästäjä ei pelaisi itseään niin pahasti pois tulevaisuuden sijoitus mahdollisuuksista. Erillaisia sijoitusinstrumentteja on tullut markkinoille kokoajan lisää ja näin tulee todennäköisesti tapahtumaan myös tulevaisuudessa. Tällä hetkellä vakuutussäästäjät menettävät mahdollisuutensa sijoittaa mahdollisiin uusiin säästötuotteisiin vakuutukseen sijoitettujen varojen osalta.

Vakuutuksen ottaja voisi esimerkiksi säästää vuosia rahastoihin, mutta kun vakuutuksessa sisällä oleva pääoma alkaa kasvaa, on mahdollista, että säästäjä haluaisi sijoittaa varoja johonkin muuhun sijoitusmuotoon kuin rahastot tai takuusäästöt. Esimerkiksi kymmenen vuoden säästämisen jälkeen eläkevakuutuksen ottajalla alkaa olla hyvä alkupääoma rakentaa oma osakesalkku tai sijoittaa osa varoista kiinnostavaan indeksilainaan. Varsinkin tällaisessa tilanteessa, kun markkinat ovat laskeneet rajusti, olisi kiinnostava mahdollisuus sijoittaa eläkevakuutuksessa olevat rahat erilaisiin hyödykkeisiin, joiden hinta on nousussa tai, vaikka inflaatioon, mikä on ollut korkealla koko vuoden.

Osakekauppakin helpottuisi, kun ei tarvitse ilmoittaa verottajalle kauppahintoja kaikista tehdyistä ostoista ja myynneistä joka vuosi, vaan eläkevakuutusta nostaessa sijoittaja maksaa 28 % kaikesta rahasta, mikä lunastetaan vakuutuksesta. Tämä vähentäisi myös verottajan työtä. Eläkevakuutus voisi olla kiinnostava tuote myös pörssissä päiväkauppaa tekeville, kun verotustapa muuttuisi. Idea kehitysehdotukseen, jossa vakuutukseen lisättäisiin muitakin tuotteita tuli Nordeassa työskentelevältä sijoitusasiantuntijalta Kari Karhumäeltä.

13 Eläkevakuutuksen tulevaisuuden näkymät

Eläkevakuutuksen verovähennysoikeus saattaa olla tulevaisuudessa uhattuna. Tätä oikeutta on jo menneisydessä muutettu useaan otteeseen ja uusissa vakuutuksissa ei enää ole niin hyvät verovähennysoikeudet kuin on aikaisemmin ollut. Euroopan Unionin tavoitteena on saada vähittäisrahoitusmarkkinoille toimivat jäsenmaiden rajat ylittävät markkinat. Tästä johtuen verotuksellisesti tuetut säästämis- ja sijoitusmuodot saattavat menettää vähennysoikeutensa. Toinen vaihtoehto on että verovähennysoikeus laajenee koskemaan myös muita pitkäaikaiseen säästämiseen soveltuvia tuotteita, esimerkiksi suoraa rahastosäästämistä. Tämä heikentäisi oleellisesti eläkevakuutuksen kannattavuutta verrattuna suoraan rahastosäästämiseen. (Kiviniemi 2008.)

Vuoden 2007 keväällä valmistuneessa Euroopan komission vihreässä kirjassa vahvistetaan komission politiikan yleiset tavoitteet vähittäisrahoituspalvelujen alalla, joita tarvitaan EU:n yhdenmetyjen rahoitusmarkkinoiden etujen siirtämisestä käyttäjille. Komission tavoitteena on lisätä kuluttajien mahdollisuuksia etsiä itselleen parhaiten sopivia ratkaisuja rahoituspalvelujen tarjoajan sijainnista riippumatta. Sijoitusrahastojen, maksujen, vakuutusten, asuntoluottojen, pankkitilien ja luotonvälittäjien aloilla EU:n tason aloitteita on käynnissä tai käynnistymässä. Toisilla aloilla, esimerkiksi eläkesäästämässä työ on kuitenkin vasta alkuvaiheessa. (VIHREÄ KIRJA vähittäisrahoituspalveluista yhtenäismarkkinoilla 2007.)

Vähittäisrahoituspalveluiden yhdentymisessä ei vielä ole saavutettu koko potentiaalia ja kilpailu on riittämätöntä joillakin markkinoilla, erityisesti maksuissa ja vähittäispankkitoiminnassa. Tämän takia kuluttajat eivät pääse hyötymään yhtenäismarkkinoiden kaikista eduista EU:ssa. Valtioiden rajat ylittävän toiminnan vähäisyys yhteissijoitusrahastoja lukuun ottamatta on merkittävää. Komission tutkimusten mukaan vain yksi prosentti EU:n kuluttajista ostaa rahoituspalveluja toisesta jäsenvaltiosta. Yksi tähän vaikuttava tekijä on vähittäisrahoituspalveluiden tuotteiden yksipuolisuus ja vähäinen valinnanvara. Joissakin jäsenvaltioissa pitkäaikaisia kiinteäkorkoisia asuntoluottoja tai joitakin uudempia tuotteita, kuten equity release -kiinnitysluottoja, voi olla vaikea saada, mikä rajoittaa kuluttajakysyntää ja markkinoiden kasvua. Vihreässä kirjassa mainitaan vielä että verovähennysoikeuteen liittyvät ongelmat ovat osoittautuneet esteeksi joidenkin henkivakuutus- ja eläketuotteiden myynnille toisissa jäsenvaltioissa. Toisistaan eroavat sääntely- ja kuluttajansuojajärjestelmät, veropolitiikat ja pirstaleiset infrastruktuurit luovat oikeudellisia ja taloudellisia esteitä markkinoille pääsyyn. Oikeudelliset esteet voivat estää tai vaikeuttaa tiettyjen tuotteiden tarjoamista joka rajoittaa kilpailua ja tukahduttaa innovoinnin. Tämän takia komissio ehdottaa jatkotoimiin ryhtymistä. (VIHREÄ KIRJA vähittäisrahoituspalveluista yhtenäismarkkinoilla 2007.)

Komissio toteaa, että ilman erityistoimia vähittäismarkkinat todennäköisesti säilyvät Euroopassa tarpeettoman hajanaisina. Rajat ylittävää kaupankäyntiä vähentävät esimerkiksi erot sääntelyssä, kuluttajansuojassa, verotuksessa sekä palveluntarjoajien käyttämissä infrastruktuureissa, sillä kaikki nämä rajoittavat pääsyä markkinoille. Suoranaisia ehdotuksia ei sen sijaan esitetä ja epäselväksi jää miten verotuksellisia eroja poistettaisiin. Suomi pitää vihreässä kirjassa esitettyjä linjauksia kannatettavana ja näin ollen voidaankin olettaa että verotuksellisiin etuihin tullaan puuttumaan. (VIHREÄ KIRJA vähittäisrahoituspalveluista yhtenäismarkkinoilla 2007.)

Nykyiset eläkevakuutuksen kautta säästävät eivät voi toiseen EU maahan maksamistaan veroista vähentää eläkevakuutusmaksuja. Tästä syystä verotuksellisesti tuettuja

sijoitustuotteita on mahdotonta hyödyntää rajojen yli, mikä vähentää kilpailua. Nähtäväksi jää tuleeko näiden sijoitustuotteiden verovähennysoikeuksiin muutoksia tulevaisuudessa. (VIHREÄ KIRJA vähittäisrahoituspalveluista yhtenäismarkkinoilla 2007.)

Nykyään vakuutuksiin sidottujen säästämis- ja sijoitusmuotojen edullisuus perustuu juuri verovähennys oikeuksiin. Eläkevakuutuksen houkuttelevuus vähenisi varmasti huomattavasti jos siltä poistettaisiin tämä etu. Pitkällä aikavälillä eläkevakuutusten tulevaisuus näyttää melko epävarmalta. Tällä hetkellä eläkevakuutuksen muutoksista on paljon spekulatioita ja keskustelua. Mitään virallista muutosta ei kuitenkaan ole tiedossa. Eläkevakuutuksien säädöksissä on erilaisia muutoksia kehitteillä, mutta mitään virallista ei ole julkistettu tai siitä ei ainakaan ole annettu tietoa julkisesti.

14 Eläkevakuutuksesta sanottua

Kauppalehdessä oli artikkeli 29.8.2008 koskien säästövakuutuksia. Jutussa kerrottiin säästövakuutuksien suosion säilyneen vakaana. Vaikka uusostot ovat hieman hiipuneet, on suomalaisilla ollut viimeiset kolme vuotta vakuutussäästöissä rahaa kiinni noin 15 miljardia euroa. Samaan aikaa sijoitusrahastojen suosio on romahtanut. Ero sijoitusrahastoihin johtunee ilmeisesti sijoitusvakuutusten huonosta likviditeetistä. Näyttäisi siltä että huono likviditeetti suojaa säästäjiä väärän aikaan myymiseltä. Osakekurssien romahdettua viime keväänä ovat monet luopuneet sijoitusrahastoistaan ja myyneet ne pois halpaan hintaan. Tämä on tyypillistä käyttäytymistä niin sanotulta ”tavalliselta” säästäjältä. Myydään rahastot laskusuhdanteessa halvalla ja sitten ostetaan rahastoja noususuhdanteessa, jolloin niiden arvo on korkealla. Päinvastoin kuin ”ammattilais-” sijoittaja käyttäytyisi. Tästä näkökulmasta sijoitusten huono likviditeetti saattaa palvella tavallista sijoittaa erittäin hyvin. Kauppalehden artikkelissa Finanssialan Keskusliiton henkilövakuutusosaston vastaava johtaja Timo Silvola puhuu tästä ominaisuudesta etuna nuorille säästäjille. Tällä tavoin säästämisestä tulee ”pakollista” eikä sitä voi katkaista hetken mielijohteesta.

Kauppalehden artikkelissa sanotaan, että korkosidonnaisia sijoitusvakuutuksia ei enää oikeastaan ole kuin muutamalla vakuutusyhtiöllä. Kuten opinnäytetyömme alussa todetaan niiden olevan huonoja sijoituksia, koska kulut syövät tuotot. Niissä vakuutusyhtiöissä, joissa korkosidonnaisia sijoitusvakuutuksia tarjotaan, niille maksetaan laskuperustekorona lisäksi lisäkorkoa tai asiakashyvitystä, näin tuotot saadaan plusmerkkisiksi.

Artikkelissa on paljon hyviä ohjeita asiaan perehtymättömälle säästö- ja sijoitusvakuuttamisesta. Siinä muistutetaan, että eläkevakuutus ei ole omaisuudenhoitosopimus. Sijoittaja itse kantaa vastuun valitsemistaan rahastoista ja säästöjen myöhemmästä kehityksestä. Vakuutusasiantuntija Marjo Ylönen Kuluttajien

Vakuutustoimistosta sanoo, että aika ajoin vakuutussäästäjillä on sellainen käsitys, että vakuutusyhtiöt vaihtavat automaattisesti säästöt tuottoisimpiin kohteisiin.

Artikkelissa muistutetaan tarkistamaan aina vakuutus sopimusten kulut. Eri vakuutus tuotteiden kulut vaihtelevat suuresti jopa samojen vakuutus yhtiöiden tuotteissa. Tarkat tiedot saadakseen on käytävä huolellisesti läpi vakuutuksen tuoteseloste ja vakuutusehdot. Tämän lisäksi apua saa säästö- ja sijoitusvakuutusten valintaoppaasta. Selvityksessä on 18 vakuutusta yhdeksässä Suomessa toimivasta vakuutus yhtiöstä. Mukana ovat sekä korkosidonnaiset että sijoitussidonnaiset vakuutukset. Tämän oppaan löytää internetosoitteesta www.vakuutusneuvonta.fi. Lopuksi muistutetaan vielä vakuutussäästämisen soveltuvan vain pitkän ajan säästämiseen ja huomautetaan verolainsäädännön mahdollisista muutoksista vakuutus sopimuksen voimassaoloaikana.

Pohjolan Sanomissa 25.6.2008 kirjoittanut Markku Pulkkinen Maatalousyrittäjien Eläkelaitoksesta, kyseenalaistaa eläkevakuutuksen tarpeellisuuden. Artikkelissa ei ehkä ole oikein sisäistetty eläkevakuutuksen tarkoitusta nimenomaan lisäämään tuloja eläkkeellä ollessa. Muutamia hyviä vasta-argumentteja artikkelista on poimittavissa vakuutusten myyjille. Usein vakuutuksia myytessä sanotaan niiden mahdollistavan aikaisemman eläkkeelle pääsyn. Suomen eläkejärjestelmä kuitenkin suosii mahdollisimman pitkään työssä käyviä. Eläkkeelle voi nykyään jäädä halutessaan 63-68 ikävuoden välillä. 63 ikävuoden jälkeen eläkettä kertyy yhdessä vuodessa saman verran kuin nuorempana 3 vuoden aikana. Taloudellisesti on siis erittäin epäedullista jäädä eläkkeelle ennen 65 ikävuotta.

15 Katsaus aiheesta tehtyihin tutkimuksiin

Eläkevakuutuksen kannattavuudesta on tehty jonkin verran tutkimuksia. Vuoden 2006 alussa lainsäädäntö muuttui koskien eläkevakuutusten verovähennysoikeutta. Suurin osa tutkimuksista on tehty ennen vuotta 2006, jolloin verovähennysoikeus oli huomattavasti parempi. Kuten aiemmin työssämme on mainittu, tehtiin verovähennys ennen ansiotuloista ja nykyään pääomatuloista. Eläkevakuutukseen sijoitettuja varoja myös verotettiin marginaaliveroprosentin mukaan niiden takaisinmaksuvaiheessa ja nykyään ne verotetaan pääomatuloina. Tämä muutos heikensi eläkevakuutusten edullisuutta dramaattisesti. Niinpä kaikissa tutkimuksissa, joissa on vertailtu eläkevakuutusta suoraan rahastosijoittamiseen vanhan verovähennysoikeuden mukaisesti, on eläkevakuutus ollut lähes kaikissa tapauksissa taloudellisesti kannattavampaa kuin suora rahastosäästäminen.

16 Tekijöiden päätössanat

Lähdimme tekemään opinnäytetyötä eläkevakuutuksista, koska pitkäaikaisen säästäminen aloittaminen on ajankohtaista omassa elämässämme. Opiskelut ovat lopussa ja työelämään sirtymisen johdosta tulot ovat suuremmat kuin menot. Opinnäytetyön aihetta etsiessämme huomasimme, että eläkevakuutuksia markkinoitiin samaan aikaan aggressiivisesti. Rahoituksen opiskelijoina pystyimme mielestämme rakentamaan edullisemmankin säästösuunnitelman eläkkeen turvaksi. Vakuutusyhtiöt käyttävät aggressiiviseen mainontaan todennäköisesti suuria summia rahaa. Tämän voi todeta seuraamalla eri medioita jonkin aikaa. Toisaalta voidaan ajatella että tuskinpa vakuutusyhtiöt käyttävät tämänlaisia rahasummia mainontaan mikäli mainostettava tuote ei tuota vakuutusyhtiölle voittoa. Hieman aiheeseen paremmin tutustuttuamme huomasimmekin eläkevakuutuksen kulujen olevan moninkertaiset verrattuna muihin sijoitustuotteisiin. Vakuutusyhtiöiden mainontaan käyttämien rahojen lähde oli löytynyt. Eduskunta on lailla säätänyt vakuutusyhtiöille oikeuden myydä sijoitustuotetta, jonka maksut voi osittain vähentää omassa pääomatuloverotuksessa. Tämän takia eläkevakuutuksen suosio on taattu, huolimatta siitä kuinka korkeita kustannuksia vakuutusyhtiöt perivät. Tämä verovähennysoikeus muistetaan kyllä poikkeuksetta mainita vakuutusyhtiöiden puolesta. Mutta eläkevakuutukseen liittyy toinen erityispiirre, josta vakuutusyhtiöt eivät pidä niin suurta meteliä. Tämä on eläkevakuutusten erilainen verokohtelu eläkettä nostettaessa. Eläkevakuutukseen sijoittanut henkilö maksaa saman verran veroa säästämästään potista kuin sai vähenettyä veroja maksaessaan maksuja.

Nyt tiesimme ainakin vakuutusyhtiöiden tahkoavan suuria summia rahaa eläkevakuutuksilla. Viime aikoina myös monet pankit ovat laajentaneet liiketoimintaansa vakuutustoimintaan ja olimme mielestämme löytäneet ainakin yhden syyn tähän. Kiinnostuimme hyötyikö myös eläkevakuutukseen sijoittanut yksityishenkilö tästä erikoiskohtelun saavasta sijoitustuotteesta.

Melko nopeasti työn aloitettuamme huomasimme eläkevakuutuksen laajemman vertailun muihin sijoitustuotteisiin olevan aivan liian laaja aihe. Tästä johtuen työmme rajautui nopeasti sijoitussidonnaisen eläkevakuutuksen vertaamiseen suoraan rahastosijoittamiseen. Nämä tuotteet ovat hyvin samankaltaisia, ne eroavat toisistaan ainoastaan erilaisen verokohtelun ja kulujen osalta. Huomasimme kuitenkin pian aiheen olleen suosittu myös toisten rahoituksen opiskelijoiden mielestä ja siitä oli jo tehty jonkin verran tukimuksia. Eläkevakuutusten verokohtelu oli kuitenkin muuttunut muutamia vuosia sitten, joten suurin osa vertailuista oli vanhentunut.

Aihe on ollut vieläkin haastavampi, kuin aluksi ajattelimme. Tiesimme työn olevan haastava, mutta työn edistyessä kohtasimme monia haasteita. Esimerkiksi laskelmia jouduttiin

korjaamaan moneen otteeseen. Kuten tulosten analysointi kohdasta voidaan todeta, ei kumpikaan sijoitusmuoto ollut yksiselitteisesti parempi. Eläkevakuutus antoi sijoittajalle paremman tuoton jos sijoituksen sisällä olleet rahastot tuottivat hyvin. Näyttäisi siis siltä että vakuutusyhtiöiden lisäksi myös yksityinen sijoittaja hyötyy eläkevakuutuksen verovähennysoikeudesta, koska säästetty verohyöty voidaan sijoittaa eteenpäin ja näin ollen tuottamaan sijoittajalleen lisätuottoa. Eläkevakuutus on yksiselitteisesti huonompi sijoituskohde ainoastaan siinä tilanteessa jolloin sijoituksen sisällä olevat rahastot menestyvät huonosti. Huomattavasti tärkeämpää säästäjän kannalta onkin valita tuottavimmat rahastot sijoitustuotteensa sisälle kuin se minkä instrumentin kautta se tapahtuu.

Työn edetessä mieleemme tuli myös yksi ehkä eläkevakuutuksen paras puoli. Ajanjaksona jolloin olemme tehneet opinnäytetyötä, on osakemarkkinoilla ollut kovaa turbulenssia ja osakkeiden arvot ovat laskeneet maailmanlaajuisesti. Monet suoraan rahastoihin sijoittaneet ovat myyneet rahastonsa pois niiden arvon ollessa alhaisimmillaan moneen vuoteen ja tehneet suuria tappioita. Eläkevakuutuksen huono likviditeetti on estänyt eläkevakuutuksen kautta rahastoihin sijoittaneiden myymästä rahastojaan pois. Tulevaisuudessa rahastot mitä todennäköisimmin taas nousevat ja eläkevakuutuksen ottaneet saavat huomattavat tuotot sijoittamilleen varoille, kun taas laskusuhdanteessa suorat rahastosijoitukset myyneet sijoittajat jäävät nuolemaan näppejään. Eläkevakuutuksen huono likviditeetti siis näyttäisi suojaavan sijoittajaa huonoilta sijoituspäätöksiltä. Likviditeetti toki toimii myös toiseen suuntaan. Olisihan suoraan rahastoihin sijoittanut voinut siirtää rahansa ennen kurssilaskuja esimerkiksi johonkin raaka-aineeseen kuten kultaan, jonka arvo yleensä nousee osakkeiden laskiessa. Osakkeiden ollessa alhaisimmillaan hän taas voisi ostaa rahastoja ja tehdä vielä suuremmat voitot. Tämän tyylinen sijoittaminen toki vaatisi jo jonkinasteisia ennustajan lahjoja. Toisaalta ennustajatyypinen sijoittaja olisi voinut eläkevakuutuksen sisälläkin siirtää varojaan esimerkiksi korkoinstrumentteihin ja säilyttänyt näin ainakin suurimman osan edellisestä osakkeiden arvonnoususta.

Eläkevakuutus on räätälöity juuri pitkänajan säästämisen tuotteeksi ja juuri tällaisen tuotteen huono likviditeetti näyttäisi suojaavan sijoittajaa osakemarkkinoiden myllerrykseltä. Tämä on luultavasti suurin syy myös siihen miksi eduskunta on myöntänyt sijoitustuotteelle verovähennysoikeuden. Motivaationa tuskin on ollut ainoastaan vakuutusyhtiöiden kassavirran kasvattaminen. Seuraavat hallitukset tulevat olemaan suurissa vaikeuksissa nykyisen eläkejärjestelmän ylläpitämisessä suurien ikäluokkien eläköityessä ja luulemme että eläkevakuutuksen verovähennysoikeus on yksi ase tätä vastaan.

Mielestämme eläkevakuutus on hyvä tuote tavalliselle ihmiselle joka haluaa turvata paremman toimeentulon myös eläkkeelle jäädessä. Tavallisella ihmisellä tarkoitamme sijoittajaa, joka ei ole perehtynyt rahoitusmarkkinoihin perusteellisesti. Eläkevakuutus on

myös huomattavasti tuottavampi säästämismuoto kuin esimerkiksi sakanvarteen tai pankkitilille säästäminen. Samoihin tuotteisiin toki pystyy sijoittamaan myös hieman edullisemmin jos ei tee ylläkuvattuja huonoja sijoituspäätöksiä. Ammattimaisellekin sijoittajalle eläkevakuutus sopii osana säästösuunnitelmaa, ainakin verovähennys oikeus kannattaa hyödyntää.

Opinnäytetyömme perusteella emme suosittelisi eläkevakuutusta sellaisille henkilöille joilla on enää muutamia vuosia eläkkeeseen. Tällöin he eivät pääse nauttimaan verovähennyksen tuotoista, mutta joutuvat maksamaan suuria kuluja. Eläkevakuutus on huono sijoitusmuoto myös sellaisille henkilöille joilla ei ole tuloja, koska he eivät pääse hyödyntämään verovähennys oikeutta.

Lähteet

Kirjallisuus

AntilaV-A, Erwe O., Lohi I. & Salminen J. 2008. Vapaaehtoinen henkilövakuutus Jyväskylä: Gummerus kirjapaino.

Fassoulas, E. 2002. Sijoittajan verokirja. Helsinki: Verotieto.

Hietaniemi, M. & Ritola, S. 2007. Suomen eläkejärjestelmä. Helsinki: Gummerus kirjapaino. (<http://www.etk.fi/Binary.aspx?Section=40896&Item=60248>)

Järvenoja, M & Saarinen, M. 2001. Vapaaehtoinen eläkevakuutus. Helsinki: Edita.

Korpela, V. 2007. Sijoittajan verokirja. Helsinki Edita.

Lindström, K. 2005. Menesty osakesijoittajana. Helsinki: Talentum.

Manninen, p. 2000. Sijoittajan verosuunnittelu. Helsinki: WSOY.

Tikkanen, E & Vartia, P. 1997. Johdatus kansantalouteen. Helsinki: Taloustieto.

Martikainen, T. 1998. Rahoituksen perusteet. Porvoo:WSOY.

Niiranen, V. 2006. Pitkäaikaissäätämisen verotuki : eläkesäästämisen verotuksesta. Helsinki: Finanssi- ja vakuutus kustannus.

Nikkinen, J. 2002. Arvopaperisijoittaminen. Helsinki: WSOY.

Ossa, J. 2002. Sijoitustoiminnan verotus. Helsinki: Lakimiesliiton kustannus.

Puttonen V. & Repo E. 2003. Miten sijoitan rahastoihin. 4. painos. Helsinki:WSOY.

Puttonen, V. & Kivisaari, T. 1997. Sijoittaminen ja Sijoitusrahastot Suomessa. Helsinki: KY-Palvelu

Rekonen S. 2003. Hyödyllinen säästö -kirja. Otamedia

Artikkelit

Kuntien ja valtion eläkeuudistukset eduskunnan käsittelyyn 2004. Viitattu 20.12.2008
<http://tyoelakelakipalvelu.etk.fi/fi/tiedote/asiakirja.php?asiakirjanumero=2503>

Lindqvist, E. Vakuutus säästämisen suosio säilynyt vakaana. 29.08.2008. Kauppalehti

Pulkkinen, M. Onko vapaaehtoinen eläkevakuutus tarpeellinen. 25.06.2008. Pohjolan Sanomat

Sijoittajan vero-opas 2007. Viitattu 20.05.2008.
<http://www.porssisaatio.fi/default.aspx?path=4;163;422&id=7814>

Verohallituksen julkaisu 84.06. 2006. Viitattu 03.02.2008.
<http://www.vero.fi/nc/doc/download.asp?id=4948;49915>

VIHREÄ KIRJA vähittäisrahoituspalveluista yhtenäismarkkinoilla 2007. Viitattu 27.10.2008.
http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/fi/com/2007/com2007_0226fi01.pdf

Työryhmämuistioita 2003. Viitattu 10.03.2008.
http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/07_rahoitusmarkkinat/33573/33574_fi.pdf

Muut

Eläketurvakeskuksen lehdistötiedote 11.10.2005. Viitattu 15.01.2009.
<http://www.tyoelake.fi/Page.aspx?Section=39133&Item=24306>

Karhumäki, K. 2008. Sijoitusasiantuntijan haastattelu 17.09.2008. Nordea Helsinki-Meilahti

Kiviniemi, M. 2008. Puhe finanssialan keskusliiton neuvottelupäivillä 03.03.2008. Viitattu 26.10.2008. <http://www.marikiviniemi.net/?p=255>

Kuluttajahintaindeksi 2008. Viitattu 17.04.2008.
<http://tilastokeskus.fi/til/khi/index.html>

Nordean hinnasto 2008. Viitattu 03.02.2008.
<http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t+ja+sijoitukset/Osakkeet/702254.html>

Nordean rahastot nyt 2008. Viitattu 26.04.2008.
<http://funds.nordea.com/fin/services/funds/performance.asp?navi=performance&src=http://fundconnect.nordea.com/fiif/ListMain.aspx&lang=fi-FI&catid=0>

Parvela, T. 2008. Eläkevakuutus asiantuntijan haastattelu 12.01.08. Nordea Helsinki-Meilahti

Selekta-eläkesijoitus ehdot 1.1.2005. Viitattu 14.3.2008.
http://www.nordea.fi/sitemod/upload/root/fi_org/appx/fin/hen/selekta/pdf/FSSE300D.pdf

Selekta-sijoitus ehdot 3.12.2004. Viitattu 9.4.2008.
http://www.nordea.fi/sitemod/upload/root/fi_org/appx/fin/hen/selekta/pdf/FSSE820D.pdf

Selekta-sijoitus tuoteseloste 3.11.2008. Viitattu 9.4.2008.
http://www.nordea.fi/sitemod/upload/root/fi_org/appx/fin/hen/selekta/pdf/FSSE830D.pdf

Tilastokeskus palkkatilastot 2006. Viitattu 15.01.2009
http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_palkat.html

Kuviot ja taulukot

Kuvio 1. Suomalaisten keskipalkka ja eläke. (Eläketurvakeskuksen lehdistötiedote 11.10.2005.), (Tilastokeskus palkkatilastot 2006.).....	9
Kuvio 2. Esimerkki Suomen eläkejärjestelmän pylväistä. (Tilastokeskus palkkatilastot 2006.)	10
Kuvio 3. Rahastosijoittamisen peruseriaate. (Puttonen ja Repo 2003.).....	15
Kuvio 4. Sijoitusinstrumenttien riskikäyrä. (Puttonen & Repo 2003.).....	17
Kuvio 5. Satunnaissyklisen skenaarion tuotot 100 ja 400 euron sijoituksilla kuukaudessa 15 ja 40 vuotta.....	38
Kuvio 6. Satunnaissyklinen skenario 100 euron sijoitus verrattuna 138,89 euron sijoitukseen 15 ja 40 vuotta.....	39
Kuvio 7. Myötäsyklinen skenario 15 vuotta 100 ja 400 euron kuukausisijoituksilla.....	40
Kuvio 8. Myötäsyklinen skenario 40 vuotta 100 ja 400 euron kuukausisijoituksilla.....	41
Kuvio 9. Myötäsyklinen 100 euron sijoitus suoraan rahastoon sekä eläkevakuutukseen ja 138,89 euron sijoitus eläkevakuutukseen 40 vuoden ajan.....	42
Kuvio 10. Myötäsyklinen 15 vuotta 100 euron sijoitus verrattuna 138,89 euron sijoitukseen.	43
Kuvio 11. Vastasyklisen skenaarion tuotot 100 ja 400 euron sijoituksilla kuukaudessa 15 ja 40 vuotta.....	44
Kuvio 12. Vastasyklinen 100 euron sijoitus suoraan rahastoon sekä eläkevakuutukseen ja 138,89 euron sijoitus eläkevakuutukseen 40 ja 15 vuoden ajan.....	45
Kuvio 13. Rahaston kasvu 8 % vuodessa.....	46
Kuvio 14. 8 %:n vuosikasvu kun sijoitettava summa on 100 tai 138,89 euroa kuukaudessa.	47
Kuvio 15. 8 %:n vuosikasvu ilman, että rahastoja vaihdetaan vuoden vaihtuessa.....	48
Kuvio 16. 8 %:n vuosikasvu ilman vuoden lopussa tapahtuvaa vaihtoa.....	49
Taulukko 1. Esimerkki Excelin kahden vuoden tuotto laskelmasta.....	34
Taulukko 2. Esimerkki yhden laskelman lopputuloksista.....	36

Liitteet

Liite 1. Laskelmat(Excel)

Satunnaissyklinen eläkevakuutus 15 vuotta		Satunnaissyklinen eläkevakuutus 15 vuotta	
Tulokset jos sijoitettava summa on 138,89 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK	
Sijoitetut varat	Verohyöty	Sijoitetut varat	Verohyöty
2083,33	583,33	18000,00	5040,00
Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot	Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot
1500,00	10000,00	12960,00	7200,00
Tuotto ennen veroja		Tuotto ennen veroja	
24289,82		17757,69	
Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty	Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty
6801,15	18072,00	4972,15	17825,54
Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut	Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut
17488,67	1474,60	12785,54	1129,46
Sijoitusvuosia	Kaikki kulut	Sijoitusvuosia	Kaikki kulut
15	18275,75	15	13301,61

Satunnaissyklinen eläkevakuutus 40 vuotta		Satunnaissyklinen eläkevakuutus 40 vuotta	
Tulokset jos sijoitettava summa on 138,89 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK	
Sijoitetut varat	Verohyöty	Sijoitetut varat	Verohyöty
66667,20	18666,82	48000,00	13440,00
Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot	Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot
48000,38	2666,69	34560,00	1920,00
Tuotto ennen veroja		Tuotto ennen veroja	
118226,20		86615,50	
Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty	Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty
33103,33	103789,69	24252,34	75803,16
Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut	Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut
85122,87	100002,45	62363,16	7781,01
Sijoitusvuosia	Kaikki kulut	Sijoitusvuosia	Kaikki kulut
40	135772,47	40	33953,35

Satunnaissyklinen eläkevakuutus 15 vuotta		Satunnaissyklinen eläkevakuutus 40 vuotta	
Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK	
Sijoitetut varat	Verohyöty	Sijoitetut varat	Verohyöty
72000,00	20160,00	192000,00	53760,00
Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot	Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot
51840,00	1800,00	138240,00	4800,00
Tuotto ennen veroja		Tuotto ennen veroja	
69762,07		336946,20	
Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty	Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty
16666,07	73256,00	94344,94	296361,26
Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut	Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut
53096,00	3299,41	242601,26	24813,40
Sijoitusvuosia	Kaikki kulut	Sijoitusvuosia	Kaikki kulut
15	21765,48	40	123958,34

Satunnaissyklinen sijoitus rahastoon 15 vuotta		Satunnaissyklinen sijoitus rahastoon 15 vuotta	
Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK	
Sijoitetut varat		Sijoitetut varat	
72000,00		18000,00	
Tuotto	Kulut	Tuotto	Kulut
74774,88	Merkintäpalkkiot	18922,97	Merkintäpalkkiot
Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio	Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio
720,00	13552,50	180,00	3845,15
Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen	Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen
10065,86	64709,02	2929,19	15993,78
Maksetut vaihtopalkkiot		Maksetut vaihtopalkkiot	
2766,64		735,96	
Sijoitusvuosia		Sijoitusvuosia	
15		15	

Satunnaissyklinen sijoitus rahastoon 40 vuotta		Satunnaissyklinen sijoitus rahastoon 40 vuotta	
Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK	
Sijoitetut varat		Sijoitetut varat	
192000,00		48000,00	
Tuotto	Kulut	Tuotto	Kulut
341521,20	Merkintäpalkkiot	91826,34	Merkintäpalkkiot
Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio	Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio
1920,00	114893,68	480,00	31784,29
Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen	Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen
88825,38	252695,82	24827,09	66999,25
Maksetut vaihtopalkkiot		Maksetut vaihtopalkkiot	
24148,30		6477,20	
Sijoitusvuosia		Sijoitusvuosia	
40		40	

Myötäsyklinen sijoitus eläkevakuutukseen 15 vuotta		Myötäsyklinen sijoitus eläkevakuutukseen 15 vuotta	
Tulokset jos sijoitettava summa on 138,89 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK	
Sijoitetut varat	Verohyöty	Sijoitetut varat	Verohyöty
25000,00	7000,00	18000,00	5040,00
Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot	Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot
18000,00	1000,00	12960,00	720,00
Tuotto ennen veroja		Tuotto ennen veroja	
114723,48		82216,90	
Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty	Maksettavat vero nostettaessa	Tuotto+verohyöty
32122,57	89600,91	23020,73	64236,17
Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut	Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut
82600,91	3401,94	59196,17	2576,67
Sijoitusvuosia	Kaikki kulut	Sijoitusvuosia	Kaikki kulut
15	36524,51	15	26317,40

Myötäsyklinen sijoitus eläkevakuutukseen 40 vuotta		Myötäsyklinen sijoitus eläkevakuutukseen 15 vuotta	
Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK	
Sijoitetut varat	Verohyöty	Sijoitetut varat	Verohyöty
192000,00	53760,00	72000,00	20160,00
Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot	Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot
138240,00	4800,00	51840,00	1800,00
Tuotto ennen veroja		Tuotto ennen veroja	
41757376,31		339469,59	
Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty	Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty
11692065,37	30119070,94	95260,53	264369,06
Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut	Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut
30065310,94	1039926,34	244209,06	8840,08
Sijoitusvuosia	Kaikki kulut	Sijoitusvuosia	Kaikki kulut
40	12736791,71	15	105900,61

Myötäsyklinen sijoitus eläkevakuutukseen 40 vuotta		Myötäsyklinen sijoitus eläkevakuutukseen 40 vuotta	
Tulokset jos sijoitettava summa on 138,89 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK	
Sijoitetut varat	Verohyöty	Sijoitetut varat	Verohyöty
66666,67	18666,67	48000,00	13440,00
Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot	Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot
48000,00	2666,67	34560,00	1920,00
Tuotto ennen veroja		Tuotto ennen veroja	
14102185,94		10100512,55	
Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty	Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty
3948612,06	10172240,55	2828143,51	7285809,04
Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut	Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut
10153573,88	352581,83	7272369,04	253086,70
Sijoitusvuosia	Kaikki kulut	Sijoitusvuosia	Kaikki kulut
40	4303860,56	40	3083150,21

Myötäsyklinen sijoitus rahastoon 15 vuotta		Myötäsyklinen sijoitus rahastoon 15 vuotta	
Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK	
Sijoitetut varat		Sijoitetut varat	
72000,00		18000,00	
Tuotto	Kulut	Tuotto	Kulut
358971,00	Merkintäpalkkiot	89742,91	Merkintäpalkkiot
Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio	Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio
720,00	11181,58	180,00	2795,39
Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen	Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen
0,00	358971,00	0,00	89742,91
Maksetut vaihtopalkkiot		Maksetut vaihtopalkkiot	
10461,58		2615,39	
Sijoitusvuosia		Sijoitusvuosia	
15		15	

Myötäsyklinen sijoitus rahastoon 40 vuotta		Myötäsyklinen sijoitus rahastoon 40 vuotta	
Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK	
Sijoitetut varat		Sijoitetut varat	
192000,00		48000,00	
Tuotto	Kulut	Tuotto	Kulut
43235467,16	Merkintäpalkkiot	10808866,79	Merkintäpalkkiot
Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio	Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio
1920,00	12210276,09	480,00	3280600,50
Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen	Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen
11992178,75	31243288,41	2998044,69	7810822,10
Maksetut vaihtopalkkiot		Maksetut vaihtopalkkiot	
216177,34		282075,81	
Sijoitusvuosia		Sijoitusvuosia	
40		40	

Vastasyklinen sijoitus rahastoon 40 vuotta		Vastasyklinen sijoitus rahastoon 40 vuotta	
Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK	
Sijoitetut varat		Sijoitetut varat	
48000,00		192000,00	
Tuotto	Kulut	Tuotto	Kulut
12606,41	Merkintäpalkkiot	50425,66	Merkintäpalkkiot
Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio	Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio
480,00	2203,85	1920,00	8815,38
Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen	Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen
0,00	12606,41	0,00	50425,66
Maksetut vaihtopalkkiot		Maksetut vaihtopalkkiot	
1723,85		6895,38	
Sijoitusvuosia		Sijoitusvuosia	
40		40	

Vastasyklinen sijoitus rahastoon 15 vuotta		Vastasyklinen sijoitus rahastoon 15 vuotta	
Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK	
Sijoitetut varat		Sijoitetut varat	
18000,00		72000,00	
Tuotto	Kulut	Tuotto	Kulut
5916,11	Merkintäpalkkiot	23664,46	Merkintäpalkkiot
Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio	Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio
180,00	617,62	720,00	2470,48
Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen	Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen
0,00	5916,11	0,00	23664,46
Maksetut vaihtopalkkiot		Maksetut vaihtopalkkiot	
437,62		1750,48	
Sijoitusvuosia		Sijoitusvuosia	
15		15	

Vastasyklinen sijoitus eläkevakuutukseen 40 vuotta		Vastasyklinen sijoitus eläkevakuutukseen 40 vuotta	
Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 138,89 €/KK	
Sijoitetut varat	Verohyöty	Sijoitetut varat	Verohyöty
48000,00	13440,00	66667,20	18666,82
Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot	Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot
34560,00	1920,00	48000,38	2666,69
Tuotto ennen veroja		Tuotto ennen veroja	
11763,33		16391,14	
Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty	Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty
3331,32	21872,01	4589,52	30468,44
Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut	Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut
8432,01	2359,53	11801,62	3285,13
Sijoitusvuosia	Kaikki kulut	Sijoitusvuosia	Kaikki kulut
40	7610,85	40	10541,34

Vastasyklinen sijoitus eläkevakuutukseen 40 vuotta		Vastasyklinen sijoitus eläkevakuutukseen 15 vuotta	
Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK	
Sijoitetut varat	Verohyöty	Sijoitetut varat	Verohyöty
192000,00	53760,00	18000,00	5040,00
Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot	Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot
138240,00	4800,00	12960,00	720,00
Tuotto ennen veroja		Tuotto ennen veroja	
48932,02		5556,88	
Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty	Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty
13700,97	88991,05	1555,93	9040,95
Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut	Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut
35231,05	7800,20	4000,95	581,29
Sijoitusvuosia	Kaikki kulut	Sijoitusvuosia	Kaikki kulut
40	26301,17	15	2857,22

Vastasyklinen sijoitus eläkevakuutukseen 15 vuotta		Vastasyklinen sijoitus eläkevakuutukseen 15 vuotta	
Tulokset jos sijoitettava summa on 138,89 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK	
Sijoitetut varat	Verohyöty	Sijoitetut varat	Verohyöty
25000,20	7000,06	72000,00	20160,00
Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot	Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot
18000,14	1000,01	51840,00	1800,00
Tuotto ennen veroja		Tuotto ennen veroja	
7743,85		22936,57	
Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty	Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty
2186,91	12557,00	6441,17	36655,40
Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut	Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut
5556,94	809,97	16495,40	2090,91
Sijoitusvuosia	Kaikki kulut	Sijoitusvuosia	Kaikki kulut
15	3996,89	15	10332,08

Eläkesäästöt 40 vuotta 8 % tasainen kasvu		Eläkesäästöt 40 vuotta 8 % tasainen kasvu	
Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 138,89 €/KK	
Sijoitetut varat	Verohyöty	Sijoitetut varat	Verohyöty
48000,00	13440,00	66666,67	18666,67
Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot	Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot
34560,00	1920,00	48000,00	2666,67
Tuotto ennen veroja		Tuotto ennen veroja	
289364,13		396203,91	
Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty	Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty
81021,96	221782,17	110937,09	303933,49
Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut	Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut
208342,17	15926,72	285266,82	21119,49
Sijoitusvuosia	Kaikki kulut	Sijoitusvuosia	Kaikki kulut
40	98868,68	40	134723,25

Eläkesäästöt 15 vuotta 8 % tasainen kasvu		Eläkesäästöt 15 vuotta 8 % tasainen kasvu	
Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 138,89 €/KK	
Sijoitetut varat	Verohyöty	Sijoitetut varat	Verohyöty
18000,00	5040,00	25000,00	7000,00
Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot	Sijoitetut varat verohyödyn jälkeen	Merkintäpalkkiot
12960,00	720,00	18000,00	1000,00
Tuotto ennen veroja		Tuotto ennen veroja	
32460,24		44543,69	
Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty	Maksettavat verot nostettaessa	Tuotto+verohyöty
9088,87	28411,37	12472,23	39071,46
Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut	Tuotto verojen jälkeen	Vuosikulut
23371,37	1439,74	32071,46	1841,53
Sijoitusvuosia	Kaikki kulut	Sijoitusvuosia	Kaikki kulut
15	11248,61	15	15313,76

Rahastot 40 vuotta 8% vuosikasvu/vaihto vuosittain		Rahastot 40 vuotta 8% vuosikasvu/vaihto vuosittain	
Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK	
Sijoitetut varat		Sijoitetut varat	
48000,00		192000,00	
Tuotto	Kulut	Tuotto	Kulut
278896,37	Merkintäpalkkiot	1115585,50	Merkintäpalkkiot
Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio	Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio
480,00	84353,71	1920,00	337414,85
Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen	Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen
68505,55	210390,82	274022,20	841563,30
Maksetut vaihtopalkkiot		Maksetut vaihtopalkkiot	
15368,16		61472,65	
Sijoitusvuosien lukumäärä		Sijoitusvuosien lukumäärä	
40		40	

Rahastot 15 vuotta 8% vuosikasvu/vaihto vuosittain		Rahastot 15 vuotta 8% vuosikasvu/vaihto vuosittain	
Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK	
Sijoitetut varat		Sijoitetut varat	
18000,00		72000,00	
Tuotto	Kulut	Tuotto	Kulut
32288,85	Merkintäpalkkiot	129155,42	Merkintäpalkkiot
Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio	Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio
180,00	8985,08	720,00	35940,33
Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen	Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen
7726,24	24562,61	30904,96	98250,46
Maksetut vaihtopalkkiot		Maksetut vaihtopalkkiot	
1078,84		4315,37	
Sijoitusvuosien lukumäärä		Sijoitusvuosien lukumäärä	
15		15	

Rahastot 40 vuotta 8% vuosikasvu/ilman vaihtoa		Rahastot 40 vuotta 8% vuosikasvu/ilman vaihtoa	
Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK	
Sijoitetut varat		Sijoitetut varat	
48000,00		192000,00	
Tuotto	Kulut	Tuotto	Kulut
321252,15	Merkintäpalkkiot	1285008,61	Merkintäpalkkiot
Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio	Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio
480,00	77470,60	1920,00	309882,41
Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen	Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen
76510,60	244741,55	306042,41	978966,20
Maksetut vaihtopalkkiot		Maksetut vaihtopalkkiot	
480,00		1920,00	
Sijoitusvuosien lukumäärä		Sijoitusvuosien lukumäärä	
40		40	

Rahastot 15 vuotta 8% vuosikasvu/ilman vaihtoa		Rahastot 15 vuotta 8% vuosikasvu/ilman vaihtoa	
Tulokset jos sijoitettava summa on 100 €/KK		Tulokset jos sijoitettava summa on 400 €/KK	
Sijoitetut varat		Sijoitetut varat	
18000,00		72000,00	
Tuotto	Kulut	Tuotto	Kulut
33670,94	Merkintäpalkkiot	134683,74	Merkintäpalkkiot
Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio	Maksetut merkintäpalkkiot	+Verot+Vaihtopalkkio
180,00	4747,86	720,00	18991,45
Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen	Maksetut verot yhteensä	Tuotto verojen jälkeen
4387,86	29283,08	17551,45	117132,29
Maksetut vaihtopalkkiot		Maksetut vaihtopalkkiot	
180,00		720,00	
Sijoitusvuosien lukumäärä		Sijoitusvuosien lukumäärä	
15		15	

